

İlk olarak 2016'da yayınlanan Avrupa'nın göç ve mülteci olgusu araştırması 2017, 2018 ve 2019 yıllarında yaşananların ele alınmasıyla devam etmektedir. Bu üç yılda yaşanan ve Avrupa'da sorun olmaya devam eden insan haklarına göç perspektifinden yaklaşan bu çalışma altı bölümde konuyu derinlemesine incelemektedir.

Birlik ülkelerince göçe yönelik ortak bir politika oluşturma amacı olmasına rağmen geline nokta bu ortaklığın yalnızca göç, politikalarının güvenleştirilmesi ve dışsallaştırılmasında sağlandığı görülmektedir. Bu yaklaşımın sebep olduğu hak ihlalleri ile güncel tartışma ve gelişmeler bu çalışmanın ana temasını oluşturmaktadır.

AVRUPA'DA GÖÇ VE MÜLTECİ OLGUSU 2017- 2018- 2019

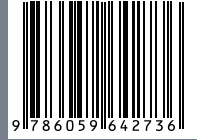
AVRUPA'DA GÖÇ VE MÜLTECİ OLGUSU

2017- 2018- 2019

ZEHRA HOPYAR

9 78 605 9642 73 6

9 78 605 9642 73 6

ka
rın
ca

www.karincayayinlari.com

www.facebook.com/karincayayinlari

twitter.com/karincayayin

Diaspora
Araştırmaları
Merkezi

ka
rın
ca

**AVRUPA'DA
GÖÇ VE MÜLTECİ OLGUSU
2017-2018-2019**

Zehra Hopyar

Ankara, 2020

Karınca Yayınevi

ISBN: 978-605-9642-73-6

Adres: Dr. Mediha Eldem Sokak 56/1 Kızılay/Ankara

Tel: 0 312 431 54 83 / Faks: 0312 431 54 84

www.karincayayinlari.com

info@karincaajans.net

Basım Yeri: Ted Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 43252

Adres: Kazım Karabekir Cad. No. 95-1A Altındağ/Ankara

© Bu kitabın yayın hakları Karınca Yayınevi'ne aittir. Yazarın ve yayıncının yazılı izni olmadan yayınlanamaz, kopyalanamaz, çoğaltılamaz. Ancak, kaynak gösterilerek kısa alıntılar yapılabilir.

İçindekiler

KISALTMALAR LİSTESİ	v
TABLolar LİSTESİ.....	vi
GRAFİKLER LİSTESİ	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
ÖNSÖZ	ix
GİRİŞ	1
1. KÜRESEL GÖÇ EĞİLİMLERİ	4
2. AVRUPA'DA SİĞİNMACILARIN DURUMU	9
2.1. Temel İstatistiki Veriler	9
2.2. Frontex'in Uygulamaları	21
2.3. Mültecilerin Deneyimleri.....	26
3. AVRUPA BİRLİĞİNİN GERİ GÖNDERME YÖNTEMLERİ.....	30
3.1. Geri Kabul Anlaşmaları	31
3.2. Güvenli Üçüncü Ülke İlanı.....	42
4. AVRUPA'DA MÜLTECİLERİN ENTEGRASYONU	49
4.1. Entegrasyonun Kısa Kavramsallaştırması	49
4.2. OECD Ülkelerine Gelmeden Göçmenlere Yönelik Sağlanan Hizmetler.....	55

4.3. Göçmen Çocukların Eğitim Sistemine Entegrasyonu.....	57
4.4. Mülteci Çocukların Eğitimi- Kayıp Kuşak Meselesi.....	61
4.5. Mültecilerin İş Piyasasına Erişim İçin Bekleme Süreleri	72
5. AVRUPA'DA ÖNE ÇIKAN BAŞLIKLAR	74
5.1. Göçmen Paketi ve Küresel Göç Forumu	74
5.2. Mültecilere Yönelik Hukuki Değişiklikler	80
5.3. Çocuk Mülteciler.....	88
5.4. Mültecilere Yapılan Yardımlar	92
5.5. Avrupa Ülkelerindeki Kamuoyu Araştırma Örnekleri	95
6. YAŞANAN HAK İHLALLERİNE ÖRNEKLER	100
6.1. PEGİDA Eylemleri ve Hollanda'nın Tutumu.....	100
6.2. Macaristan'ın Uygulamaları	102
6.3. Duldung ve Almanya'nın İşçi Göçmen İhtiyacı	104
6.4. Libya Meselesi	107
6.5. Yunanistan'da Unutulan İnsanlık.....	113
6.6. Danimarka'dan "Tercit Adası" Önerisi.....	119
6.7. İngiltere'de Geri Gönderme Merkezleri ve İltica Talep Süresi.....	120
6.8. Belçika'daki Çocuklar	122
6.9. Fransa'da Mültecilere Yardım Eden Rehber Hapis Cezası.....	122
6.10. Diş Testi Meselesi	123
6.11. Avusturya'da Göçmenlerin Cep Telefonuna El Konulması	124
6.12. Mültecilere Yönelik Saldırıları	125
GENEL DEĞERLENDİRME.....	126
KAYNAKÇA.....	129
KRONOLOJİ.....	141

Kısaltmalar Listesi

AB:	Avrupa Birliği
BM:	Birleşmiş Milletler
BMMYK:	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
FRONTEX:	Avrupa Birliği Sınır ve Sahil Güvenlik Ajansı
GİGM:	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
GKA:	Geri Kabul Anlaşması
IOM:	Uluslararası Göç Örgütü
MSF:	Sınır Tanımayan Doktorlar
OECD:	Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü
PEGİDA:	Batı'nın İslamlaşmasına Karşı Vatansever Avrupalılar
PICTES:	Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi
PISA:	Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı
SIRIUS:	Avrupa Göçmen Eğitimi Politika Ağı
UNICEF:	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
YUKK:	Yabancılar Uluslararası Koruma Kanunu

Tablolar Listesi

Tablo 1: Başvuru Sonuçlarına ve Uyruklarına Göre İlk Derece Sığınma Kararları	17
Tablo 2: Başvuru Sonuçlarına ve Avrupa Birliği Ülkelerine Göre İlk Derece Sığınma Kararları	20
Tablo 3: Sınırlardaki Durum (2016-2017).....	22
Tablo 4: AB'nin Geri Kabul Anlaşması (GKA) İmzaladığı Ülkeler.....	33
Tablo 5: Birebir Formülü Kapsamında Ülkemizden Çıkış Yapan Suriyelilere İlişkin İstatistikî Bilgiler ..	37
Tablo 6: Türkiye'nin Geri Gönderme Merkezleri.....	41
Tablo 7: Entegrasyon Göstergeleri.....	53
Tablo 8: OECD Ülkelerine Gelen Göçmen Aileler İçin Gelmeden Sağlanan Hizmetler, 2017	56
Tablo 9: Üç Avrupa Ülkesinde Mülteci Çocukların Eğitimi ..	70
Tablo 10: Yıla ve Ülkeye Göre İlk Sığınma Başvurusu Yapan Çocukların Sayısı.....	88
Tablo 11: Refakatsiz Sığınma Talebinde Bulunan Çocukların En Yüksek Oranlara Ulaştığı Kaynak Ülkeler	90
Tablo 12: 1'e 1 Formülü Kapsamında Türkiye'den Çıkış Yapan Suriyelilere İlişkin Bilgiler	117

Grafikler Listesi

Grafik 1: Avrupa Ülkelerindeki* Sığınma Ve İlk Sığınma Başvuruları (2010-2019)	10
Grafik 2: Avrupa Ülkelerinde* Uyruklarına Göre İlk Sığınma Başvuruları (2019).....	11
Grafik 3: 2019 Yılıının Son Çeyreğinde Üye Ülkeler Tarafından Verilen İlk Derece Sığınma Kararları ...	16
Grafik 4: 2019 Yılıının Son Çeyreğinde AB Ülkeleri Tarafından İlk Derece Sığınma Kararı Alınan Ülke Vatandaşları	19
Grafik 5: Çocukları İçeren Varışların Demografisi	25
Grafik 6: Gelen Çocukların Ulusları	25
Grafik 7: Denizden Varışlar.....	36
Grafik 8: Yeniden Yerleştirmeler	38
Grafik 9: Avrupa'dan Afganistan'a Geri Gönderilen Afganların Sayısı, 2015-2016.....	46
Grafik 10: Afganistan'da Sivil Ölümler ile Avrupa'dan Geri Göndermeler, 2013-2016	47
Grafik 11: Dünyadaki 2,5 Milyon Afgan Mülteciye Ev Sahipliği Yapan Ülkeler.....	48
Grafik 12: Seçilen OECD Ülkelerinde Sığınmacıların İş Piyasasına Erişim İçin Bekleme Süreleri	73
Grafik 13: Seçilen Avrupa Ülkelerinde Mültecilerin Ekonomik Etkisi Üzerine Kamuoyu Araştırması ...	96
Grafik 14: Mültecilere Yönelik Küresel Tutum Araştırması ...	97

Şekiller Listesi

Şekil 1:	Toplam Nüfusun Yüzdesi Olarak Uluslararası Göçmenler, 2019.....	4
Şekil 2:	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Bölgesine Göre Uluslararası Göçmenler, 2000 ve 2019 (milyon)	6
Şekil 3:	En Fazla Sayıda Uluslararası Göçmene Sahip Ülkeler, 2000 ve 2019 (milyon)	7
Şekil 4:	Mültecilerin Başlıca Kaynak Ülkeleri (2018)	13
Şekil 5:	Mültecilere Ev Sahipliği Yapan Başlıca Ülkeler (2018).....	14
Şekil 6:	Avrupa'ya Yönelen Göç Yolları	24
Şekil 7:	Mültecilerin Bakışı	28
Şekil 8:	Entegrasyonun Ana Alanlarını Tanımlayan Kavramsal Çerçeve	51
Şekil 9:	AB Ülkelerinin Mültecilere Yönelik Yardımları	94
Şekil 10:	İngiltere'deki Geri Gönderme Merkezleri	121

Önsöz

Dünyada artan göç hareketlilikleri göç ve mülteci olgusunu insanlığın en önemli meselelerinin ilk sıralarına taşımıştır. Bu doğrultuda Sakarya Üniversitesi Diaspora Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (DİAM) kurulduğundan bu yana kendi çalışma alanlarından olan göç ve mülteci olgusuna Avrupa'nın yaklaşım, tutum ve uygulamaları üzerinden değerlendirme yapmaya çalışmaktadır. Elinizdeki "Avrupa'da Göç ve Mülteci Olgusu 2017-2018-2019" isimli bu çalışma da DİAM tarafından Ocak 2017 ve Aralık 2019 yılları arasında gerçekleştirilmiştir. Bu yıllar arasında hem Avrupa Birliği'nin hem birlik ülkelerinin süreci nasıl yönettikleri, uygulamaları, yerel halkın ülkelere "yeni gelenlere" karşı algısı, uluslararası mutabakatlarla yaratılan hak ihlalleri gibi pek çok konuda yaşananlar bu çalışmada aktarılmaya çalışılmıştır. Türkçe, İngilizce ve Almanca dillerinde yapılan medya takipleri, ulusal ve uluslararası kuruluşlarca hazırlanan raporlar ve benzeri araştırmaların Türkçe diline çevrilerek analiz edilmesiyle bu çalışma ortaya çıkmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde küresel göç eğilimlerinden, ikinci bölümünde ise Avrupa'daki mültecilere dair istatistiki verilerden bahsedilmektedir. Üçüncü bölümde AB'nin yaygın şekilde uyguladığı geri gönderme

yöntemi olan geri kabul anlaşmaları ve güvenli üçüncü ülke ilanı uygulamalarına değinilmektedir. Avrupa'da mültecilerin entegrasyonu başlıklı sonraki bölümde ise kısaca entegrasyon kavramından ve buna yönelik örneklerden söz edilmektedir. Belirtilen üç yıl içinde Avrupa'da öne çıkan başlıklar ise beşinci bölümün konusunu oluşturmaktadır. Çalışmanın son bölümü olan altıncı bölümde ise 2017-2019 yıllarında yaşanan hak ihlallerine örnekler verilmektedir.

DİAM olarak gerçekleştirdiğimiz çalışmalara verdiği destekten dolayı öncelikle Sakarya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fatih Savaşan'a, beş yıl önce beni göç konusunda çalışmaya teşvik eden ve desteğini hep hissettiren DİAM Müdürü sevgili hocam Prof. Dr. Bünyamin Bezci'ye, çalışmanın tamamını okuyarak düzeltme ve ekleme önerileriyle destek olan hocam Dr. Öğr. Üyesi Soner Tauscher'e , çalışmanın yazım sürecinde her ihtiyacım olduğunda rica ettiğim tüm görselleri yaparak bana destek olan başta Arş. Gör. Yiğit Cem Eskicioğlu'na, kronolojiyi hazırlamamda bana yardımcı olan Emine Durmuş'a ve tüm DİAM ekibine teşekkür ederim. Tüm diğer çalışmalarımda olduğu gibi manevi desteklerini esirgemeyen aileme özel teşekkürlerimi iletmek isterim. Fakat hep inandığım gibi, en büyük teşekkürün sahibi yaşanmakta olan göç sürecinde mültecilerin yanında olan insanlardır.

Saygılarımla,

Zehra Hopyar

Giriş

Küreselleşme ile değişen ve dönüşen olgulardan biri de şüphesiz göçtür. Bauman'ın dediği gibi "*Bugünlerde hepimiz hareket halindeyiz. Çoğumuz yerini yurdunu değiştirir, taşınırız ya da yuvamız olmayan yerlere ve oradan da başka yerlere gideriz.*"¹ Yani kendi ülkesinden isteyerek veya zorunlu şekilde fark etmeksizin göç eden kişiler genellikle kendilerini Ravenstein'in da² söylediği gibi zincirleme bir göç dalgası içinde bulurlar. Bu durumda kişinin bir göçün diğer bir göçü doğurduğu hareketlilikler içinde göç ettiği yerde kalması, başka bir üçüncü ülkeye gitmesi ya da geriye dönmesi ile sonuçlanır. Hal böyleyken göç edilen ülkelerde bu doğrultuda politika gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Göç hareketliliğinin en yoğun şekilde yöneldiği coğrafya olan Avrupa'da bilhassa 90'lı yıllarla birlikte uluslararası göç, Avrupa Birliği (AB) için kendi içindeki politika alanlarının en önemlilerinden biri olmuştur. Özellikle de Suriye iç savaşıyla tetiklenen mülteci hareketliliği AB için konuyu en üst seviyeye taşımıştır. AB'nin sınırlarına yönelen hareketliliğe dair takındığı tutum ve uygulamalarında ağırlık kazanan "güvenlik" yaklaşımı daha çok 2015'ten bu yana dikkat çeken bir hal almıştır. Birlik ülkelerince göçe yönelik ortak bir politika oluşturma amacı olmasına rağmen gelenen noktada bu ortaklığın yalnızca göç politikalarının gü-

¹ Bauman, Z.(2012), Küreselleşme: Toplumsal Sonuçları, Ayrıntı Yayınları, 4. Basım, s.81.

² Ravenstein, göçün zincirleme şekilde meydana geldiğini ve göç alan yerin göç verdiğini belirtmiştir. Yani her göç dalgası yeni bir göç dalgasının oluşmasına neden olmaktadır. (Bkz. Çağlayan, S. (2006), Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi, Muğla üniversitesi Sosyal bilimler dergisi, Sayı: 17, s. 70.)

venlikleştirilmesi ve dışsallaştırılmasında sağlandığı görülmektedir.

Bu yaklaşımın sebep olduğu hak ihlalleri ile güncel tartışma ve gelişmeler bu çalışmanın ana temasını oluşturmaktadır. Buradan hareketle yaşananlar konusunda farkındalık yaratmak ve pek çok veri ile gelişmeleri Türkçe literatüre kazandırmak çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışma, literatür taraması yöntemiyle konuyla ilgili ulaşılabilen bülten, rapor, gazete, dergi gibi internet kaynakların incelenmesine dayanmaktadır. Çalışma 2017, 2018 ve 2019 yıllarında gerçekleşen olay ve gelişmelerle sınırlı tutulmuştur. Ayrıca göç ve iltica terminolojisinde kullanılan göçmen, mülteci ve sığınmacı kavramları³ uluslararası metinlerde birbirinden farklı hukuki statülere tekabül etmektedir. Birbirinin yerine kullanımı literatürde bir anlam karmaşasına sebep olmaktadır. Hazırlanan bu çalışmada kullanılan kaynakların tamamında kavramların doğru seçilmiş olmasına duyulan şüphe ve hali hazırda Avrupa'daki güncel çalışmaların çoğunun sığınmacı/mülteci konusundaki insanlara dair olması sebebiyle ihtiva ettikleri anlamların farkında olarak tüm çalışmada mülteci kavramı kullanılmaktadır.

³ **Göçmen (Migrant):** Uluslararası manada üzerinde uzlaşmış bir göçmen tanımı bulunmamaktadır. Fakat genel olarak, zorunlu bir durum olmadan ve "kişisel rahatlık" amacıyla kişinin kendisinin karar verdiği durumları ifade etmektedir. **Mülteci (Refugee (mandate)):**BMMYK'nın tüzüğündeki kriterlere uygun ve Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Sözleşmesi'ne veya Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 Protokolü'ne taraf olan bir ülkede olup olmaması veya bu belgelere göre ev sahibi ülke tarafından mülteci vasfıyla tanınıp tanınmamasına bakılmaksızın Birleşmiş Milletlerce korunmaya hak kazananlara verilen isimdir. **Sığınmacı (Asylum Seeker):** Ulusal ya da uluslararası belgeler çerçevesinde bir ülkede mülteci olmak isteyen ve yaptıkları başvurunun sonucunu bekleyen kişilerdir.

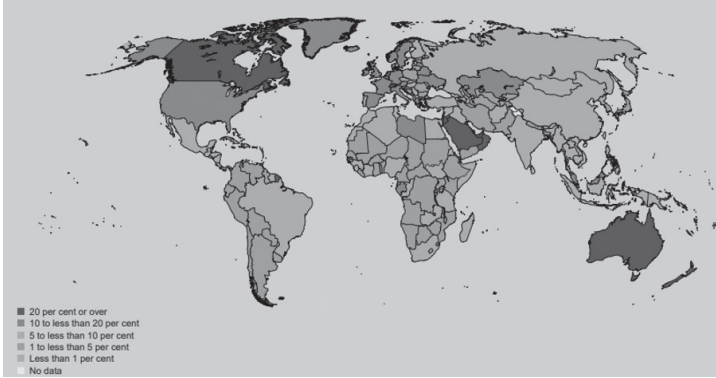
Çalışmanın neredeyse tamamında kaynaklar yabancı dilde olduğundan Türkçeye çevrilerek aktarılmıştır. Fakat kaynakların bir kısmında özellikle istatistiki verilerde net rakamlar kullanılmadığından onların görselleştirilerek Türkçeye çevrilmesi mümkün olmamıştır. Bu sebeple çalışma içinde az da olsa İngilizce grafik, harita veya şekiller kullanılmak zorunda kalınmıştır.

Çalışmada giriş ve sonuç dışında altı bölüm bulunmaktadır. Birinci bölümde küresel göç eğilimlerinden, ikinci bölümde ise Avrupa'daki mültecilere dair istatistiki verilerden bahsedilmektedir. Üçüncü bölümde AB'nin yaygın şekilde uyguladığı geri gönderme yöntemi olan geri kabul anlaşmaları ve güvenli üçüncü ülke ilanı uygulamalarına değinilmektedir. Avrupa'da mültecilerin entegrasyonu başlıklı sonraki bölümde ise kısaca entegrasyon kavramından ve buna yönelik örneklerden söz edilmektedir. Belirtilen üç yıl içinde Avrupa'da öne çıkan başlıklar ise beşinci bölümün konusunu oluşturmaktadır. Çalışmanın son bölümü olan altıncı bölümde ise 2017-2019 yıllarında yaşanan hak ihlallerine örnekler verilmektedir.

1. Küresel Göç Eğilimleri

Ekonomik küreselleşmeye paralel olarak artan uluslararası göç eğilimlerinin son yıllardaki başlıca belirleyenlerini iklim değişiklikleri, doğa olayları, afetler, çatışma ve savaşlar oluşturmaktadır. Uluslararası göç eğilimlerinin seviyelerini ve eğilimlerini gösteren Birleşmiş Milletler tarafından yayınlanan *International Migration Stock 2019*'a⁴ göre dünya genelindeki uluslararası göçmen sayısı 2000 yılında 174 milyon ve 2010 yılında 221 milyon iken bu rakamlar 2019'da yaklaşık 272 milyona ulaşmıştır.

Şekil 1: Toplam Nüfusun Yüzdesi Olarak Uluslararası Göçmenler, 2019

Kaynak: www.un.org

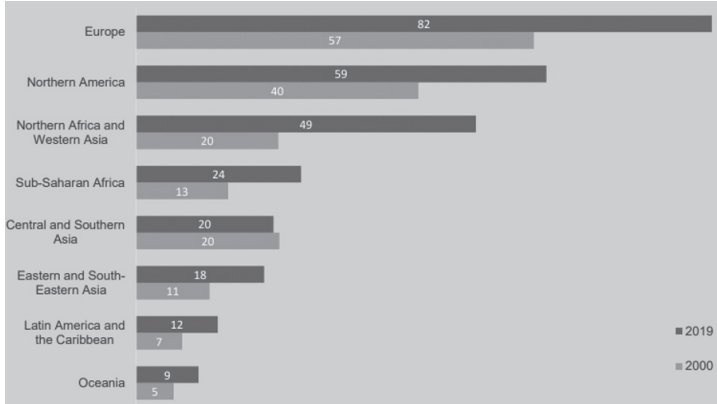
2019 yılında dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 3.5'u uluslararası göçmandir. Bu rakam 2000'de yüzde

⁴ United Nations(UN), (2019), *International Migration Stock 2019*, https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/wallchart/docs/MigrationStock2019_Wallchart.pdf, Erişim Tarihi: 25.01.2020.

2.8'dir. Süreklilik gösteren bu artış uluslararası göçmen sayısının dünya nüfusundan daha hızlı büyümesiyle sonuçlanmıştır. Toplam nüfustaki uluslararası göçmenin paylaşımı bölgeler arasında epeyce değişiklik göstermektedir. Toplam nüfustaki uluslararası göçmenlerin en yüksek boyutlara ulaştığı bölgelere Okyanusya yüzde 21.2, Kuzey Amerika yüzde 16, Avrupa yüzde 11 ve Kuzey Afrika ile Batı Asya yüzde 9.4 örnek verilebilmektedir. Buna karşılık uluslararası göçmenler Sahra altı Afrika'da toplam nüfusun yüzde 2.2'sini, Latin Amerika'da ve Karayip'te yüzde 1.8'ini, Merkez ve Güney Asya'da yüzde 1'ini ve Doğu ve Güney Doğu Asya'da yüzde 0.8'ini temsil etmektedir.

Yukarıda belirtildiği gibi dünya genelinde uluslararası göçmen sayısı yaklaşık 2000 yılında 174 milyon, 2010 yılında 221 milyon, 2019'da ise 272 milyona yükselmiştir. Aşağıdaki şekilde görüldüğü gibi uluslararası göçmenlerin neredeyse yarısından fazlası Avrupa'da (82 milyon) ve Kuzey Amerika'da (59 milyon) yaşamaktadır. Kuzey Afrika ve Batı Asya (49 milyon) uluslararası göçmenin en fazla misafir edildiği üçüncü bölge olarak karşımıza çıkmaktadır. Onu 24 milyon ile Sahra altı Afrika, 20 milyon ile Merkezi ve Güney Asya, 18 milyon ile Doğu ve Güneydoğu Asya, 12 milyon ile Latin Amerika ve Karayip ve 9 milyon ile Okyanusya takip etmektedir.

Şekil 2: Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Bölgesine⁵ Göre Uluslararası Göçmenler, 2000 ve 2019 (milyon)

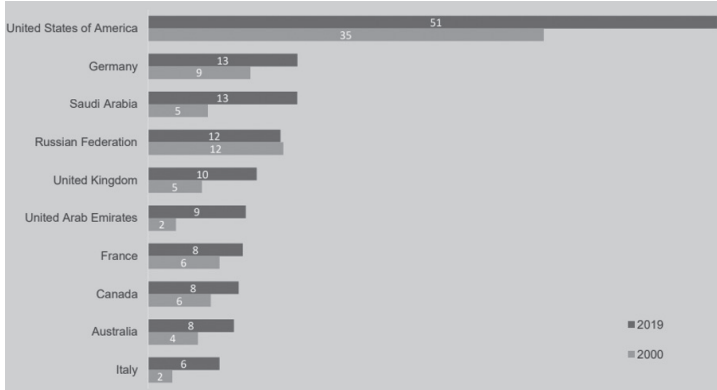

Kaynak: www.un.org

Aşağıdaki şekilde de görüldüğü gibi 2019’da uluslararası göçmenlerin 3’te 2’si yalnızca 20 ülkede yaşamaktadır. Uluslararası göçmenlerin büyük çoğunluğu 5 milyon ile Amerika’da ikamet etmektedir. Ayrıca bu rakam dünya toplamının yaklaşık yüzde 19’una tekabül etmektedir. Almanya (13 milyon) ve Suudi Arabistan (13 milyon) dünya genelinde en fazla ikinci ve üçüncü göçmen misafir eden ülkeler olmuştur. Bu iki ülkeyi Rusya Federasyonu 12 milyonla Birleşik Krallık ve Kuzey İrlanda 13’er milyonla ve Birleşik Arap Emirlikleri 9 milyon ile takip etmektedir. Dünya genelinde uluslararası göçmenlerin 20 ana hedef ülkesinin yedisi Avrupa’da, dördü Kuzey Afrika ve Batı Asya’da, üçü Merkez ve Güney Asya’da, ikisi Doğu ve Güney Doğu Asya’da, ikisi Kuzey Amerika’da ve birer tanesi de Sahra Altı Afrika ve Okyanusya’dadır.

⁵ SDG Region: Sustainable Development Goals. Bkz. <https://unstats.un.org/sdgs/indicators/regional-groups/>.

Şekil 3: En Fazla Sayıda Uluslararası Göçmene Sahip Ülkeler, 2000 ve 2019 (milyon)

Kaynak: www.un.org

Kadınlar uluslararası göçmenlerin yarısından biraz azdır. Uluslararası göçmenlerin toplam sayısında kadınların oranı 2000’de yüzde 49.3’ten 2019’da yüzde 47.9’a düşmüştür. 2019’da uluslararası göçmenlerin arasında kadınların yüzdesi Kuzey Amerika(yüzde 51.8) ve Avrupa’da en yüksektir(yüzde 51.4). Okyanusya yüzde 50.4, Latin Amerika ve Karayipler (yüzde 49.9), Merkezi ve Güney Asya(yüzde 49.4) ve Doğu ve Güney Doğu Asya (yüzde 49.3) ise erkek ve kadınları neredeyse eşit oranda misafir etmektedir. Kadın göçmenlerin oranı Sahra Altı Afrika’da(yüzde 47.5) ve Kuzey Afrika ile Batı Asya (yüzde 35.5)’da en düşüktür.

2019 yılında uluslararası göçmenlerin ortalama yaşı dünya genelinde yüzde 39’tur. Sahra altı Afrika’da yaşayan uluslararası göçmenler 2019’daki 30.9 ortalama yaş ile en genç olanlarıdır. Onları takiben Latin Amerika ve Karayipler (33.8 yaş), Kuzey Afrika ve Batı

Asya(34.0 yaş) ile Doğu ve Güney Doğu Asya(35.7 yaş) gelmektedir. Buna karşılık Merkezi ve Güney Asya(40.8 yaş), Avrupa(42.7 yaş), Okyanusya(42.9 yaş) ve Kuzey Amerika'daki (yüzde 43.5 yaş) göçmenler daha yaşça büyüktür.

Her yedi uluslararası göçmenden biri 20 yaşın altındadır. 2019'da 20 yaşın altındaki uluslararası göçmen sayısı 38 milyona veya başka bir ifadeyle küresel göçmen stoğunun yüzde 13.9'una ulaşmıştır. Sahra altı Afrika uluslararası göçmenler arasında genç olanların en yüksek oranını misafir etmektedir (yüzde 27.3). Onu Latin Amerika, Karayipler, Kuzey Afrika ve Batı Asya yüzde 21.6'şar ile takip etmektedir.

Uluslararası göçmenlerin her dördünden üçü çalışma yaşındadır. 2019'da 202 milyon uluslararası göçmen küresel göç stoğunun yüzde 74.2'sine tekabül etmektedir ve 20-64 yaş aralığındadır. Çalışma yaşındaki uluslararası göçmenlerin dörtte üçünden fazlası Doğu ve Güney Doğu Asya (yüzde 77.4), Avrupa (yüzde 76.8) ve Kuzey Amerika'dadır (yüzde 75.1). Çalışma yaşındaki uluslararası göçmenlerin yüzde 73.9'unu Kuzey Afrika ve Batı Asya ülkeleri, yüzde 70.9'unu Merkezi ve Güney Asya ülkeleri, yüzde 70.3'ünü Okyanusya, yüzde 68.9'unu Latin Amerika ve Karayipler ve yüzde 68.2'sini Sahra Altı Afrika oluşturmaktadır.

2019'da ortalama 32 milyon uluslararası göçmen veya küresel göç stoğunun yüzde 11.8'i 65 yaş ve üstündedir. 2019'da tüm uluslararası göçmenlerin arasında yaşlı insanların en fazla olduğu yer yüzde 18.8 ile Okyanusya olarak kaydedilmiştir. Onu Kuzey Amerika (yüzde 16.2), Merkezi ve Güney Asya (yüzde 15.9) ve Avrupa (yüzde 14.4) takip etmektedir.

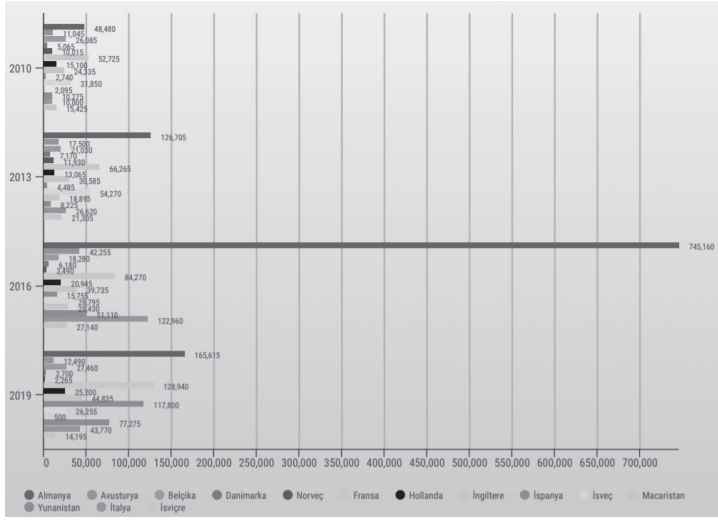
2. Avrupa’da Sığınmacıların Durumu

Dünyada hâlihazırda var olan göç hareketliliğine Suriye’deki çatışmalardan kaçan insanların eklenmesiyle yoğun bir insani hareketlilikle karşı karşıya kalınmıştır. Başlangıçta komşu ülkelerde görülen yoğunluk önce Avrupa’nın kıyı ülkelerine ardından tamamına yayılmıştır. 2015’te karşılaştığı yoğun insani hareketliliği “kriz” olarak adlandıran Avrupa ülkeleri süreci kısa zamanda güvenlik çerçevesinde ele almıştır. Göçü, özneleri ve süreciyle güvenleştiren birlik ülkeleri, uygulamalarında ortak bir paydada da buluşmamıştır.

2.1. Temel İstatistikî Veriler

Avrupa’daki mültecilerin durumuna dair temel istatistikî verilerin bulunduğu bu bölümde ilk olarak aşağıdaki şekilde 2010-2019 yılları arasında süreç içinde öne çıkan Avrupa ülkelerindeki sığınma başvurularının sayıları görülmektedir. Avrupa’nın ilk büyük karşılaşmasını yaşadığı 2015 yılında en fazla sığınma başvurusu alan ülke 476.510 ile Almanya iken 13.205 ile Yunanistan en az sığınma başvurusu alan ülke olmuştur. Günümüze kadar geçen süre içinde Almanya birlik ülkeleri içinde en fazla sığınma başvurusu alan ülke olmayı sürdürmüştür. Bu durumda şüphesiz Almanya’nın yaşanan göç sürecinde Avrupa’daki sorumluluğu alan ülke olması ve buna yönelik politika benimsemesinin etkisi büyüktür.

Grafik 1: Avrupa Ülkelerindeki* Sığınma Ve İlk Sığınma Başvuruları (2010-2019)

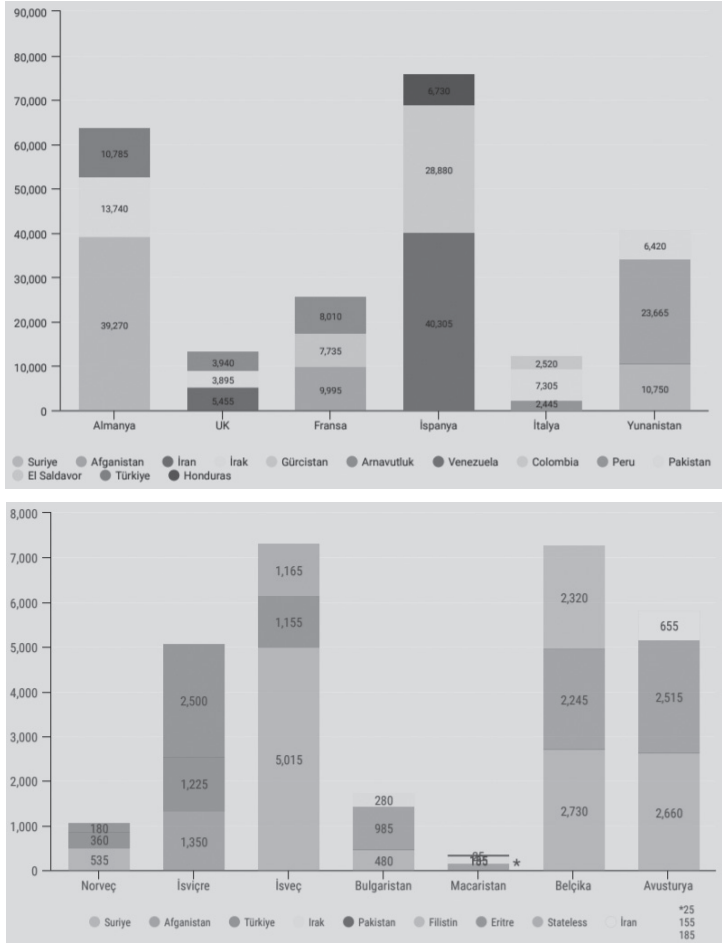

*Raporun konusu bağlamında öne çıkan Avrupa ülkeleri seçilerek hazırlanmıştır.

Kaynak: www.eurostat.ec.europa.eu

2015-2019 yılları arasında Avrupa'ya yönelen bu göç hareketliliğinde yaşanan göç yollarındaki değişiklik, ülkeler arasındaki sığınma başvuruları sayısındaki artış veya azalış şeklinde kendini göstermektedir. Örneğin Yunanistan'daki yoğunluk zaman geçtikçe artarken Macaristan'da rakamlar bunun tam tersi bir ivme göstermiştir. 2016 ve 2017 yıllarında İtalya'da yüz binin üzerine çıkan sığınma başvuruları 2018 yılıyla düşüşe geçmiştir. Başka bir örnek de Batı Akdeniz güzergâhının 2018'ten itibaren daha fazla tercih edilmesiyle 2015'te 14.780 olan başvuru sayısı 2019'da 117.800 olarak kaydedilmiştir.

Grafik 2: Avrupa Ülkelerinde* Uyruklarına Göre İlk Sığınma Başvuruları (2019)

* Raporun konusu bağlamında öne çıkan Avrupa ülkeleri seçilerek hazırlanmıştır.

Kaynak: <https://ec.europa.eu/>

Yukarıdaki iki şekilde ise sığınma başvurusu alan Avrupa ülkelerindeki sığınma başvurularının en fazla olan üç uyruğa göre dağılımı gösterilmiştir. Görüldüğü gibi 2015 yılından farklı olarak sadece Suriyelilerin ağırlıkta olduğu bir tablo bulunmamaktadır. Almanya, İsveç, Belçika ve Avusturya'da 2019 yılında en fazla sığınma başvurusunda bulunan uyruğu Suriyeliler meydana getirmiştir. Aynı yıl Afganların en fazla sığınma başvurusunda bulunduğu ülke Yunanistan olmuştur. Onu Avusturya, Belçika, Fransa ve İsviçre takip etmiştir. İspanya örneğinde ise durum alışık olunanın dışında en fazla sayıda başvuruyu Güney Amerika ülkesi olan Venezuela ve Kolombiya'dan almıştır.

BMMYK'nın yayınladığı "*Global Trends Forced Displacement in 2018*" raporuna göre sadece 2018 yılında 2.3 milyon insan zorla yerinden edilmiştir. 2018 yılının sonu itibariyle dünya genelinde şiddet, zulüm, çatışma, insan hakları ihlalleri gibi sebeplerle toplam 70.8 milyon insanın zorla yerinden edilmiş olduğu kaydedilmiştir. Son yıllarda en fazla mülteci üreten ülke olan Suriye 2018 yılında da ilk sırada bulunmaktadır. Suriye'yi Afganistan, Güney Sudan, Myanmar, Somali, Sudan, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Orta Afrika Cumhuriyeti, Eritre ve Burundi sırasıyla takip etmiştir.

Şekil 4: Mültecilerin Başlıca Kaynak Ülkeleri (2018)

Kaynak: www.unhcr.org

Kaynak ülkelerin yanında bu insani hareketlilikte ev sahipliği yapan ülkelerin dünyadaki yayılımını aşağıdaki grafikte görmek mümkündür. 2018 yılında da önceki yıllarda olduğu gibi en fazla mülteciyi barındıran ülke Türkiye olarak kaydedilmiştir. Ardından sırasıyla Pakistan, Uganda, Sudan, Almanya, İran, Lübnan, Bangladeş, Etiyopya ve Ürdün gelmektedir. Görüldüğü gibi ev sahibi ülkeler arasındaki tek Avrupa ülkesi Almanya'dır. Bir milyonun üzerinde mülteciyi barındıran Almanya, göç hareketliliğinin arttığı 2015'ten bu yana ülkelerindeki ciddi hoşnutsuzluklara rağmen politikasını benzer bir doğrultuda sürdürmektedir.

Şekil 5: Mültecilere Ev Sahipliği Yapan Başlıca Ülkeler (2018)

Kaynak: www.unhcr.org

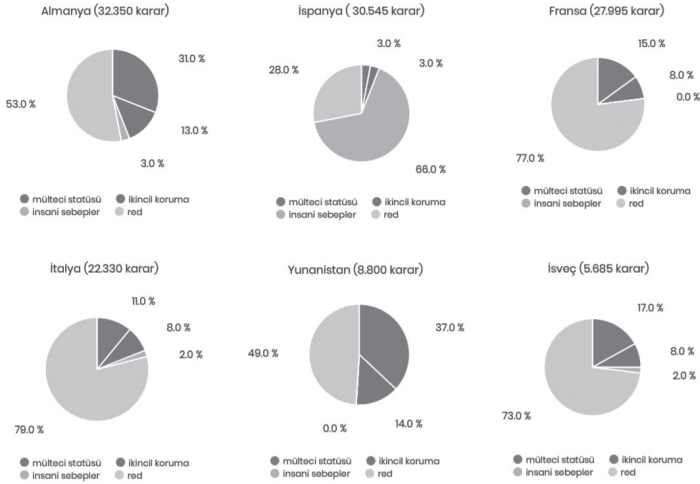
2019 yılının dördüncü çeyreğinde AB üye devletlerinin ulusal otoriteleri tarafından 145.600 ilk derece kararı⁶ verilmiştir. Bunların yüzde 42'si olumludur. Statü tanınan ve uyuşu bilinenlerin dağılımına bakıldığında bunlardan 7.810 Suriye, 2.390 Türkiye, 1.905

⁶ İlk derece kararı, sığınma başvurusu yapılan ülkedeki idari / adli sığınma prosedürünün ilk aşaması olarak hareket eden ilgili makam tarafından verilen bir karar anlamına gelmektedir. AB hukuku çerçevesinde sığınmacıların sığınma başvurusu hakkında bir karar verilene kadar bir AB üye ülkesinde kalmasına izin verilmektedir. Başvurular yetkili makamlar tarafından altı ayı geçmeyecek şekilde en kısa sürede karara bağlanır.

Irak uyruklulara mülteci statüsü; 5.265 Suriye, 2.535 Afganistan, 670 Irak uyrukluya ikincil koruma statüsü; 20.295 Venezuela, 655 Afganistan, 220 Irak uyrukluya ise insani sebeplerle koruma statüsü tanınmıştır. Bu sağlanan statülere karşı 5.355 Pakistan, 5.035 Nijerya, 4.155 Arnavutluk vatandaşının sığınma başvurusu reddedilmiştir.

2019 yılının son çeyreğinde en fazla başvuruyu karara bağlayan ülke Almanya'dır. 32.350 kararın yüzde 53'ü ret ile sonuçlanırken başvuruların yüzde 31'ine mülteci statüsü, yüzde 13'üne ikincil koruma ve yüzde 3'üne de insani sebeplerden dolayı koruma verilmiştir. En az başvuruyu karara bağlayan ülke ise İsveç'tir. Başvuruların yüzde 73'ünü reddetmiş, yüzde 17'sine ise mülteci statüsü tanımıştır. Bu ülkeler içinde 2019 yılının son çeyreğinde aldığı başvuruları en fazla reddeden ülke İtalya iken en az reddeden İspanya olmuştur.

Grafik 3: 2019 Yılıın Son Çeyreğinde Üye Ülkeler Tarafından Verilen İlk Derece Sığınma Kararları⁷

Kaynak: <https://ec.europa.eu/>

Aşağıdaki tabloda da yukarıda gördüğümüz 2019 yılının son çeyreğinde en yüksek sığınma kararı alan ülkelerin sığınmacıların uyruklarına ve tanınan statüye göre derlenmiş hali bulunmaktadır. Fransa ve

⁷ Mülteci Statüsü: Irkı, dini, tabiiyeti, belirli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncesi nedeniyle zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkeye dönemeyen veya dönmek istemeyen kişilerin sığınma başvurusu ardından sahip olduğu statüdür.

İkincil Koruma Statüsü: Mülteci veya şartlı mülteci olarak nitelendirilemeyen ama menşei ülkesine gönderildiğinde ölüm, şiddet, insanlık dışı onur kırıcı muamele gibi ciddi tehditle karşılaşacağından tanınan statüyü ifade eder.

İnsani Koruma Statüsü: Mülteci veya ikincil korumadan faydalanamayan fakat özel insani sebeplerden dolayı koruma ihtiyacı olduğu düşünülen ve daha özel durumlarda tanınan yerel bir koruma çeşididir.

Yunanistan için insani sebeplerle koruma statüsü verilen kişilerin sayı ve uyrukları erişilebilir değildir.

Tablo 1: Başvuru Sonuçlarına ve Uyruklarına Göre İlk Derece Sığınma Kararları

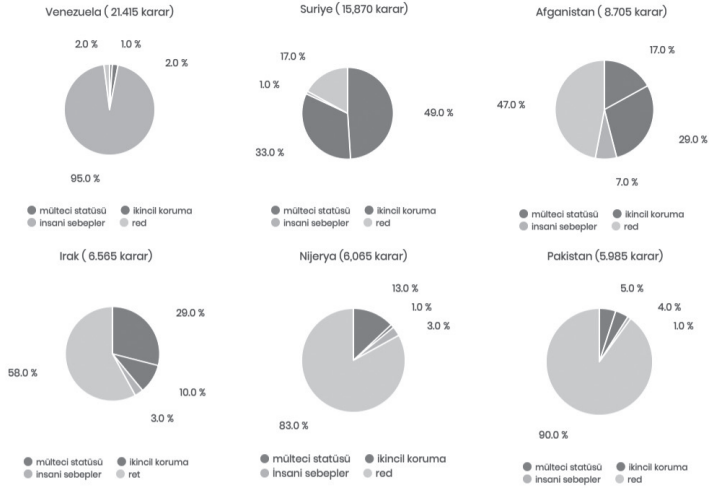
İLK DERECE SİĞİNMA KARARLARI							
Mülteci Statüsü	İkincil Koruma		İnsani Sebepler		Ret		
ALMANYA							
Suriye	4925	Suriye	3360	Afganistan	495	Irak	1840
Türkiye	1460	Irak	155	Irak	175	Nijerya	1445
Irak	860	Eritre	140	Nijerya	70	Suriye	1395
Diğer	2705	Diğer	550	Diğer	425	Diğer	12345
FRANSA							
Çin	435	Afganistan	1190	-	-	Arnavutluk	2030
Gine	360	Suriye	225	-	-	Gürcistan	1830
Sudan	360	Arnavutluk	130	-	-	Gine	1615
Diğer	3060	Diğer	620	-	-	Diğer	16140
YUNANİSTAN							
Suriye	1460	Afganistan	820	-	-	Pakistan	1155
Filistin	450	Irak	210	-	-	Afganistan	590
Afganistan	415	Somali	120	-	-	Arnavutluk	520
Diğer	945	Diğer	115	-	-	Diğer	2000
İSPANYA							
El Salvador	140	Suriye	675	Venezuela	20275	Kolombiya	2530
Nikaragua	110	Filistin	55	Honduras	10	El Salvador	935
Honduras	100	Somali	45	El Salvador	5	Nikaragua	535
Diğer	445	Diğer	130	Diğer	10	Diğer	4550
İTALYA							
Nijerya	610	Venezuela	295	Nijerya	85	Pakistan	2815
El Salvador	215	El Salvador	295	Bangladeş	45	Nijerya	2455
Pakistan	165	Pakistan	235	Pakistan	35	Bangladeş	1730
Diğer	1480	Diğer	985	Diğer	205	Diğer	10680
İSVEC							
Eritre	175	Suriye	320	Filistin	30	İran	215
İran	125	Yemen	55	Afganistan	15	Gürcistan	190
Suriye	75	Eritre	25	Suriye	15	Ukrayna	180
Diğer	575	Diğer	80	Diğer	50	Diğer	3560

Kaynak: <https://ec.europa.eu/>

En fazla ilk derece sığınma başvurusunu karara bağlayan Almanya, Fransa, Yunanistan, İtalya, İspanya ve İsveç'in hangi koruma türlerini hangi uyruklara en fazla tanıdığı yukarıdaki tabloda görülmektedir. Almanya'nın mülteci ve ikincil koruma statülerini en fazla tanıdığı ülke Suriye vatandaşları olurken en fazla insani sebeplerden tanınan statü Afganlara sağlanmış ve

1.840 ile en fazla Iraklıların başvurusunu ret ile sonuçlandırmıştır. Fransa 2.030 Arnavutluk vatandaşının en fazla başvurusunu reddederken ikincil koruma statüsünü en fazla 1.190 kişiyle Afganlara, mülteci statüsünü ise 435 ile Çin vatandaşlarına tanımıştır. Yunanistan 1.460 Suriyeliye mülteci statüsü, 820 Afgan'a ikincil koruma verirken 1.155 Pakistanlının ilk derece sığınma başvurusunu reddetmiştir. İspanya çok sınırlı sayıda mülteci statüsü verirken bunu en fazla 140 ile El Salvador vatandaşlarına tanımıştır. En fazla tanıdığı statü olan insani sebepler korumasından 20.275 Venezuela vatandaşına bunu sağlamıştır. En fazla başvurusu reddedilen ülke ise Kolombiya olmuştur. İtalya sığınma başvurularını en çok reddeden ülke olarak en fazla 610 Nijerya vatandaşına mülteci, 295 Venezuela vatandaşına ikincil koruma, 85 Nijerya vatandaşına insani sebepler koruma statüleri vermiştir. Buna karşılık en çok sayıda başvurusunu reddettiği ülke vatandaşları Pakistan, Nijerya ve Bangladeş olmuştur. İtalya'ya yakın bir ret süreci işleten İsveç ise 215 ile en fazla İran vatandaşlarının başvurusunu reddetmiştir.

Grafik 4: 2019 Yılı'nın Son Çeyreğinde AB Ülkeleri Tarafından İlk Derece Sığınma Kararı Alınan Ülke Vatandaşları

Kaynak: <https://ec.europa.eu/>

Yukarıdaki grafikte ise ilk derece sığınma başvurusu en fazla karara bağlanan ülke vatandaşları görülmektedir. Burada aynı zamanda kararların içeriğini de görmek mümkündür. Sığınma bağlamında son dört yıldır en fazla konuşulan ülke Suriye olmasına rağmen başvuruları en fazla kararla sonuçlanan ülke Venezuela olmuştur. Sığınma başvurularının yüzde 95'ine insani sebeplerden kaynaklanan koruma statüsü verilmiştir. Buna karşılık başvuruları en fazla ret ile sonuçlanan ülke Pakistan olmuştur. Başvurularının yüzde 90'ını reddedilmiştir. Başvurular içinde en fazla mülteci statüsü tanınanlar ise Suriye vatandaşları olmuştur.

Tablo 2: Başvuru Sonuçlarına ve Avrupa Birliği Ülkelerine Göre İlk Derece Sığınma Kararları

İLK DERECE SİĞINMA KARARLARI							
Mülteci Statüsü		İkincil Koruma		İnsani Sebepler		Ret	
VENEZUELA							
İtalya	135	İtalya	295	İspanya	20275	Fransa	130
Fransa	70	Almanya	10	Almanya	15	İspanya	125
Belçika	30	Fransa	5	-	-	Belçika	100
Diğer	40	Diğer	10	Diğer	5	Diğer	170
AFGANİSTAN							
Yunanistan	415	Fransa	1190	Almanya	495	Almanya	1245
Almanya	345	Yunanistan	820	Avusturya	90	Fransa	985
Avusturya	225	İtalya	170	Hollanda	30	Yunanistan	590
Diğer	475	Diğer	355	Diğer	40	Diğer	1225
NİJERYA							
İtalya	610	İtalya	40	İtalya	85	İtalya	2455
Almanya	75	Almanya	15	Almanya	70	Almanya	1445
Fransa	50	Fransa	10	İrlanda	10	Fransa	825
Diğer	50	Diğer	30	Diğer	15	Diğer	310
SURİYE							
Almanya	4925	Almanya	3360	Danimarka	95	Almanya	1395
Yunanistan	1460	İspanya	675	Almanya	50	Belçika	445
Avusturya	455	İsveç	320	İsveç	15	Fransa	220
Diğer	970	Diğer	910	Diğer	0	Diğer	570
IRAK							
Almanya	860	Yunanistan	210	Almanya	175	Almanya	1840
Yunanistan	405	Almanya	155	Finlandiya	25	Belçika	375
Fransa	215	İtalya	100	Avusturya	10	Yunanistan	310
Diğer	430	Diğer	210	Diğer	10	Diğer	1240
PAKİSTAN							
İtalya	165	İtalya	235	İtalya	35	İtalya	2815
Almanya	40	Yunanistan	5	Almanya	10	Yunanistan	1155
Hollanda	30	-	-	Hollanda	5	Fransa	540
Diğer	100	Diğer	5	Diğer	5	Diğer	850

Kaynak: <https://ec.europa.eu/>

2019 yılının son çeyreğinde en fazla sığınma başvurusu karara bağlanan altı ülke Venezuela, Afganistan, Nijerya, Suriye, Irak ve Pakistan'dır. Bunlardan sığınma başvurusu en fazla kabul edilen ülke Venezuela olurken en fazla reddedilen ise Pakistan'dır. Venezuela vatandaşlarının sığınma başvuruları en fazla insani sebeplerle tanınan koruma ile sonuçlanmış ve bu statü en çok İspanya tarafından sağlanmıştır. Başvurusu en fazla reddedilen ülke olan Pakistan'a ise 335 kişiye mülteci, 245 kişiye ikincil koruma statüsü verilmiştir. Pakistan'dan sonra en fazla ret ile sonuçlanan başvuru

sahibi ülke Nijerya'ya ise en fazla mülteci statü sağlanmıştı. Son yıllarda sığınma konusunda en fazla adından söz edilen ülke Suriye'nin bu süreçteki başvurularının neredeyse yarısı mülteci statüsünün tanınması ile sonuçlanmıştı. En fazla mülteci ve ikincil koruma statüsü Diğer ülkelerle arasında sayıca çok fark olan Almanya tarafından verilmiştir. Ülkelerindeki savaş ve huzursuzluk ortamı devam eden Irak ve Afganistan'dan gerçekleşen sığınma başvurularının –sırasıyla- yarısından fazlası ve neredeyse yarısı ret ile sonuçlanmıştı. Her iki ülkenin başvuruları en fazla Almanya tarafından reddedilmiştir.

2.2. Frontex'in Uygulamaları

Sınır güvenliği noktasında operasyonel eylemleriyle tanınan Frontex (*European Border And Coast Guard Agency*)'in risk analizi başlığıyla yayınladığı yıllık raporlarda sözü geçen senede düzensiz göç, göç yolları, sınır geçişleri ve güvenlik gibi öne çıkan konulara vurgu yapılarak değinilmektedir. 2018 yılının Şubat ayında yayınlanan “2018 Yılı İçin Risk Analizi” (*Risk Analysis for 2018*) adlı raporda 2016 ve 2017 yılındaki ana temalar, 2019 yılı için Risk Analizi (*Risk Analysis for 2019*) adlı raporda da 2017-2018 yılındaki ana temalar karşılaştırmalı bir şekilde ele alınmıştır.⁸ Buna göre sınır geçiş noktalarında yasadışı sınır geçişleri 2016'da 2.219 olarak belirlenmişken 2017'de bu rakam 1.618'e düşmüş, 2018'de de 2.258'e yükselmiştir. Sınırdan geçişleri

⁸ Frontex, Risk Analysis for 2018, https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Risk_Analysis/Risk_Analysis_for_2018.pdf, https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Risk_Analysis/Risk_Analysis_for_2019.pdf , Erişim Tarihi: 07.05.2018, 20.02.2020.

engellenenlerin sayısı 2016’da 215.403, 2017’de 183.548, 2018’de ise 190.930’dur. 2016’da 491.918, 2017’de 435.786, 2018’de 361.636 kişinin göç yollarında yasal olmayan şekilde buldukları tespit edilmiştir. 2016-2017 yılları arasında geri dönüşleri karara bağlananların sayısında ise 26.248 kişilik bir azalma olmuştur.

Tablo 3: Sınırlardaki Durum (2016-2017)

	2016	2017
Sınır geçiş noktalarında yasadışı sınır geçişleri	2.219	1.618
Sahte belge kullananlar	7.042	6.725
Geri dönüşler(<i>effective</i>)	175.377	151.398
Girişi reddedilenler	215.403	183.548
Sınır dışı geçiş noktaları arasında yasadışı sınır geçişleri	511.047	204.719
Geri dönüşler (karara bağlananlar)	305.463	279.215
Yasal olarak kalanlar	491.918	435.786

Kaynak: <https://frontex.europa.eu> (“Risk Analysis for 2018” raporundan derlenmiştir)

AB ülkeleri, hareketliliğin en yüksek noktaya ulaştığı 2015 yılından beri, AB’nin sınırları dışındaki yasa dışı sınır geçişlerinde önem bir düşüşle karşılaşmıştır. 2016 yılından 2017 yılına gözlenen düşüş yaklaşık yüzde 60’a tekabül etmektedir. Fakat aşağıdaki şekilde de görülebildiği gibi bu durum göç yollarındaki değişimden kaynaklanabildiğinden yanlıtıcı olabilir.

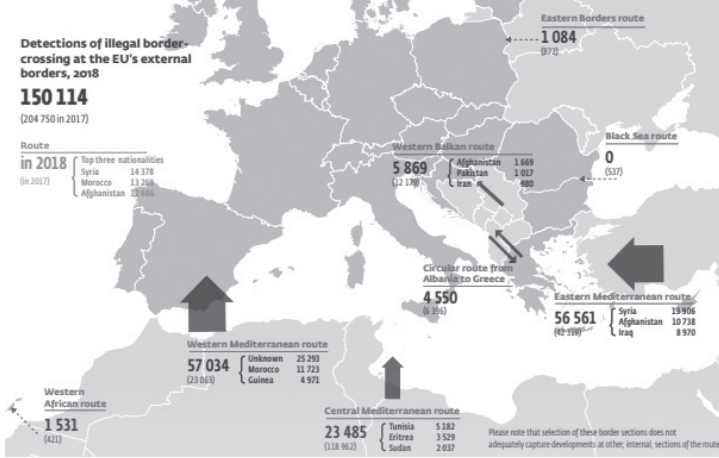
Merkezi Akdeniz güzergâhında iki yıl içinde yaklaşık yüzde 34’lük bir düşüş kaydedilmiştir. Bu durumda genel olarak Libya ile yapılan anlaşmalar neticesinde

denizi geçmesi engellenen göçmen sayısının etkili olduğu düşünülmektedir. Buna rağmen bu güzergâhın 2017 yılında en fazla düzensiz göçmenin görüldüğü göç rotası olması gerçeğini değiştirmemektedir. 2018’de ise durum değişerek güzergâhtan geçen kişi sayısı 23.485’e gerilediği görülmüştür. 2017’nin aksine 2018 yılında en fazla düzensiz göçmenin görüldüğü göç rotası 57.034 kişi ile Batı Akdeniz’dir.

Doğu Akdeniz güzergâhında ise 2016’da 182.277 olan rakam 2017 yılında 42.305’e düşmüştür. Bu düşüşteki en önemli faktörün Türkiye-AB arasında imzalanan anlaşma olduğu düşünülmektedir. Ayrıca artan kontroller Yunan ve civar adalarda insanların sıkışıp kaldığı zor şartlarda yaşam mücadelesi verdiği dönemlere sebep olmuştur. Bu rakam 2018’de de 56.561’e yükselmiştir.

Avrupa’ya yönelen sekiz göç yolundan toplam 204.750 kişi 2017 yılında geçerken bir sene sonra bu sayı 150.114’e gerilemiştir. AB’nin göçün başladığı yerde sınır oluşturma gayretinin şüphesiz bu geçişlerdeki sayının azalmasında etkisi olmuştur. En fazla karşılaşılan üç ulus ise Suriyeli 14.378, Faslı 13.269 ve Afgan 12.666 şeklindedir.

Şekil 6: Avrupa'ya Yönelen Göç Yolları

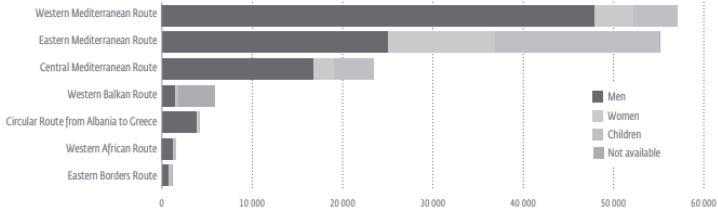

Kaynak: <https://frontex.europa.eu>

2018 yılında AB'nin dış sınırlarına ulaşan çocuk sayısı önceki yıla göre yüzde 14 daha fazladır. Ayrıca her beş varıştan biri çocuktur (yüzde 14) ve bunların yarısından biraz fazlası (yüzde 55) yani 28.313 kişi erkektir. Çocuk varışlarının başlıca kaynak ülkeleri, Suriye, Afganistan, Irak, Fas ve Türkiye'dir. Takip ettikleri göç yolları ise yetişkinlerinkine benzerlik taşımakta, Doğu, Batı ve Merkezi Akdeniz rotaları öne çıkmaktadır. 2018'de Avrupa'ya gidiş yolu olarak çocuklar için ana giriş noktası haline gelen Doğu Akdeniz güzergâhında kayıt altına alınan kişi sayısı önceki yılki 13.431'den 18.259'a yüzde 36 bir artışla yükselmiştir. 2018'de Doğu Akdeniz rotasında rapor edilen çocukların yüzde 89'u Suriye, Afganistan, Irak ve Türkiye'den gelmiştir. Bu güzergâhtan gelenlerin yüzde 56'sı erkekler, yüzde 40'ı kız çocuklarından oluşmaktadır. Gelen çocukların yaklaşık dörtte üçü 0 ila 13 yaşları arasında ve bu yaş

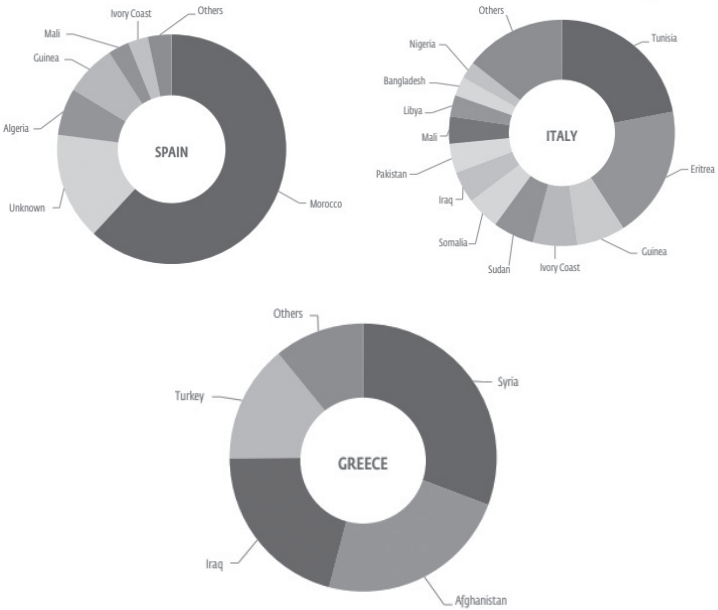
grubundaki çocukların çoğu Orta Doğu ülkelerinden gelmektedir.

Grafik 5: Çocukları İçeren Varışların Demografisi

Kaynak: <https://frontex.europa.eu>

Grafik 6: Gelen Çocukların Ulusları

Kaynak: <https://frontex.europa.eu>

Üç ana göç yolu olan Batı-Doğu-Merkezi Akdeniz güzergahlarının üç varış noktası olan İspanya, İtalya ve Yunanistan'da kaydedilen çocukların uluslarına göre dağılımı yukarıdaki grafiklerde görülmektedir. 2018 yılının en yoğun göç rotası Batı Akdeniz'deki varış noktası olan İspanya'da karşılaşılan insanların kayıt altına alınabilenleri sırasıyla Fas, Gine ve Cezayir'den gelenlerdir. İtalya'da ise Tunus, Eritre ve Gine'den gelenler ağırlıklıdır. Yunanistan'da ise Suriye, Afganistan, Türkiye ve Irak'tan gelenler ulaşanların neredeyse tamamına yakını oluşturmaktadır.

2.3. Mültecilerin Deneyimleri

Mültecilerin geldikleri topluma yönelik araştırmaların yanısıra mültecilere yönelik sınırlı çalışmalar da bulunmaktadır. Fakat elbette mültecilerle görüşme sağlamak, bununla ilgili bürokratik süreci tamamlamak ve özellikle kamplarda kalanlarla bunu gerçekleştirebilmek oldukça güçtür. Ayrıca süreç ülkeden ülkeye göre de değişiklik göstermektedir. Özellikle Avrupa'da gazetecilerin sınırlı röportajları ve sivil toplum örgütlerinin çalışmalarıyla yaşananlardan haberdar olunmaktadır. Her ülkeyi ayrı ayrı incelemenin imkansızlığı içinde genel olarak Avrupa ülkelerinde mültecilerin ilk karşılaştıkları sorun hala ülke sınırından içeri yasal bir biçimde girerek temel haklara erişimdir. Bu aşamayı geçmiş olanların ise orada hukuki olarak yasal biçimde yaşamaya devam edip edemeyeceği ve barınma, istihdam, eğitim, sağlık gibi temel düzeydeki ihtiyaçlarını giderip gideremeyeceği kaygısı sürmektedir. Bu doğrultuda Almanya'da yapılan bir çalışma şöyledir:

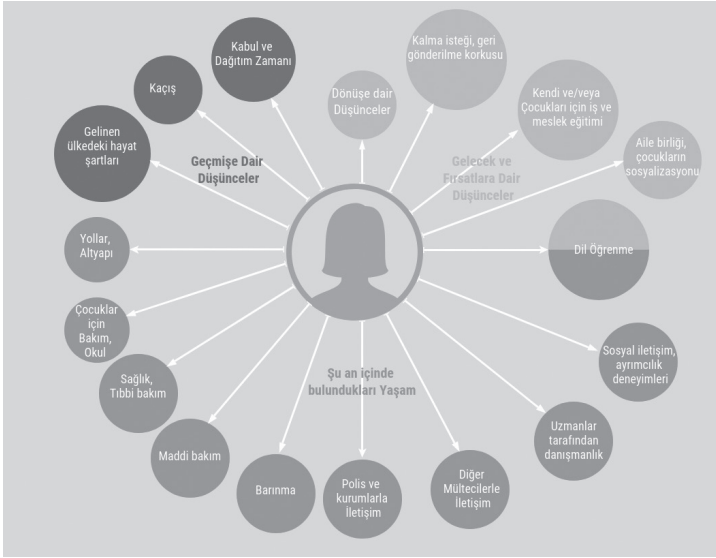
“Gerçekten Önemli Olan: Mültecilerin Yaşam Durumuna Bakış”(Was wirklich wichtig ist: Einblicke in

die Lebenssituation von Flüchtlingen) adlı çalışmaya göre 2015 ve 2016'da barınma işlemlerinin hızı, entegrasyon gibi konularda mülteciler Almanya için büyük bir sorun teşkil etmekteydi. Sığınmacı konumunda olan kişilerle birebir hiç konuşulmadığından göçmenlerin yaşamlarına dair bilgiler oldukça sınırlıydı. Buradan yola çıkarak *Robert Bosch Stiftung* ve *SVR- Forschungsbereich* vakıfları mültecilerle birebir görüşerek onların perspektifinden onların yaşamlarına bakmak amacıyla bir araştırma yapmıştır.⁹ 21 görüşmeyle en fazla 30 dakika süren mülakatlarda Almanya'da bugüne kadar neler yaşadıkları, nasıl hissettikleri ve şu an neden endişelendikleri sorgulanmış ve dört ana tema ile sorgulanmıştır: Geçmişe yönelik düşünceler, geri dönme fikri, geleceğe yönelik tasarımlar ve şuan içinde buldukları yaşam çevreleri. Geçmişe yönelik düşünceler temasına dair gelen ülkedeki hayat şartları, kaçış ve kabul ile dağıtım zamanı; geri dönme fikri çerçevesinde kalma istekleri ile geri dönme korkuları bir arada görülmektedir. Gelecek ve fırsatlara dair düşüncelerde, kendileri veya çocukları için iş, aile birlikteliği ile çocukların sosyal çevreden kopmamaları, dil öğrenimi, geri gönderilme korkusu ve dönüşe dair düşünceler bulunmaktadır. Şuan içinde buldukları yaşam çevrelerine dair ise, sosyal iletişim ve ayrımcılık deneyimleri, uzmanlar tarafından danışmanlık, diğer mültecilerle iletişim, polis ve resmi kurumlarla iletişim, barınma, maddi bakım, yol, sağlık ve okul ile eğitim ihtiyaçları söz konusu edilmektedir. Mültecilerin ev sahibi ülke insanlarıyla sürdürülebilir sosyal ilişkileri onlar için büyük önem taşımaktadır.

⁹ Was wirklich wichtig ist: Einblicke in die Lebenssituation von Flüchtlingen, https://www.bosch-stiftung.de/sites/default/files/publications/pdf_import/SVR_Was_Fluechtlingen_wirklich_wichtig_ist.pdf, Erişim Tarihi: 11.09.2018.

Mültecilerin hem dil hem de eğitim seviyesine uygun biçimde uyuma yönelik bilgilendirmelerin yapılması anlamlı görülmektedir. Entegrasyon, özellikle ilk süreçte, kişiler başlangıçta nerede yaşamaya başladıysa orada ve buldukları yerleşim yerinin yerel yönetimlerinde bu süreç başlamaktadır. Buradaki faaliyetler ilerideki toplumsal katılımı etkilemektedir.

Şekil 7: Mültecilerin Bakışı

Kaynak: www.bosch-stiftung.de

Dil öğrenimi ve eğitiminin de yeterli biçimde sağlanması diğer önemli konulardan biridir. Yine onları doğrudan olumsuz etkileyen diğer şey ise, ailelerin olumsuz iltica başvuruları sonucunda ayrılmak zorunda kalmalarıdır. Bireysel iltica başvuruları kararlaştırıldığında, bazı aile fertleri, akrabalarının davaları devam ederken,

lkeden ayrılmak zorunda kalmaları durumunda kalan aile yeleri bunu çok stresli olarak deneyimlemektedir.

Dolayısıyla mültecilerin kendilerini bekleyen sonraki aşamaları ve hangi seçeneklerle fırsatlara sahip oldukları ile olabileceklerini en kısa sürede şeffaf hale getirmek entegrasyon açısından büyük önem taşımaktadır. Araştırmanın amacıyla da ilişkili olarak mültecilerin kendi durumlarını nasıl algıladıklarının sorgulanması ve buna yönelik çözüm önerilerini içeren entegrasyon politikalarının uygulanması süreci daha kolaylaştıracaktır. Dolayısıyla hem Avrupa'da hem ülkemizde mültecilerin kendilerini doğrudan ilgilendiren konularda söz sahibi olabilmeleri politikaların etkili ve yerinde olmasına önemli katkı sağlayacaktır. Bu sebeple mültecilerin gözünden sürecin nasıl işlediğine yönelik benzer araştırmaların yapılması önemlidir.

3. Avrupa Birliğinin Geri Gönderme Yöntemleri

Ekonomik kalkınma süreci neticesinde insan kaynağına ihtiyaç duymasıyla beraber göçmen işçi almaya başlayan Avrupa lkeleri, zamanla topraklarında sağladıkları refah ve istikrarla çatışma içindeki insanların sığınmak için seçtikleri bölgeler haline gelmiştir. Artan hareketlilik karşısında Avrupa üç temel politika belirlemiştir. İlki, gn bir güvenlik meselesi olarak algılanarak, yasadışı gle mücadele kapsamında sınırların kapatılması şeklinde ortaya çıkmıştır. İkincisi, yasadışı gn kendi sınırlarına ulaşmasını engellemek üzere politikalar geliştirerek tampon bölgeler oluşturulmuş ve nc ülkelerle geri kabul anlaşmaları imzalanmıştır. Sonucusu ise, bu politikaların AB düzeyinde uygulanması sağlanarak ortak bir AB sığınma sistemi ile AB'nin "kaleye" dönüştürülmesinden oluşmaktadır(zcan, 2016:5-6).

Uluslararası temel insan hakları metinlerinde ise geri kabul kavramına yer verilmiştir. Bunu sağlayan en temel metin 1948'de yayınlanan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'dir. Beynamede belirtilen "Herkes, kendi memleketi de dâhil olduğu halde, herhangi bir memleketi terk etmek ve memleketine tekrar dönmek hakkına haizdir" ifade bunu göstermektedir (Madde 13).¹⁰ BM Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme 'ye göre "Herkes, kendi ülkesi de dâhil olmak üzere, herhangi bir ülkeyi terk etmekte özgürdür" (Madde 12/2) ve "Hiç kimse, kendi ülkesine girme hakkından keyfi olarak yoksun bırakılamaz" (Madde 12/4) ifadeleriyle kişinin kendi ülkelerine dönme hakkı geliş-

¹⁰ İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/203-208.pdf>, Erişim Tarihi: 08.09.2018.

tirilerek düzenlenmiştir.¹¹ Bu sözleşmelerce kişilere tanınan geri dönme hakkı devletlere de onları kabul etme yükümlülüğü getirmektedir. Fakat tam da bu noktada bir devletin kendi vatandaşları dışında diğer ülke vatandaşlarını kabul etme yükümlülüğü olup olmadığı ortaya çıkmıştır. Üçüncü ülke vatandaşlarının transit geçişlerinden geri kabullerine dair ülkeler ve birlik ülkeleri arasında ortak bir uygulama söz konusu değildir. Bu konuya mülteciler hukuku perspektifinden yaklaşılarak çözüm bulunmaya çalışılmıştır. İskandinav ülkeleri başta olmak üzere yasalarda yapılan değişikliklerle, iltica talebinde bulunacak kişilerin ilk ayak bastıkları ülkede başvuru yapmaları söz konusu olmuştur.¹²

Bu çerçevede bakıldığında AB üyesi ülkeler, geri kabul anlaşmaları ve güvenli üçüncü ülke ilanı ile geri gönderme uygulamalarını sürdürmektedir.

3.1. Geri Kabul Anlaşmaları

Avrupa'da eski bir tarihe sahip olan geri kabul anlaşmalarının ilk örnekleri 19. Yüzyılda Almanya devletleri-Prusya ve 20. Yüzyılda Almanya-Hollanda arasında gerçekleşmiştir.¹³ 1950-60'lı yıllarda birlik üyesi ülkelerin kendi aralarında çok sayıda anlaşma imzaladığı yani sınır kontrollerinin kalmadığı bir döneme tekabül etmektedir.

¹¹ Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmesi, <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c016/tbmm22016089ss0150.pdf>, Erişim Tarihi: 08.09.2018.

¹² Batır, K. (2017), Avrupa Birliği'nin Geri Kabul Anlaşmaları: Türkiye İle AB Arasında İmzalanan Geri Kabul Anlaşması Çerçevesinde Hukuki Bir Değerlendirme, Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt:15, Sayı:30, ss. 587.

¹³ Aka, H. B. Ve N. Özkural(2015), Turkey and the European Union: A Review of Turkey's Readmission Agreement, The European Legacy, 20:3, s.260.

Bunların ardından 1990'larda Doğu bloğunun dağılmasından sonra bu ülkelerden Avrupa'ya yönelen göç hareketine karşı önlem amaçlı ikili geri kabul anlaşmaları imzalanmıştır. Bu anlaşmalarda geri kabule dair hüküm iki bölümden oluşmaktadır. Devletlerin kendi vatandaşlarını kabul etme sorumluluğu ve üçüncü ülke vatandaşlarıyla vatansızların geri kabulüne yönelik anlaşmayı müzakere etme siyasi taahhüdü yer almaktadır. Bu anlaşmaların başarılı olmasında devletler için vize uygulamalarının kaldırılması, AB üyeliğinin cazip hale gelmesi ve bu ülkeler için sağlanan teknik ve mali yardımların etkili olduğu ifade edilmiştir.¹⁴

2000'li yıllarda da AB'nin geri kabul anlaşmalarıyla geri dönüşleri sağlama amacının devam ettiği görülmektedir. 2016 yılında yayınlanan raporumuzda belirtildiği gibi AB'nin 12 ülke ile geri kabul anlaşması yaptığı, dördü ile müzakere sürecinin devam ettiği yani toplam 16 ülke ile geri kabul üzerinden bir süreç yürüttüğü aşağıdaki tabloda da görülmektedir.¹⁵

¹⁴ Batır, K. (2017), Avrupa Birliği'nin Geri Kabul Anlaşmaları: Türkiye İle AB Arasında İmzalanan Geri Kabul Anlaşması Çerçevesinde Hukuki Bir Değerlendirme, Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt:15, Sayı:30, s. 589.

¹⁵ Hopyar, Z.(2017), Avrupa'nın Göç ve Mülteci Olgusu 2016 Raporu, Avrupa'da Göç ve İslamofobi, Ed: B.Bezci, S.Tauscher, F.Topal, Karınca Yayıncılık, s.36.

Tablo 4: AB'nin Geri Kabul Anlaşması (GKA) İmzaladığı Ülkeler

Hong Kong	27 Kasım 2002	1 Mart 2004
Makao	13 Ekim 2003	1 Haziran 2004
Sri Lanka	4 Haziran 2004	1 Mayıs 2005
Arnavutluk	14 Nisan 2005	1 Mayıs 2006
Rusya	25 Mayıs 2006	1 Haziran 2007
Ukrayna	18 Haziran 2007	1 Ocak 2008
Makedonya	18 Eylül 2007	1 Ocak 2008
Bosna&Hersek	18 Eylül 2007	1 Ocak 2008
Karadağ	18 Eylül 2007	1 Ocak 2008
Sırbistan	18 Eylül 2007	1 Ocak 2008
Moldova	10 Ekim 2007	1 Ocak 2008
Pakistan	26 Ekim 2009	1 Aralık 2010
Gürcistan	22 Kasım 2010	1 Mart 2011
Ermenistan	19 Nisan 2013	1 Ocak 2014
Azerbaycan	28 Şubat 2014	1 Eylül 2014
Türkiye	16 Aralık 2013	1 Ekim 2014
Yeşil Burun Adaları	18 Nisan 2013	-
Fas	-	-
Çin	-	-
Belarus	-	-
Cezayir	-	-

Kaynak: Avrupa Komisyonu

Son yapılan bu geri kabul anlaşmaları diğerlerinden farklı olarak üye devletlerce değil AB tarafından imzalanmış ve yalnızca vatandaşların değil ilgili ülkeden transit geçiş yapan başka ülke vatandaşlarını da içermektedir.¹⁶ Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkındaki Antlaşma 'da geçen "Birlik, üye devletlerden birinin topraklarına girme, bu topraklarda bulunma veya ikamet etme koşullarını karşılamayan veya artık karşılamaz hale gelen üçüncü ülke uyruklarının, uyruğu oldukları veya geldikleri

¹⁶ Batır, K. (2017), Avrupa Birliği'nin Geri Kabul Anlaşmaları: Türkiye İle AB Arasında İmzalanan Geri Kabul Anlaşması Çerçevesinde Hukuki Bir Değerlendirme, Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt:15, Sayı:30, s. 594.

ülke tarafından geri kabul edilmeleri için üçüncü ülkelerle anlaşmalar akdedebilir.”(79/3) ifadesiyle birlik anlaşma yapmak için yetki sahibi olmuştur.¹⁷

Geri kabul anlaşmaları, taraflar, özellikle de üçüncü ülkeler, için büyük külfete sebep olmaktadır. Bu yüzden onlar için anlaşmaların cazip hale gelmesi önem taşımaktadır. Bunun için birlik üyesi ülkelere üçüncü ülkelere maddi yardım ve diğer desteklerin sağlanması örnekleri ile karşılaşılmaktadır. Türkiye ile imzalanan anlaşmada olduğu gibi diğer destekler içinde vize serbestisi öne çıkmaktadır. Aynı zamanda bu gibi kolaylıkların sağlanması için AB söz konusu ülkelere belli standartları içeren bir yol haritası vermekte ve müzakerelere sürecinde belirlenen reformların tamamlanmasını beklemektedir. Geri kabul anlaşmasının yürürlüğe girmesinin ardından AB yasal olmayan şekilde kendi sınırları içinde bulunan kişiler konusunda taraf ülkeyi bilgilendirmektedir. Uluslararası hukuk kapsamında taraf ülke kendi vatandaşlarını kabul etmekte, üçüncü ülke vatandaşlarını ise kendi ülkeleri üzerinden birlik üyesi ülkelere gittiğinin kanıtlanmasının ardından geri gönderimi sağlayana kadar geri gönderme merkezlerinde kalmalarını sağlamaktadır. AB’den yapılan iadelerde tüm masraflar birlik tarafından karşılanırken taraf ülkeden gönderilmek üzere geri gönderme merkezlerinde bulunanların masrafları ise o taraf ülkeye karşılanmaktadır.

Yakın zamanda Türkiye ile imzalanan anlaşmada olduğu gibi geri kabul anlaşmaları sivil toplum kuruluşları ve insan hakları örgütleri tarafından temel haklar konusunda eleştirilmektedir. Uluslararası hukuk her ülkenin kendi vatandaşını kabul etme sorumluluğunu

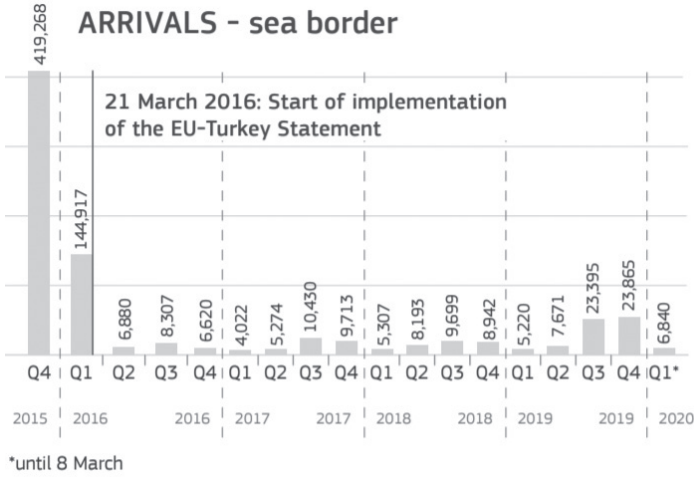
¹⁷ T.C. Başbakanlık Avrupa Birliği Genel Sekreterliği(2011), Avrupa Birliği Antlaşması Ve Avrupa Birliği’nin İşleyişi Hakkında Antlaşma, <https://www.ab.gov.tr/files/pub/antlasmalar.pdf>, Erişim Tarihi:23.04.2018.

getirirken kendi ülke vatandaşı olmayanlara karşı böyle bir yükümlülüğü bulunmamaktadır. Fakat yapılan geri kabul anlaşmalarıyla AB, anlaşmayı imzaladığı taraf ülkeden transit olarak geçenlerin o ülkece kabulünü zorunlu hale getirmekte ve hatta uluslararası yükümlülükleri kendi lehine yönelik devretmektedir. Ayrıca taraf ülkelerin mali durumunun iyi olmadığı durumlarda geri gönderme merkezlerindeki koşulların yetersizliği kişilerin maruz bırakıldığı hak ihlallerini derinleştirmektedir. Kendi taraf olduğumuz GKA sürecinde de tanık olduğumuz gibi düzensiz göçün önlenmesi için bir araç olmaktan çok öte olan GKA'lar basitçe iki temel hak ihlali yaratmaktadır. Bunlardan ilki düzensiz göçmenlerin iadesinde ülkelerinde onları göçe zorlayan koşullara yeniden maruz bırakılma durumudur. İkincisi ise GKA kapsamında transit olarak kullandıkları ülkeye geri gönderildiklerinde bu insanların nerede ve hangi koşullarda yaşamlarını sürdüreceklerinin belirsizliği de başka bir mağduriyet alanına neden olmaktadır. Ayrıca AB'nin, GKA gibi yöntemlerle düzensiz göçü kendi sınırları dışında kontrol altına alma politikası benimsediği bir başka ifadeyle göçü dışsallaştırdığı görülmektedir.

Türkiye'den AB'ye düzensiz göçü sonlandırmak için AB ile Türkiye arasında 18 Mart Mutabakatı olarak anılan bir eylem planı taraflarca onaylanmıştır. Bununla mültecilerin Yunanistan üzerinden Türkiye'ye geri gönderilmesi ve çok sayıda kriter ile yükümlülükler öngörülmüştür.¹⁸ Bu sayede Ege'de düzensiz göçün önüne geçilerek insan kaçakçılığının da durdurulması hedeflenmiştir. Aşağıdaki grafikte 2015'in son çeyreğinden 2020'nin 8 Mart'ına kadar denizden varışlar gösterilmiştir. Ekim 2015'te bir gün içinde geçiş yapan kişi sayısı 10.000 kişiden ortalama 105 kişiye kadar gerilemiştir. Yine ölümlerin sayısı da 1.175'ten 439'a düşmüştür.

¹⁸ Hopyar, Z. (2017), "Avrupa'da Göç ve Mülteci Olgusu Raporu-2016", Avrupa'da Göç ve İslamofobi, B. Bezci, S.Tauscher, F.Topal(Ed.), Karınca Ajans Yayıncılık ve Matbaacılık, ss.19-118.

Grafik 7: Denizden Varışlar

Kaynak: <https://ec.europa.eu>

Bu mutabakatın uygulama esaslarından biri olan “1’e 1” formülü uyarınca 4 Nisan 2016’dan itibaren Türkiye’nin aldığı her bir Suriyeli için Türkiye’de geçici koruma altındaki bir Suriyeli AB ülkelerine yerleştirilecektir. Bu yerleştirme işlemi BM’nin kırılğanlık kriterleri çerçevesinde belirlenerek engelli, bakıma ve tedaviye muhtaç kişiler ve risk altındaki kadın ile kız çocuklarına öncelik verilme kararı alınmıştır.¹⁹

Aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi 10 Temmuz 2019 tarihine kadar 22.729 kişi 1’e 1 formülü kapsamında Türkiye’den AB üyesi ülkelere yerleştirilmiştir. En fazla Suriyelinin yerleştirildiği AB ülkesi 8.212 kişiyle Almanya

¹⁹ T.C. Dışişleri Bakanlığı, Türkiye-AB Arasında 18 Mart’ta Varılan Mutabakata İlişkin Soru-Cevaplar, http://www.mfa.gov.tr/turkiye-ab-arasinda-18-mart_ta-varilan-mutabakata-iliskin-soru-cevaplar.tr.mfa, Erişim Tarihi:12. 09.2018.

olurken, ikinci sırada 4.212 kişiyle Fransa ve üçüncü sırada 4.033 kişiyle Hollanda gelmektedir. Son sırada ise 17 kişinin yerleştirildiği Malta bulunmaktadır.

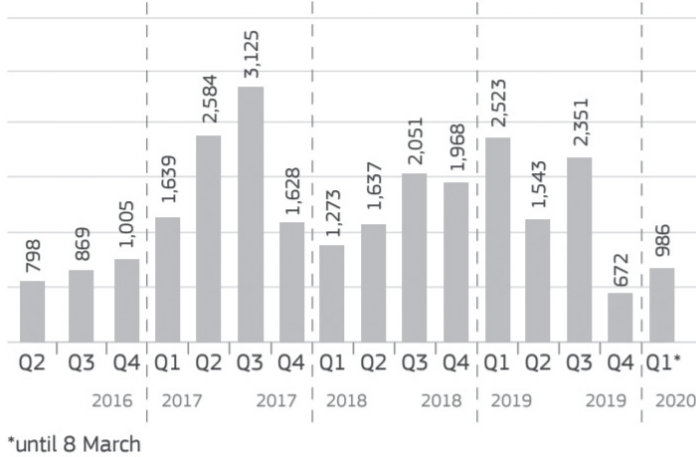
Tablo 5: Birebir Formülü Kapsamında Ülkemizden Çıkış Yapan Suriyelilere İlişkin İstatistikî Bilgiler

Ülke	Toplam
Almanya	8.212
Fransa	4.268
Hollanda	4.033
Finlandiya	1.536
İsveç	1.318
Belçika	1.301
İspanya	602
İtalya	382
Avusturya	213
Lüksemburg	206
Hırvatistan	202
Portekiz	198
Litvanya	102
Estonya	59
Letonya	46
Slovenya	34
Malta	17
Toplam	22.729

Kaynak: www.goc.gov.tr

Sözü edilen yeniden yerleştirmelerin yıllara göre dağılımı ise aşağıdaki grafikteki gibidir. Görüldüğü gibi yeniden yerleşmelerin en fazla yoğunlaştığı dönem 2017 yılının yaz ayları olmuştur. AB- Türkiye arasındaki anlaşma çerçevesinde yeniden yerleştirmeler sürmektedir. Geçtiğimiz 8 Mart'a kadar 27.000 Suriyeli mülteci Türkiye'den AB üye devletlerine yerleştirilmiştir.

Grafik 8: Yeniden Yerleştirmeler

Kaynak: <https://ec.europa.eu>

2016 başından Ocak 2020'nin sonuna kadar, toplam 18.711 göçmen, program aracılığıyla hem Yunan adalarından hem de anakaradan gönüllü olarak geri dönmüştür.²⁰ Bir başka kaynağa göre ise anlaşma itibarıyla Türkiye'ye iade edilenlerin resmi rakamları tam bilinmemekle birlikte 2.164 kişinin Yunanistan üzerinden Türkiye'ye iade edildiği belirtilmiştir. 2017 yılının Eylül ayına kadar Suriyeli olmayan ve Yunanistan'dan başvuran kişilerin yüzde beşi Türkiye'ye sığınma başvurusunda bulunmuş ve sadece iki kişi mülteci statüsü alabilmiştir. Göçmenlerin neredeyse üçte ikisi menşei ülkelerine geri gönderilmiştir.²¹

²⁰ European Commission, " Eu-Turkey Statement Four years on", https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20200318_managing-migration-eu-turkey-statement-4-years-on_en.pdf, Erişim Tarihi: 22.03.2020.

²¹ BMS Haber, "Geri Kabul Anlaşmasının 2.Yılı: Neredeyiz?",

Geri gönderme söz konusu olduğunda geri gönderme merkezlerinin fiziksel durumu, imkânların ve hizmetlerin yetersizliği, güvenlik sorunu gibi pek çok problemlili alan da kendini göstermektedir. Burada hem Türkiye hem de Yunanistan devletlerinin konuya bu problemlili alanları gözeterek yaklaşması ve sürecin ana aktörü olan AB'nin gerekleri yerine getirmesi beklenmektedir.

Anlaşmanın bir diğeri önemli noktası da AB'nin Türkiye'ye Suriyeli mültecilerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere para gönderecek olmasıydı. Anlaşma kapsamında AB iki parça halinde üçer milyar Avroluk maddi yardımda bulunmayı taahhüt etmişti. Bu yardımın ilk kısmı olan üç milyar Avro için 72 proje sözleşmesi gerçekleştirilmiş ve iki milyar Avroluk bir ödeme tamamlanmıştır. AB tarafından ikinci üç milyar Avroluk kısmın ise iki milyar Avrosunun AB bütçesinden, kalanının ise üye devletlerin katkılarıyla sağlanmasına karar verilmiştir. Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin eğitimine yönelik kullanılmak üzere 400 milyon Avroluk bir destek paketi onaylanmıştır. Bu destek doğrudan Milli Eğitim Bakanlığı'na aktarılarak 2016'nın ekiminde başlayan *PICTES* (Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi) olarak bilinen projenin devam etmesini de sağlamak üzere kullanılmaktadır.²²

<http://bmshaber.com/geri-kabul-anlasmasin-2-yili/>, Erişim Tarihi: 07.04.2018.

²² Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu, Türkiye'deki Mülteciler için AB Mali Yardım Programı: Suriyeli Mültecilerin eğitimine destek amaçlı ilave 400 milyon Avro, <https://www.avrupa.info.tr/tr/pr/turkiyedeki-multeciler-icin-ab-mali-yardim-programi-suriyeli-multecilerin-egitimine-destek>, Erişim tarihi:02.08.2019

Geri kabul anlaşmalarıyla gündeme gelen geri gönderme merkezleri esas olarak haklarında sınır dışı edilme kararı verilmiş olan ve idari gözetim altında tutulan yabancıların nerede tutulacaklarını belirlemek üzere Yabancılar Uluslararası Koruma Kanunu(YUKK)'nun 58.maddesinde düzenlenmiştir. Bu merkezlerde acil ve temel sağlık hizmetlerinin ücretsiz karşılanması, vatandaş olduğu ülke yetkilileriyle ve avukatıyla görüşmesinin sağlanması gibi temel konularda hizmetler mümkün kılınmıştır.²³

²³ Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Geri Gönderme Merkezinde Sağlanan Hizmetler, https://www.goc.gov.tr/icerik6/geri-gonderme-merkezlerinde-saglanan-hizmetler_323_326_4614_icerik, Erişim tarihi:07.12.2019.

Tablo 6: Türkiye'nin Geri Gönderme Merkezleri

MEVCUT VE PLANLANAN GERİ GÖNDERME MERKEZLERİ			İl	Sayı
	Göç İdaresi Genel Müdürlüğünce İşletilen Geri Gönderme Merkezleri			Adana
		Ağrı	400	
		Antalya	170	
		Aydın	564	
		Çanakkale	400	
		Edirne	500	
		Erzurum-1	750	
		Erzurum-2	750	
		Gaziantep	750	
		Hatay	192	
		İstanbul(Binkılıç)	120	
		İstanbul(Silivri)	270	
		Izmir	750	
		Kayseri	750	
		Kırıkkale	200	
		Kırklareli	750	
		Kocaeli	350	
		Malatya	350	
		Muğla	88	
		Van(Tuşba)	392	
		Van(Kurubaş)	750	
		İstanbul(Tuzla Konteyner)	900	
		Iğdır(Geçici)	1500	
		Osmaniye(Geçici)	3000	
		Toplam	14.726	
Açılması Planlanan	AB Projesi Merkezler	Adana	400	
		Balıkesir	200	
		Çankırı	750	
		Kütahya	400	
		Malatya	400	
		Niğde	400	
		Şanlıurfa	600	
		Toplam	3.150	
		Yatırım Programındaki Merkezler	Ankara	800
			Bayburt	200
	Hatay		400	
Toplam	1.400			

Kaynak: www.goc.gov.tr

İkisi geçici olmak üzere toplam 24 geçici gönderme merkezi Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM) ta-

rafından işletilmektedir. Buralarda toplam 16.116 kişi kalmaktadır. On tane de projeler kapsamında açılması planlanan merkez bulunmaktadır.

3.2. Güvenli Üçüncü Ülke İlanı

AB ülkelerinin düzensiz göçe yönelik önlemlerinden diğeri de göçü dışsallaştırarak sağladıkları güvenli üçüncü ülke (*Safe Third Country*) ilanıdır. Güvenli üçüncü ülke kavramı farklı ülke vatandaşı olan sığınmacılar için güvenli olan ülke anlamına gelmektedir.

Avrupa Birliği Asgarî Standart ve Usuller Yönergesi'nin ikinci bölümünün 27.maddesinde güvenli üçüncü ülke kavramına dair gereklilikler açıklanmıştır.²⁴ Buna göre belirtilen şartlar şu şekildedir:

a) bu ülkede ırk, din, tabiiyet, belirli bir sosyal gruba mensubiyet veya siyasi düşünceleri yüzünden hayatının veya özgürlüğünün tehdit edilmeyecek olması;

b) Cenevre Sözleşmesi uyarınca geri göndermeme ilkesine riayet ediliyor olması;

c) uluslararası hukukta düzenlendiği şekliyle işkence, insanlık dışı ve aşağılayıcı muameleye maruz kalma hakkını ihlal edecek şekilde bir başka ülkeye ihracının yasaklanmış olması;

d) mülteci statüsü için başvuruda bulunabilmesi imkânının mevcut olması ve mülteci olduğu kabul edilirse, Cenevre Sözleşmesi uyarınca himayeden faydalanabilmesi.²⁵

²⁴ Avrupa Birliği Asgarî Standart ve Usuller Yönergesi, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32005L0085>, Erişim Tarihi: 07.03.2020.

²⁵ Şahin, Y.S.(2013), Avrupa Birliği Mülteci Hukukunda Üye Dev-

Kişi birlik ülkesine gelmeden süresi fark etmeksizin “güvenli” kabul edilen bir ülkede başvuruda bulunduysa sığınma başvuru talebi hiç işleme alınmadan reddedilebilmektedir. Yani kişinin hangi ülkede sığınma başvurusunda bulunabileceğine de AB, kişi adına karar vermekte ve kişiye seçim hakkı bırakmamaktadır.

Güvenli üçüncü ülke meselesinde en fazla tartışılan iki tema “etkili koruma” ve “standartların belirlenmesi” sorunlarıdır. Etkili koruma sığınma başvurusunda bulunan kişinin etkili biçimde korunabileceği düşünülerek başka bir ülkeye gönderilmesini ifade etmektedir. Standartların belirlenmesi ise hangi ülkeye, hangi koşullarda ve neden gönderildiklerinin belirli bir standardının olmaması anlamına gelmektedir. Kâğıt üzerindeki bu fluluk verilen kararların belli bir standarttan uzak ve keyfi olmasına, dolayısıyla da hak ihlallerine neden olmaktadır.

Birlik üyesi ülkelerde 2016’nın son günlerinde özellikle konuşulan sığınmacıların sınır dışı edilme meselesinin 2017 ve sonraki yılların da en çok konuşulan konuları arasında yer aldığı görülmektedir. 2016’nın Ekim ayında Almanya ile Afganistan arasında geri kabul anlaşması imzalanmıştır. Anlaşmanın uygulamaları daha çok tartışma yaratmayı sürdürmektedir. Almanya ile Afganistan arasında imzalanan geri kabul anlaşması Aralık 2016’da ilk toplu sınır dışı edilme 34 kişinin Kabil’e gönderilmesiyle başlatıldı. Sığınma başvurusu reddedilen bu kişilerin Frankfurt Havalimanından gönderilmesi esnasında bu geri gönderme işleminin protesto edilmesine rağmen Federal İçişleri Bakanlığı sözcüsünün açıklamasına göre iltica talebi reddedilmiş

letlerin İltica Başvurusunu Değerlendirme Yetkisinin Çerçevesi, İstanbul Üniversitesi SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

ve Almanya'da sınır dışı uygulamasına tabi tutulması planlanan yaklaşık on iki bin Afgan'ın olduğu belirtilmiştir.²⁶

Kaynak: www.dw.com/tr

Afganlar ile başlayan bu süreci hızlandıran olay, aynı yıl Berlin'deki Noel panayırına tır ile saldırı yapılması ve kayıpların yaşanması olmuştur. Eyalet Temsilcileri Meclisi'nin onayladığı sığınma başvurusu kabul edilmeyenlerin sınır dışı edilmesini hızlandıran ve kolaylaştıran yasa tasarısı ile sığınmacıların başkalarının hayatı veya iç güvenlik için tehlike oluşturdukları durumlarda geri gönderilmelerine varacak kadar daha sıkı kontrol altında tutulmalarına, gerektiğinde elektronik kelepçe takılmasına ve cep telefonu ile bilgisayarlarının kontrol edilmesine olanak tanınmıştır.²⁷ Uygulamaların tamamı

²⁶ Afganistan'a ilk toplu sınır dışı, <https://www.dw.com/tr/afganistana-ilk-toplu-s-%C4%B1n-%C4%B1r-d%C4%B1C5%9F%C4%B1/a-36777928>, Erişim Tarihi:06.03.18.

²⁷ Almanya'da sınır dışı işlemleri kolaylaşıyor, <https://www.dw.com/tr/almanya-da-s-%C4%B1n-%C4%B1r-d%C4%B1C5%9F%C4%B1>

hem sivil toplum örgütleri hem de muhalefet tarafından eleştirilmiştir. Bu yaşananlar özellikle Suriye iç savaşı ile başlayan göç sürecinin yönetilmesi noktasında önemli sorumluluklar alan Almanya için hayret verici olmakla birlikte bu ve benzeri durumlar sayesinde konumu “mülteci kabul edenden sınır dışı eden ülke” statüsüne evrilmektedir.

Buna ek olarak AB ile Afganistan arasında imzalanan iş birliği anlaşması da sığınma başvurusu reddedilenlerin ülkelerine geri gönderilmesi ile mali yardımları içermektedir. AB ülkelerinde yaklaşık seksen bin iltica başvurusu reddedilen Afgan’ın olması neredeyse başvuran iki Afgan’dan birinin başvurusunun kabul edilmediğini göstermektedir. Sözü geçen yasal olmayan sığınmacıları kabul etmesi karşılığında 2020’ye kadar Afganistan’a 1.2 milyar Euro yardım yapılması öngörülmektedir.²⁸ Uluslararası Af Örgütü(*Amnesty International*)’nün Ekim ayında yayınladığı raporda Avrupa ülkelerinin Afgan sığınmacıları ülkelerine geri göndermeleri durumunda söz konusu kişilerin hayatlarını ciddi tehlikeye atacakları belirtilmektedir. “*Forced Back to Danger: Asylum-Seekers Returned from Europe to Afghanistan (Tehlikeye Dönmeye Zorlananlar: Avrupa’dan Afganistan’a Geri Gönderilen Sığınmacılar)*” adlı çalışmada²⁹ Norveç, Hollanda, İsveç ve Almanya’dan geri gönderilecek kişilerin ölüm, yaralanma, cinsel istismar

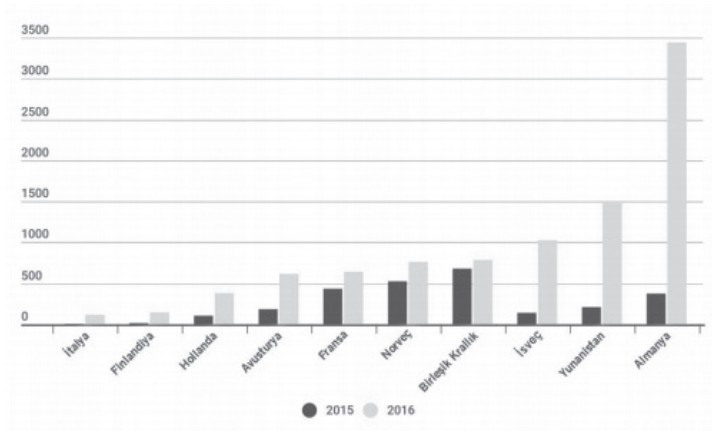
i% C5% 9Flemli-kolayla% C5% 9F% C4% B1yor/a-39102484, Erişim Tarihi: 06.03.18.

28 AB ile Afganistan’dan geri kabul anlaşması, <https://www.ntv.com.tr/dunya/ab-ile-afganistandan-geri-kabul-anlasmasi,yzbGy3yUn0qXpMEzIDMheg>, Erişim Tarihi: 06.03.2018.

29 Forced Back to Danger: Asylum-Seekers Returned from Europe to Afghanistan, <https://www.amnesty.org/download/Documents/ASA1168662017ENGLISH.PDF>, Erişim Tarihi: 06.03.2018.

veya dininden dolayı zulme uğrama korkusuyla karşı karşıya bırakılan kişilerin hikâyeleri ve son dönemde Afganistan'ın birbirinden farklı şehirlerinde meydana gelen olaylara yer verilmiştir. Mayıs ayının sonunda 150'den fazla kişinin hayatını kaybetmesi ve en az 300 kişinin yaralanması ile sonuçlanan Kabil'de meydana gelen bomba saldırısına rağmen binlerce Afgan sığınmacı zorunlu geri gönderilme ile karşı karşıya bırakılmaktadır.

Grafik 9: Avrupa'dan Afganistan'a Geri Gönderilen Afganların Sayısı, 2015-2016

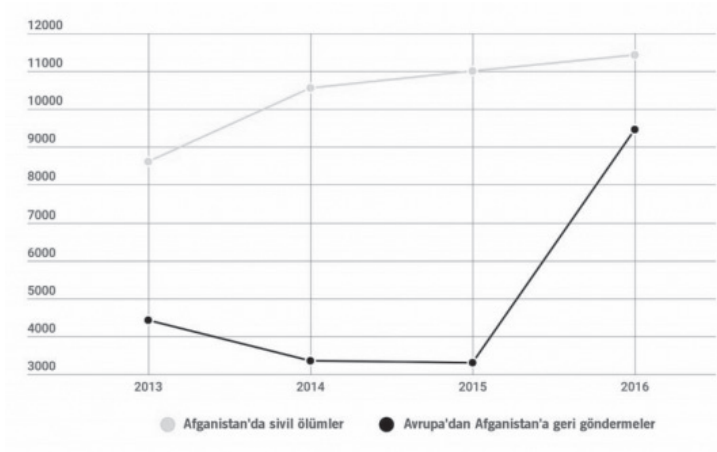
Kaynak: www.amnesty.org

Yukarıdaki grafik Afganların Avrupa ülkelerine yaptıkları uluslararası koruma başvurularının kabul edilme oranlarında son yıllarda belirgin bir düşüş olduğunu göstermektedir. Uluslararası Af Örgütü'nün sözü edilen raporunda ortalama kabul oranının 2015'te yüzde 67'den 2016'da yüzde 56,7'ye gerilediği, bu gerile-

menin Eylül 2015 ile Aralık 2016 arasında yüzde 68'den 33'e inerek şiddetli bir düşüş olduğu belirtilmektedir.

Son yıllarda Avrupa'dan Afganistan'a gerçekleşen dönüşlerde -ki bu dönüşler zorunlu ya da gönüllü gösterilmeye çalışılanlar- ciddi artış gözlenmektedir. Bu anlamda 2015 ile 2016 arasında Avrupa ülkeleri tarafından Afganistan'a geri gönderilenlerin sayısı 3.290'dan 9.460'a yükselmiştir.

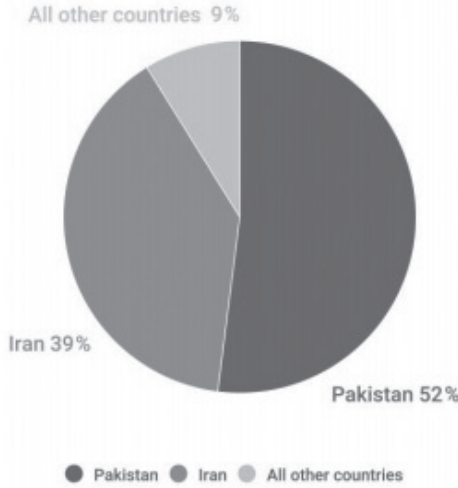
Grafik 10: Afganistan'da Sivil Ölümler ile Avrupa'dan Geri Göndermeler, 2013-2016

Kaynak: www.amnesty.org

Yukarıdaki grafikte görüldüğü gibi Afganistan'daki fazlaşan sivil ölümlerinin varlığına rağmen Afganistan'a geri göndermeler de artmaktadır. Çok sayıda insan hakları örgütleri, ülkelerdeki muhalefet partileri gibi desteklerin protestolarına ve yaşanan çatışma halinin devamlılığına rağmen geri gönderme uygulamaları sürmektedir.

Grafik 11: Dünyadaki 2,5 Milyon Afgan Mülteciye Ev Sahipliği Yapan Ülkeler

Kaynak: www.amnesty.org

Afganistan'daki çatışma ortamı yüzünden dünyada mülteci olarak bulunan iki buçuk milyon Afgan'a yüzde 52 Pakistan, yüzde 39 İran ve kalan yüzde 9 ise diğer ülkeler tarafından ev sahipliği yapılmaktadır. Bu oranlar Avrupa'nın ancak sözü geçen yüzde 9'luk dilimin içinde bulunmasına ve insan hayatına yönelik saygı ve önem söylemine rağmen insanların can güvenliğinin korunmasından yoksun tavır ve uygulamalarını sürdürdüğünü göstermektedir.

4. Avrupa'da Mültecilerin Entegrasyonu

Birbirinden farklı etnik, kültürel, dini grupların bir arada yaşama hali sosyo-kültürel temasları gündeme getirmiştir. Bu sosyo-kültürel temaslar çoğunlukla başlangıçta sorunlu bir alana tekabül etmektedir. Yani bir topluma yeni gelenlerle var olanlar arasında bütünleşmenin nasıl olması gerektiği sorusunu gündeme getirmektedir. Bu bütünleşmenin nasıl sağlanacağı konusunda farklı varsayımlar bulunmaktadır. Fakat bütünleşmenin başarılı şekilde sürdürülüp sonuçlanması o toplumun her iki tarafı için de büyük önem taşımaktadır.

4.1. Entegrasyonun Kısa Kavramsallaştırması

Entegrasyon çok değişkenli, tartışmalı ve karmaşık bir kavramdır. Dünya üzerindeki hareketliliklerin çeşitliliği düşünüldüğünde tek bir entegrasyondan söz etmek mümkün görünmemektedir. Yani göç etme amacına göre örneğin göçmen işçilerle sığınmacılar için aynı entegrasyon sürecinden bahsedilememektedir. Castles ve diğerlerinin dediği gibi göçmenlerin ve mültecilerin entegrasyonunun genel olarak kabul edilmiş tek bir teori veya modeli yoktur. Kavram tartışılmaya ve karmaşık olmaya devam etmektedir.³⁰

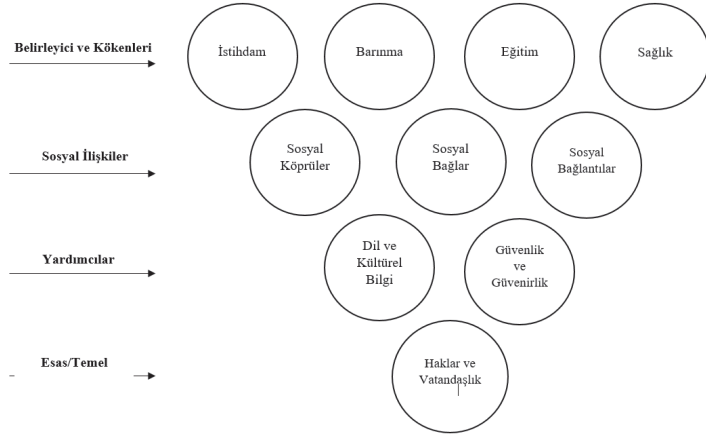
Birbirinden farklı şekilde yürütülen bütünleşme stratejilerinden ilk sınıflandırma Berry'e aittir. Berry göçmenlerin deneyimlediği bütünleşme stratejilerini asimilasyon, entegrasyon, ayrışma ve marjinalleşme ola-

³⁰ Castles, S., Korac, M., Vasta, E. and Vertovec, S. (2001) 'Integration: Mapping the Field.' Report of a project carried out by the Centre for Migration and Policy Research and Refugee Studies Centre, University of Oxford. ss.114.

rak dört kategoride sınıflandırmıştır. Buna göre kişinin kendi kimliğini, kültürünü ve toplumsal değerlerini koruma/korumama eğilimi ve içinde bulunduğu toplumla etkileşim düzeyi bütünleşmeyi belirlemektedir. Kişinin kendi kimliği ve karakterini korumasının değer olarak kabul edilmesinin yanında baskın toplumla ilişkisinin sürdürülmesinin bir değer olarak kabul edilmediği durumlarda “ayrışma/dışlanma” dan söz edilmektedir. Bunun tam tersi yani kendi kimliğinin korunmasının bir değer olarak görülmezken çoğunluk toplumuyla ilişkisinin sürdürülmesinin değer olarak kabul görmesinde ise, “asimilasyon” dan bahsedilmektedir. Kişinin hem kendi kimliğinin korunmasının hem de baskın toplumla ilişkisinin sürdürülmesinin değer olarak görülmesi durumunda “entegrasyon” işaret edilmektedir. Ne kimliğinin korunmasının ne de çoğunluk toplumuyla ilişki sürdürmesinin bir değer olarak kabul görmediği durumlarda da “marjinalleşme” den söz edilmektedir.³¹

³¹ Berry, J. W. (1997), Immigration, Acculturation and Adaptation, Applied Psychology: An International Review, s. 9-10, ss. 5-68.

Şekil 8: Entegrasyonun Ana Alanlarını Tanımlayan Kavramsal Çerçeve

Kaynak: Alastair Ager, Alison Strang, Understanding Integration: A Conceptual Framework, Journal of Refugee Studies, Volume 21, Issue 2, 1 June 2008, Pages 166–191, 2008.

Entegrasyonun belirleyici ve kökenlerinden kabul edilen dört ana tema istihdam, eğitim, barınma ve sağlık olarak nitelendirilmektedir. Fiziksel ve duygusal anlamda iyilik halini yakalayıp sürdürebilmeleri için yaşadıkları yerin fiziksel şartları, kalitesi ve imkânlarının iyi ve güvenli olması gerekmektedir. İstihdamda sağlanan entegre hali yine bu temaların başında gelmektedir. Çünkü istihdam, ekonomik bağımsızlık, geleceği planlayabilme özgüveni, ev sahibi toplumun üyeleriyle iletişim, dil yeteneği geliştirme şansı ve özgüveni teşvik etme gibi pek çok konuyu etkileyebilen ana bir faktör olarak göze çarpmaktadır. İstihdama erişime engel olan faktörlerden biri, kişinin önceki tecrübe ve diplomalarının tanınmamasıyla ilgili yaratılan mağduriyetlerdir. Eğitim ve sağlık ise hem temel hakların başında geldi-

ğinden hem de hayatı idame ettirmenin önemli noktalarından olduğundan temel temalardır.

Göçmen entegrasyonu, içinde bulunulan toplumla farklılıkların sorun alanı yaratmadan uyum içinde yaşamayı ifade etmektedir. Fakat göçmenlerin entegrasyonu çok değişkenli bir süreci ifade ettiğinden nasıl gerçekleşeceğiyle ilgili farklı görüşler bulunmaktadır. Entegrasyon kavramının onu teşkil eden bazı alanlardaki seviyelerinin ölçülmesiyle sağlanacağını düşünen araştırmacılar, siyasal, sosyal, hukuksal, ekonomi, eğitim, sağlık ve iş gücü gibi alanlarda entegrasyon kavramını tanımlamış ve bunları ölçmek için bazı göstergeler belirlemişlerdir. Bu aşağıdaki tabloda özetlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 7: Entegrasyon Göstergeleri

<p>Kültürel Entegrasyon Göstergeleri</p> <ul style="list-style-type: none">• Toplumun kültürünü tanıma ve değerlerini benimseme,• Toplumun fertlerine duyulan güven ve yakınlık,• Aidiyet hissi,• Dile hâkimiyet
<p>Siyasal Entegrasyon Göstergeleri</p> <ul style="list-style-type: none">• Vatandaşlık sayıları oranları,• Mesleki sendikalara ve profesyonel derneklere katılım,• Diğer derneklere katılım,• Siyasal partilere katılım,• Oy vermek,• Yerel, bölgesel ve ulusal yönetimlere seçilerek görev almak.
<p>Hukuksal Entegrasyon Göstergeleri</p> <ul style="list-style-type: none">• Ülkede yasal olarak oturma hakkına sahip olmak,• Ülkede yasal olarak çalışma hakkına sahip olmak,• Sosyal güvenlik ve refah hizmetlerine erişim hakkına sahip olmak,• Vatandaşlığa sahip olmak.
<p>Sosyal Entegrasyon Göstergeleri</p> <ul style="list-style-type: none">• Mekânsal ayrışma,• Farklı etnik gruplar arasında evlilik oranı,• Dil öğrenim ve dili kullanma becerisi,• Kendi grubu içinde ve dışında sosyal etkileşim ve ilişkiler,• Bir suça maruz kalma oranları,• Irkçı nedenlerle işlenen suç oranları,• Suç işleme oranları.
<p>Akademik ve Mesleki Eğitim ile İstihdama Entegrasyon Göstergeleri</p> <ul style="list-style-type: none">• Mesleki eğitime erişim ve tamamlama istatistikleri,• Yüksek akademik eğitime erişim ve tamamlama istatistikleri,• Kendi ülkesinde kazandığı dereceleri geçerli saydırabilme ve meslekleri uygulayabilme istatistikleri,• Yapılan iş başvurusu, davet edinilen iş mülakatı ve teklif edilen iş sayıları,• Göçmenler arasındaki işsizlik oranları,• Meslekler ve sektörler bazındaki istihdam dağılımı,• Ekonomik sonuçlar ve bunların toplumun geneliyle kıyaslanması.

Sağlık Alanında Entegrasyon Göstergeleri

- Ortalama yaşam süresi,
- Yaşa ve cinsiyete göre ölüm oranları,
- Yaşa ve cinsiyete göre belirli hastalıklara yakalanma oranları,
- Kaza oranları,
- Sağlık hizmetlerine erişim.

Genel Olarak Entegrasyon Göstergeleri

- Demografik göstergeler,
- Sunulan yardım programları ve hizmetlerin erişilebilirliği, kalitesi ve yetersizliği üzerine kişinin kendi değerlendirmesi,
- Geldiği toplumdaki hayatından ve başarısından duyduğu tatmin üzerine kişinin kendi değerlendirmesi.

Kaynak: Stephen Castles, M. Korac, E.Vasta ve S.Vertovec, "Integration: Mapping the Field", Home Office Online Report 28/3, 2002, s. 131-132. (Report of a Project carried out by the University of Oxford Centre for Migration and policy Research and Refugee Studies Centre contracted by the Home Office, Immigration Research and Statistics Service (IRSS))

Yukarıdaki tablodan anlaşılacağı gibi entegrasyonu farklı alanlarda tanımlamak mümkündür. Entegrasyonun bu çok boyutlu hali yürütülmesini güçleştirmektedir. Dolayısıyla tüm boyutlarının ön planda olduğu bir entegrasyon uygulamasıyla karşılaşmak pek rastlanan bir durum değildir. Göçmenlerin en ihtiyaç duyduğu düşünülen alanlardaki politikalara genellikle öncelik verildiği görülmektedir. Bu doğrultuda yapısal entegrasyon diyebileceğimiz eğitim, sağlık, istihdam gibi alanlardaki politika uygulamaları daha yaygınken entegrasyonun psikolojik yönü geri planda bırakılmaktadır. Uygulamaları değerlendirirken bunları göz önünde bulundurarak daha bütünlüklü bir sürecin hedeflenmesi yerinde olacaktır.

4.2. OECD Ülkelerine Gelmeden Göçmenlere Yönelik Sağlanan Hizmetler

Göçmen aileler ülkeye vardıklarında yeni hayatlarını nasıl inşa edeceklerine dair bilgiye ihtiyaç duyarlar. Onlar gittikleri ülkede sığınma başvurusu yaptıkları süreçte onlar için bir entegrasyon programı genellikle inşa edilmemiştir. Aile üyeleri farklı ülkelerde olan hareketliliklerde ise aile birleşiminin sağlanması yalnızca sponsorları olması durumunda mümkündür.

OECD ülkelerince gelmeden önce göçmenlere sağlanan hizmetler elektronik ve elektronik olmayan dil kursları, bilgi toplantıları ve elektronik olmayan bilgi materyallerinin dağılımı şeklinde sağlanmaktadır. Entegrasyonun en önemli değişkenlerinin başında gelen dil eğitimi, Avusturya, Almanya, Macaristan ve Hollanda'da elektronik öğrenme; Fransa, Yunanistan, Macaristan, Almanya, İtalya ve İngiltere'de ise tamamen veya kısmen finanse edilerek dil kursu sağlanmaktadır. Avusturya, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İtalya bazen sadece göçmenler için tasarlanmamış bazen de sistematik olmasa da göçmenlere yönelik bilgi toplantıları gerçekleştirmektedir. Elektronik olmayan bilgi materyallerinin dağılımı da zaman zaman büyükelçilikler aracılığıyla sağlanarak Avusturya, Almanya, Danimarka, Yunanistan, Macaristan, Hollanda ve İsveç'te göçmenlere ulaştırılmaktadır. Çokça eksikliğine rağmen entegrasyonun gelmeden önce başlayan bir süreç olduğunu kabul ederek uygulamalarını yürüten bu yaklaşım her açıdan daha fazla verimlilik sağlayacaktır.

Tablo 8: OECD Ülkelerine Gelen Göçmen Aileler İçin Gelmeden Sağlanan Hizmetler, 2017

	Dil eğitimi (elektronik öğrenme)	Tamamen ya da kısmen finanse edilmiş dil kursları (elektronik öğrenme dışında)	Bilgi Toplantıları	Elektronik Olmayan Bilgi Materyallerinin Dağılımı
Avusturya	Evet (fakat sadece göçmen aileler için değil)	Hayır	Evet (Türkiye ve Sırbistan'da)	Evet (Türkiye ve Sırbistan'da özel öğrenim materyalleri ve diğer ülkelerdeki büyükelçiliklerde ve Avusturya'da entegrasyon bilgi hizmetlerinin iletişim detaylarından oluşan bilgi dosyası)
Belçika	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır
Danimarka	-	Hayır (belirli bir sayıdaki mülteciler haricinde)	Hayır (belirli bir sayıdaki mülteciler haricinde)	Evet (belirli bir sayıdaki mülteciler haricinde)
Finlandiya	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır
Fransa	Hayır	Evet (fakat göçmenin hesabına)	Hayır	Hayır
Almanya	Evet	Evet	Evet (sistematik değil)	Evet
Yunanistan	Hayır	Evet (fakat özellikle göçmen aileler için tasarlanmamış)	Evet (fakat özellikle göçmen aileler için tasarlanmamış)	Evet
Macaristan	Evet	Evet (Sırbistanda)	Evet (Sırbistanda)	Evet (Sırbistanda)
İtalya	Hayır (fakat önceki projelerde örneğin Moroko'da)	Evet (özellikle gelmeden önceki programlar hukuken gerekli)	Evet (özellikle gelmeden önceki programlar hukuken gerekli)	Hayır

Hollanda	Evet	Hayır	Hayır (fakat CO-Nareis projesinin 2013-2015'deki saha çalışmasında vardı)	Evet
Norveç	Hayır	Hayır	Hayır (yeniden yerleşim için seçilen mülteciler dışında)	Hayır (yeniden yerleşim için seçilen mülteciler dışında)
İspanya	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır
İsveç	Hayır	Hayır	Hayır	Evet (fakat sistematik değil, çeşitli büyüklüklerde)
İsviçre	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır
İngiltere	-	Evet	Bangladeş'teki eski projede	-

Kaynak: www.oecd.org

4.3. Göçmen Çocukların Eğitim Sistemine Entegrasyonu

Ev sahibi ülkede hem ailelerinin hem kendilerinin sosyal hayata entegrasyonlarında çocukların okula entegrasyonu önemli rol oynamaktadır. Yasal statülerindeki belirsizlik sebebiyle özellikle düzensiz göçmenler için entegre olma meselesi daha zorlu bir sürece denk düşmektedir.

Göçmenlerin eğitim hayatına entegrasyonları güçlü jenerasyonel etkilere sahiptir. Eğitimde ikinci kuşak göçmenlerin performansı onların ailelerine göre daha iyidir. Bu, ilk nesil göçmenlerin eğitim sistemine başarıyla entegre edilmesinin ev sahibi toplumda nesiller boyunca erdemli bir bütünleşme döngüsüne yol açabileceğini göstermektedir.³²

³² Dustmann, C., T. Frattini and G. Lanzara, (2011) Educational achievement of second generation immigrants: an international comparison. Centre for Research and Analysis of Migration

Eğitime erişimde bariyer oluşturan ögeler genel şekliyle yasal, sosyo-ekonomik ve dil ile teknik engeller olarak gruplandırılabilir. ³³

1. Yasal engeller: Düzensiz göçmenlerin çocukları için temel eğitime erişim hakkı vardır. Fakat gn türü göçmen çocukların karşılaştığı yasal bariyerleri ağırlıklı biçimde etkilemektedir: Düzensiz göçmenler, refakatsiz çocuklar, mevsimlik göçmenler devletsiz çocuklar ve kimlik belgesi olmayan çocukların karşılaştığı engeller gibi söylenilmektedir. Bu durumlara ülkelerin farklı yaklaşımları bulunmaktadır. Avrupa'da 28 ülkenin 23'nde düzensiz göçmen çocuklar okula gidebilmektedir. Bunların onunda, yasal ereve, okullara devam etme konusunda düzensiz göçmen statüsündeki çocukların haklarına özel bir atıfta bulunmaktadır. Yasaların eğitime erişimi engelleme durumlarında sivil toplum, dışlanmış bu çocuklara yaygın eğitimi sağlamak için adım atabilmektedir. Bununla birlikte yaygın eğitimin akreditasyonu sorun olmaya devam edebilmekte ve çocukların sonraki eğitim seviyesine geçmesini engelleyebilmektedir.

2. Sosyo-ekonomik engeller: Sosyo-ekonomik engellerin göçmenlerin eğitim sistemlerine dâhil edilmesini iki ana biçimde etkilediği düşünülmektedir: İlki, söz konusu çocukların kendi veya ailelerinin ihtiyaçlarını karşılamaları ya da zorunlu çalışmaları sebebiyle emeğin bir türünün içinde bulunuyor olmalarıdır. Bu koşullarda çocukların okula gitmesi olası değildir.

on. Retrieved from: http://www.ucl.ac.uk/~uctpb21/Cpapers/CDP_16_11.pdf, Erişim Tarihi: 14.09.2018.

³³ Nicolai, S., J. Wales ve E. Aiuzzi (2017), Education, migration and the 2030 Agenda for Sustainable Development, Overseas Development Institute(ODI), <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/resource-documents/11620.pdf>, Erişim Tarihi: 14.09.2018.

Mevsimlik göç eden ailelerin çocukları da yapacakları işin gereği olan mevsime göre göç ettiklerinden bu hareketlilik dönemi, okul sürecine denk gelebilmektedir. İkincisi ise, sosyo-ekonomik farklılıklar yüzünden ortaya çıkabilecek göçmen ve ev sahibi ülke çocuklarının fiilen ayrımıdır. Birincil nesil göçmenlerin genelde daha fakir olduğu ve kentsel alanlarda yoğunlaştıkları bilinmektedir. Bu nedenle daha az avantajlı sosyo-ekonomik geçmişe sahip olan ve ilk ya da ikinci nesil göçmen olma olasılığı daha yüksek, öğrenci nüfusu olan şehirlerdeki okullara katılma olasılığı daha yüksektir. Bu durum her iki grup için de dezavantajlı durumu güçlendirebilmektedir. Bazı ülkelerde elde edilen verilere göre çok sayıda göçmen çocuğun okullara kaydının yapılmasının ev sahibi ülke çocuklarının diğer özel okullara geçmesiyle sonuçlanabilecek bir süreç sebep olacağını göstermektedir. Ayrımcılığa karşı bu eğilimi azaltmak için Danimarka'nın Aarhus Belediyesi, her okul için dil desteği almaya hak kazanan öğrencilerin yüzde 20'sini kapsayan bir kota yaklaşımı oluşturmuştur. Dil desteğine ihtiyaç duyan öğrenci sayısı daha fazla olduğunda bu öğrencilerin bir kısmını başka bir okula taşıdığı ile karşılanmıştır.

3. Dil ve teknik engeller: Okula kayıtlı ve eğitime devam ediyor olan öğrencilerin dahi öğretim dili, göçmen ailelerin entegrasyonuna büyük bir engel teşkil edebilmektedir. Evde çoğunluk dilini konuşmayan çocukların ilkökul hazırlığında erken çocukluk eğitimi, çoğunluğun dilini konuşamayan çocukların etkileşimi ve daha iyi dil becerisi kazanmış şekilde ilkökula erişimlerini sağladığı için önemli bir rol oynamaktadır. Okul öncesi personelinin farklı geçmişlere sahip ailelerle daha iyi iletişim kurması için onlara eğitim verilmesi, ailelerin ana dilleri yanında çocuklarla bulunulan ülke-

nin dilini kullanmaları yönündeki tavsiyeler öğrenciler arasında iki dilliliğin teşvik edilmesine yardımcı olabileceği düşünülmektedir.³⁴ Fakat kaliteli erken çocukluk eğitimine katılımda gerek ailelerin çalışma saatleri gerekse ulaşımın araçla sağlanmasının getirdiği dezavantajların varlığı erişimi çoğu zaman engelleyebilmektedir. Eğitim sistemlerini kapsayıcılık açısından etkileyen başka bir yön de ülkelerin seçici olması ve seçimin erken bir sürede yapıyor olması olarak görülmektedir. Yüksek gelire sahip bazı ülkelerden elde edilen verilere göre göçmen çocukların genellikle yüksek eğitim yerine mesleki eğitime yönelik uygulamalara yönlendirildiği görülmektedir. Buna en iyi örneklerin başında Almanya gelmektedir. Alman kökenlilerin yüzde 46'sına karşılık yabancı kökenli öğrencilerin yüzde 23'ü *gymnasiuma*³⁵ gidebilmektedir. Buna ek olarak, mezuniyetten önce okuldan ayrılma oranı Alman kökenli öğrencilerde yüzde 1,8 iken yabancı kökenli öğrencilerde bu oran yüzde 14.2'dir.³⁶

³⁴ UNICEF (2009), Children in immigrant families in eight affluent countries. Innocenti Research Centre, https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/ii_immig_families.pdf, Erişim Tarihi: 14.09.2018.

³⁵ Gymnasium Hollanda, Avusturya ve Almanya'da öğrencileri üniversiteye hazırlayan okullara verilen addır. Almanya'da var olan dört okullu eğitim sisteminin en yükseği olup, gidilebilecek en yüksek dereceli lisedir. Türkiye'de lise seviyesinin üstündedir.

³⁶ Bendel, P. (2014) Coordinating immigrant integration in Germany: mainstreaming at the federal and local levels. Migration Policy Institute. Retrieved from: <http://www.migrationpolicy.org/research/coordinating-immigrant-integration-germany-mainstreaming-federal-and-local-levels>, Erişim Tarihi: 14.09.2018.

4.4. Mülteci Çocukların Eğitimi- Kayıp Kuşak Meselesi

Avrupa ülkelerinde uzun yıllardır mülteci çocuklara ev sahipliği yapma örnekleri mevcuttur. 1990'larda önce Yugoslavya'daki sivil savaş, Irak'taki savaş ve İran'daki politik durum sebepleriyle çok kez bu süreç yaşanmıştır. SIRIUS Network (*A Clear Agenda for Migration Education in Europe*) tarafından yapılan çalışmada bahse konu olana göre, son dönemde de Orta Doğu'da yaşanan çatışmalar yüzünden 2013-2015 tarihleri arasında 18 yaş altında 613.395 çocuğun sığınmacı olarak başvurduğu belirtilmiştir.³⁷ Politika yapıcı ve uygulayıcılar mülteci çocuklara eğitim sağlama konusunda adım atarken ilk aşamada sivil toplum örgütlerinin dil ve eğitim desteği ile karşılaşmaktadır. Burada ülke hükümetleri, yerel kamu kurumları ve sivil toplum örgütlerinden oluşan farklı paydaşların yönetimi söz konusu olmaktadır. Mülteci çocukların eğitim hakkını önemseyen ve eşit erişim hakkına inanan bir oluşum olan SIRIUS tarafından mülteci çocukların eğitime erişimini içeren farklı modeller üç kategori altında sınıflandırılmaktadır.³⁸ Bunların ilki, mülteci çocukların Türkiye'de olduğu gibi genellikle paralel okul sistemi içine dâhil edilmesi; ikincisi, ulusal eğitim sistemine dâhil edilmelerinin yanında yaygın biçimde mesleki eğitim ve hayatın da dışında olmadıkları Almanya ve Hollanda gibi ülkelerde daha

³⁷ SIRIUS Network, "Refugee Children In Education In Europe: Now To Prevent A Lost Generation?", Policy Brief Series, [Http://Www.Sirius-Migrationeducation.Org/Wp-Content/Uploads/2012/06/Refugee-Children-In-Education-In-Europe.-How-To-Prevent-A-Lost-Generation.Pdf](http://www.sirius-migrationeducation.org/wp-content/uploads/2012/06/Refugee-Children-In-Education-In-Europe.-How-To-Prevent-A-Lost-Generation.Pdf), Erişim Tarihi: 16.09.2018.

³⁸ SIRIUS Network, "Refugee Children In Education In Europe: Now To Prevent A Lost Generation?", Policy Brief Series, [Http://Www.Sirius-Migrationeducation.Org/Wp-Content/Uploads/2012/06/Refugee-Children-In-Education-In-Europe.-How-To-Prevent-A-Lost-Generation.Pdf](http://www.sirius-migrationeducation.org/wp-content/uploads/2012/06/Refugee-Children-In-Education-In-Europe.-How-To-Prevent-A-Lost-Generation.Pdf), Erişim Tarihi: 16.09.2018.

fazla uygulanan meslek okulları düzeyinde erişim ve son olarak da, İsveç örneğinde olduğu gibi tüm okul düzeylerine erişimin sağlandığı seçenek bulunmaktadır. Bunda mülteci çocuklar ulusal eğitim sistemine dâhil edilmiş ve yeteneklerine göre akademi düzeyini de içine alan tüm okul seviyelerine erişimleri amaçlanmaktadır.

SIRIUS'un sözü geçen çalışmasında Belçika, Bulgaristan, Almanya, Hollanda ve İngiltere'den araştırma raporları, kış çalışmaları ve dört ülkedeki (İsveç, Almanya, Hollanda, Türkiye) ulusal eğitim düzenlemeleri temelinde mülteci çocukların okulda başarılı olmak için ihtiyaç duydukları şeyleri gösteren yani okul başarısını etkileyen altı faktör sınıflandırılmaktadır:

1. Özellikle küçük yaştaki mülteci çocukların ikinci dili erken öğrenmeye başlamaları için okul öncesi eğitim verilen yerlerin ücretsiz olması gerekmektedir.

2. Sürekli/sürdürülebilir ikinci dil programlarının okul öncesinden üst ortaokula kadar tüm yaş gruplarından çocuklar için uygun hale getirilmiş ve ulaşılabilir olması beklenmektedir. Öğretmenlerin de ikinci dil öğretimiyle ilgili gelişen materyal ve metotlarla çağa uyum sağlıyor olması da sürecin sağlıklı sürdürülmesinde önemlidir.

3. 16 ve 18 yaş üstü öğrenciler için zorunlu eğitimden sonra da eğitimin (yetişkin eğitimi gibi) erişilebilir olması gerekmektedir.

4. Uluslararası ve "hoş geldin sınıflarında" bir veya iki yıl yer alınması okul başarısına zarar vermektedir.

5. Öğrencilerin ihtiyaçlarını takip etme üzerine atanmış destek niteliği taşıyan öğretmenler olmalıdır.

6. Lisans derecesine sahip öğrenciler için İngilizce yüksek lisans programlarına direkt erişim hakkı sağlanmalıdır.

Yeni gelen mülteci çocukları içeren eğitimde yapılması gerekenler ve ihtiyaçların ne olduğu noktasında ülkeler arasında farklılıklar bulunmaktadır. İsveç'te mülteci çocukların İsveçli çocuklarla eşit şekilde eğitime erişimi sağlanmakta yani onların entelektüel birikimlerinden bağımsız olarak yükseköğretime ulaşmalarını sağlamak temel amaçlar arasındadır. Almanya ve Hollanda'da ise amaç daha sınırlı ve kısa vadelidir. Politik önlemlerin çoğu geçiş aşamasına yönelik ve bunlarla sınırlı kalmaktadır. İki ülke sisteminin karakterinde de mülteci öğrencilerin eğitimi genellikle en düşük mesleki noktada sonlanmaktadır. Bir başka deyişle, okul sistemine dâhil edilmelerine rağmen mülteci çocukların bu dâhil olma biçimleri, yerli çocuklarla kıyaslandığında okulda başarılı olma şansına sahip olmadıkları görülmektedir. Bunda okul sistemi hakkında bilgi eksikliğinin de payı vardır. Yani hem Almanya hem Hollanda sistemleri karmaşıktı.

İlk derece kararı, kabul eden ülkedeki idari / adli sığınma prosedürünün ilk aşaması olarak hareket eden ilgili makam tarafından verilen bir karar anlamına gelir ve genellikle mülteci ebeveynlere yeterli bilgi sunmaktadır.

Araştırmada seçilen üç Avrupa ülkesinde de zorunlu eğitime erişim hukukla garanti altına alınmaktadır. Bu hukuki düzenlemeler çocukların üç ay içinde eğitime katılmalarını temel edinmektedir. İsveç okula başlama için yasal bağlayıcı bir sınır olarak, ülkeye vardıktan bir ay sonra gibi bir süre öngörmektedir. Uygulamada ise ülkeye varış ve okula istikrarlı biçimde devam etme

arasındaki zaman aralığı üç ülkede üç ay ile altı ay arasında değişmektedir. Özellikle son iki yıl içinde geçici kaldıkları barınma kamplarında çok sayıda mülteciye ev sahipliği yapılması ve insanların daha fazla sığınmacının bir arada yaşadığı mülteci merkezlerine taşınması, onların en az birkaç defa yer değiştirmelerini getirmektedir. Bu durumda, okul çağındaki çocuklar için eğitimin genellikle doğaçlama yani elde bulunan imkânlar neticesinde gerçekleştiği sonucuna bizi götürmektedir.

Yukarıda sözü edilenler gibi diğer faktörler ve entegrasyon politikaları ana akım eğitime erişimi etkilemektedir. Ailelerin hukuki statülerindeki belirsizlik, çocukların eğitiminde olumsuz bir etkiye sahiptir. Bu durum, eğitime katılmalarına izin verilmeyen gençlerin ve yetişkinlerin zorunlu eğitimin ötesindeki eğitim olanaklarını da azaltmaktadır. Yasal statü konusundaki belirsizlik çoğu zaman ailelerin kabul merkezlerinde uzun süre kalmalarına ve tüm entegrasyon sürecinin daha uzun ve istikrarsız hale gelmesine neden olmaktadır. Ayrıca uluslararası korumaya hak kazanamayan kişiler, sınır dışı edilme ve gözaltına alınma ile eğitime erişimde ciddi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Durumun güvencesizliği, kişileri yalnızlaştırmakta ve öncelik sıralamalarında anlaşılmak, barınma ve istihdamdan sonra eğitim gelmektedir.

Ayrıca ebeveynler eğitim sistemini anlamakta zorlanmaktadır. Mülteciler bazen aynı şehir ve ülke içinde bazen de ülkeler arasında yer değiştirdiklerinden bu durum okulun, yaşadıkları yerin ve çevrenin değişmesine neden olmaktadır. Sürekli değişen ortam okul kültürüne ve dil öğrenimine uyum sağlamayı zor ve yavaş hale getirmektedir. Özellikle ülke değiştirmeleri çocukların sürekli hoş geldin sınıflarında kalmalarına neden olduğundan ana akım eğitime katılımlarını ertelemektedir.

Bu faktörlerin tamamı dezavantajlı okullardaki göçmen ve mülteci sayısının yoğunlaşmasını açıklamaktadır. 2015 *Programme for International Students Assessment* (PISA) raporu da öğrencilerin yetersiz performansında dezavantajlı öğrencilerin okul yoğunluğuna dil veya kültürel geçmişinden daha fazla bağlı olduğunu doğrulamaktadır. Dezavantajlı okullardaki sığınmacı ve mülteci öğrencilerin yoğunluğu, ikamet politikaları ve iltica prosedürlerinden büyük ölçüde etkilenmektedir. Mülteci öğrencilerle yerli öğrencilerin bir arada eğitim alması, olumlu akran öğrenme etkileri ve doğru destekle sadece dil öğrenimini değil aynı zamanda toplumsal bütünleşmeyi ve entegrasyonu da geliştirebilmektedir.

Hollanda'da daha küçük mülteci çocuklar için okul öncesi eğitime erişimde herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Bu durum Almanya için de geçerlidir. Fakat bazen yerel yönetimler düzenli veya doğaçlama okul öncesi eğitime erişim sağlamaktadır. İsveç'te okul öncesi eğitime ücretsiz erişim bulunmakta ve bazı programlar özellikle mülteci çocuklar için geliştirilmiştir. Üç Avrupa ülkesi de zorunlu eğitim sona erdikten sonra mülteci çocukların eğitime devam etme hakları ve fırsatlarında farklılık göstermektedir. Henüz resmi bir statüye sahip olmayanlar için Hollanda'da, çalışmaya başlama hakkı, zorunlu eğitim çağının bitiminde yani 18 yaşında sonlanmaktadır. 18 yaşında ve henüz ikamet izni olmayanlar ortaöğretim veya yükseköğretimde çalışmaya başlayamamaktadır. Hollanda eğitim sisteminde okula geç başlayan küçük mültecilerin çoğu 18 yaşındayken bitirdikleri düşük seviyeli bir meslekte kendilerini bulmakta ve henüz bir statüleri yoksa çalışmaya da devam edememektedir. Yükseköğretimde okumak ve devam etmek isteyen mülteci öğrenciler Hollanda dilini içeren akademik Hollanda dili B2 sertifikası almak için

dört kursu tamamlamak zorundadır. Günümüzde müfredatın çoğu özellikle de yüksek lisans programlarında dilin İngilizce olduğu göz önüne alındığında bu kaçınılması mümkün bir engel gibi görünmektedir.

Almanya'da zorunlu eğitim 16 yaşında sona ermektedir. Daha sonraki yaşlarda gelenler ve lise diplomasına sahip olmayanlar için genellikle mesleki eğitim alanında olanaklar sunulmaktadır. Birçok bölgede bu gençlerin mesleki eğitime dâhil olmaları noktasında daha fazla fırsat sunmak için yeni programlar oluşturulmaktadır.

İsveç'te zorunlu eğitim 16 yaşında sona ermektedir. 17 veya 18 yaşını doldururken lise eğitimine devam eden öğrenciler, statü sahibi olmasalar da diğer öğrenciler gibi eğitimlerine devam etme hakkına sahiplerdir. 18 yaşından sonra gelen genç yetişkinler, genel yetişkin eğitimine veya göçmenler için temel İsveç dili eğitimlerine katılabilmektedir.

Yetişkin eğitimi Hollanda'da genel eğitim ile karşılaştırıldığında oldukça marjinal görünmektedir. Çok sayıda mülteci, çocuk ve öğrenci yetişkin eğitiminin onlara sunabileceği olanakların farkında değildir. Almanya'da ise dil sertifikaları ve okul yeterlilikleri edinmeyi içeren programlar dâhil olmak üzere birçok imkân ve program bulunmaktadır. Asıl sorun maliyetlerin yanında bilgi eksikliğidir. İsveç'te yetişkin eğitimi Hollanda ve Almanya'ya kıyasla çok daha yaygın bir durumdadır. Ayrıca geçmişte yetişkin eğitimi mültecilerin eğitim sistemine önemli bir giriş sağlamaktadır. Yetişkin eğitimi diploması, yükseköğrenime veya bir ortaöğretim eğitimine girmek için kullanılabilir.

Hollanda'da mülteci çocuklar ilk olarak bir yıl boyunca bir hoş geldin sınıfına katılmaktadır. Ancak bu

süre bazı çocuklar için iki yıla kadar uzayabilmektedir. Benzer şekilde Almanya'da da çocuklar düzenli bir sınıfa gönderilmeden önce bir veya iki yıl boyunca hazırlık veya tanıtım dersleri diye adlandırılan derslere katılmaktadır. Devlete, şehre ve hatta okula bağlı olarak Almanca öğrenme süreçleri devam ediyorsa, onlar için ikinci bir dil olan Almanca öğrenimi daha fazla desteklenmektedir. Gymnasium'a bağlı hazırlık sınıfları olsa da genel olarak ortaokulda hazırlık sınıfına devam eden öğrenciler alt ve orta düzey mesleki eğitimin verildiği Hauptschule veya Realschule'ye gitmektedir. Berlin'de yapılan yeni bir araştırma, bir veya iki yıllık hoş geldin sınıflarının okul başarısı için son derece zararlı olduğunu göstermektedir. Yazarlar bunun nedenini şöyle özetlemektedir:

- Çocuklar, Almanca konuşan çocuklarla etkileşime girememekte ve bu nedenle hızlı biçimde Almanca öğrenememektedir.
- Öğretmenlerin bu sınıflar için fazladan işe alınmaları ve yetersiz olmaları.
- Farklı yaş ve beceri düzeylerine sahip öğrencilerin aynı sınıfta bir arada bulunması.
- Öğrencilerin statülerinin belirsizliği yüzünden yaşanan yer değiştirmeler kararsız sınıfları oluşturması.
- Düzenli derslere geçişi zorlaştıran sınırlı müfredatın varlığı.

İsveç'te bu durum okullar arasında farklılıklar göstermektedir. Bununla birlikte İsveç'teki genel politika, çocukları uluslararası sınıfta sadece kısa bir süre tutmaktır. Öğrenciler sonrasında mümkün olan en kısa sürede normal derslere aktarılmakta ve bu süreç ikinci dil eğitiminin verildiği ek kurslarla desteklenmektedir.

Düzenli bir ikinci dil eğitimi için hükümler ülkeler arasında ciddi farklılıklar göstermektedir. Hollanda'da ilkökulda hoş geldin sınıflarına katılan mülteci çocuklar ve uluslararası sınıflardaki ortaöğretimlerine devam eden çocuklar, bir ya da iki yıl boyunca ikinci bir dil olarak Hollanda dilinde yoğun bir eğitim almaktadır. Çoğu durumda bu, kişinin bulunduğu küçük sınıflarda gerçekleşir ve ikinci dil öğretme konusunda eğitim almış bir öğretmen tarafından eğitilir ve özel öğretim materyalleri kullanılır. Ancak normal öğretimde ikinci dil eğitimi bulunmamaktadır. Bunun okuldaki eğitim için olumsuz sonuçları vardır. Almanya'da ilkökulda -bölgelere bağlı olarak 10/12 yaşına kadar- ikinci dil desteği vardır. İsveç'te ikinci dil olarak İsveç dili hem ilkökul hem ortaokulda 18 yaşına kadar sunulmaktadır. Başöğretmen hangi öğrencilerin ek olarak dil eğitimi alacağına karar vermektedir. İkinci dil eğitiminin ortaokullarda da sunulması, 12 yaşından büyük olan mülteci çocuklar için özellikle önemlidir.

Eğitimin karşılıklı bir süreç olduğu ön kabulüne dayanarak sürecin verimli ve etkili tamamlanmasında şüphesiz eğitimcinin durumu da büyük önem taşımaktadır. Birçok ülkede öğretmenler sınıfta çeşitlilikle başa çıkmak için uygun eğitim ve destek almadıklarını belirtmektedir. Ulusal sendikalar öğretmenlerin müfredatlarındaki ve gerekli yeterliliklerdeki boşlukları tespit etmek için bakanlıklarla çalışmaktadır.³⁹

Almanya'da çoğu zaman bir öğretmenin daha destek sağladığı görülürken, Hollanda'da okul danışmanı

³⁹ Eurocities, Cities' Actions For The Education Of Refugees And Asylum Seekers, http://nws.eurocities.eu/MediaShell/media/Education%20report_Final%20Version.pdf, Erişim tarihi: 16.09.2017.

veya okulun destek personelinden biri reşit olmayan ve korumasız durumdaki çocukları korumaktadır.

Bazı okullar mülteci çocukların eğitimi konusunda eğitilmiş öğretmenler, sosyal araştırmacılar, kültürel arabulucular ve çevirmenler gibi konularda daha deneyimlidir. Ancak bu durum, Birleşik Krallıktaki deneyimlerin de gösterdiği gibi, bu okullarda mülteci çocukların yoğunlaşmasına yol açabilmekte ve bu da gettolaşmaya neden olabilmektedir. İsveç'te uluslararası bir sınıfa devam eden öğrencileri desteklemek için bir kişi görevlendirilmiştir. Okullar bu ek desteği bir destek öğretmeni aracılığıyla tahsis etmek zorundadır. Destek öğretmeni, öğrenciler normal bir sınıfa aktarıldıktan sonra destek vermeye başlamaktadır. Bu küçük bir grupta veya normal bir sınıfta bireysel destek olabilmektedir.

Mülteci çocukların eğitiminde başlangıç yaşı çok önemlidir. 12 yaşında ve daha sonra Hollanda'ya gelen öğrenci biraz geç kalmış olarak kabul edilmektedir. Bu öğrenciler bir süre hoş geldin sınıflarına yerleştirilmekte ve normal sınıflara kabul edilene kadar çocuklar eğitim seviyesi açısından genellikle geri kalmaktadır. Bu, entelektüel seviyeleri ne olursa olsun, fiili olarak üç veya dört yılda mesleki ilgilerine uygun yerleştirme anlamına gelmektedir. Son zamanlardaki bir araştırmaya göre, hoş geldin sınıflarına giden çocukların yüzde 70'i en düşük seviyedeki mesleki eğitimlere katılmaktadır. Bu da travma ile uğraşmak zorunda kalan mülteci çocuklar için zorlayıcı olmaktadır. Almanya'da durum, seçimin daha erken olduğu bazı bölgeler hariç on yaşına kadar Hollanda'daki sisteme benzemektedir. İlkokul çağından sonra gelen mülteci çocukların çoğu iki mesleki eğitim sürecini içeren Hauptschule ve Realschule'ye yerleştirilmektedir. Alman asıllı öğrencilerin sadece küçük bir kısmı Hauptschuleye gitmekte ve birçok Alman

ebeveyn çocuklarını bu okula göndermekten kaçınmaktadır. Ancak mülteci durumundaki çocuklar için bu okullar hem birçok öğretmen hem de politika yapımcılar için ulaşılması gereken en yüksek yer olarak görülmektedir. Ancak SIRUS Alman raporu, birçok mülteci çocuğun tam tersine çok iddialı olduğunu ve eğitimi topluma entegre olmanın ana yolu olarak gördüklerine işaret etmektedir.

Yukarıda bahsedilen bu üç Avrupa ülkesindeki durum aşağıdaki tabloda özetlenmeye çalışılmıştır:

Tablo 9: Üç Avrupa Ülkesinde Mülteci Çocukların Eğitimi

	İsveç	Almanya	Hollanda
Okula erişim	1-3 ayda ve statüden bağımsız ve sınırsız erişim	3 ayda ve zorunlu eğitim yaşı sınırlı olmak üzere	3 ayda ve zorunlu eğitim yaşı ile sınırlı
Okul öncesi eğitim	Açık ve ücretsiz	Sınırlı	Sınırlı
Ayrı sınıflar	Kısa	1-2 yıl	1-2 yıl
İkinci dil öğretimi	Sürekli ve ilk öğretimden liseye kadar	Sınırlı bir dönem için ve bölgeler arasında çeşitli	Sınırlı bir dönem için
Ekstra destek	Öğretmen desteği	Çoğunlukla düzenli öğretmen desteği	Okulda destek personeli ve/veya düzenli öğretmen

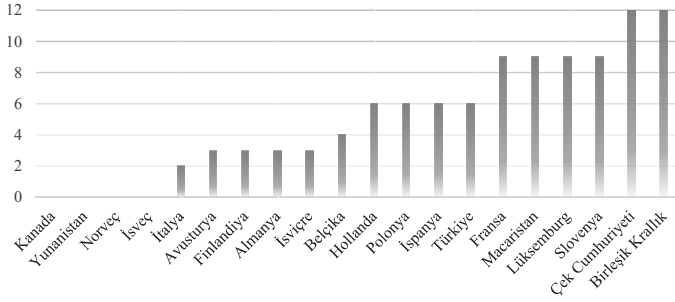
İkinci dil öğretmenleri	Üniversitede bu eğitimi alan öğretmenler ve özel konu materyalleri ve sınavları	Sadece bu konuda kısa bir eğitim almış olanlar ve tüm öğretmenler değil	Özel fakat sınırlı ekstra öğretmenler bu konuda eğitim almış. Özelleştirilmiş materyaller mevcut.
Takip/İzleme	Geç takip ve yüksek eğitime daha fazla erişimde sürdürülebilir ikinci dil desteği	Erken takip ve mesleki alanlara girişi takipte sınırlı ikinci dil desteği	Erken takip ve mesleki alanlara girişi takipte sınırlı ikinci dil desteği
Zorunlu eğitim yaşından sonra erişim	Üst ortaokul için sınırsız erişim ve yetişkin eğitimi ve üniversite eğitimi	Çıraklık eğitimi programlarına sınırlı erişim (bölgelere bağlı olarak) üniversite öğrencileri için erişim	Eğer henüz sığınmacı statü almamış 18 yaşından büyük kişilerin eğitime erişimi yok. Hollanda dil sınavından sonra üniversitelere erişim

Kaynak: SIRIUS Network, "Refugee Children İn Education İn Europe: Now To Prevent A Lost Generation?", Policy Brief Series, [Http://Www.Sirius-Migrationeducation.Org/Wp-Content/Uploads/2012/06/Refugee-Children-İn-Education-İn-Europe.-How-To-Prevent-A-Lost-Generation.Pdf](http://Www.Sirius-Migrationeducation.Org/Wp-Content/Uploads/2012/06/Refugee-Children-İn-Education-İn-Europe.-How-To-Prevent-A-Lost-Generation.Pdf).

4.5. Mültecilerin İş Piyasasına Erişim İçin Bekleme Süreleri

Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (*Organisation for Economic Co-operation and Development-OECD*)'nün *International Migration Outlook 2018* adlı raporuna göre eskiden gelen mültecilerle içinden geçmekte olduğumuz güncel akınlarla gelen mülteciler çeşitli boyutlarıyla, onların entegrasyon modellerini etkileyerek birbirlerinden farklılık göstermektedir. Sığınma başvurusu ve kararı arasındaki bekleme süresinin uzunluğu, mültecilerin iş piyasasına entegre olma beklentileri üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabilmektedir. Mülteci hareketliliğinin artışı çoğu Avrupa ülkesinde işlem sürecinin uzamasına ve işlem sayısının artışına sebep olduğundan mültecilerin iş piyasasındaki varlığı negatif etkilenmekte ve onların entegrasyonu erken dönemde gelen mültecilerden daha yavaş olmaktadır. Farklı yetenekler istendiğinde mülteciler yerli işçilerle meslekleri için rekabet edememekte, daha çok kendi içlerinde bir diğeriyle mücadele vermektedir. Mültecilerin çoğunun aynı anda iş piyasasına girmesi olumsuz ve dışlayıcı etkileri üretebilmekte ve hatta onların iş piyasasına erişimini yavaşlatmaktadır. Ayrıca iş piyasasına girerken mültecilerden beklenen şartlar, entegrasyon sürecinde olumlu ve uzun ömürlü bir etkiye neden olmaktadır.

Grafik 12: Seçilen OECD Ülkelerinde Sığınmacıların İş Piyasasına Erişim İçin Bekleme Süreleri

Kaynak: OECD ve AIDA

AB'nin belirlediği yasal prosedüre göre en fazla 12 aylık bekleme süreleri sonunda mültecilerin iş hayatına girmesi mümkün kılınmıştır. Yukarıdaki grafikte görüldüğü gibi bekleme süreleri Avrupa ülkeleri içinde birbirinden farklılık göstermektedir. İtalya'da iki; Avusturya, Finlandiya, Almanya ve İsviçre'de üç; Belçika'da dört; Hollanda, Polonya, İspanya ve Türkiye'de altı; Fransa, Macaristan, Lüksemburg ve Slovenya dokuz; Çek Cumhuriyeti ve Birleşik Krallık ise on iki ay mültecilerin iş piyasasına erişim için bekleme süreleridir. Buna karşılık Kanada, Yunanistan, Norveç ve İsveç'te hiç bekleme süresi bulunmamaktadır.

Mültecilerin gittikleri ülkede istihdama en kısa sürede dahil olması hem onların hayatının devamlılığı hem de entegrasyon için önemlidir. Mültecilerin iş hayatına girebilmeleri için genellikle çalışma iznine ihtiyaçları bulunmaktadır. Yine zaman zaman mültecilerin çalışacakları meslek grupları ülkelerin yasal metinleriyle sınırlandırılmaktadır. Ayrıca tüm bunların dışında mülteci, dil bariyeri, diplomasının ve deneyimlerinin tanınma sorunu, sosyal sermaye eksikliği gibi engellerle de mücadele vermektedir.

5. Avrupa’da Öne Çıkan Başlıklar

Bu bölümde söz konusu üç yıl içinde göçü ve mültecileri ilgilendiren önemli olaylardan bahsedilmektedir. Göçmen paktı ve küresel göç forumu; mültecilere yönelik önemli yasal değişikliklere imza atan Fransa, Avusturya, Almanya, Macaristan ve İtalya gibi ülkelerden örnekler; çocuk mültecilerin durumu, mültecilere yapılan yardımlar ve Avrupa halkının mültecilere yönelik algısını örnekleyen çalışmalara değinilecektir.

5.1. Göçmen Paktı ve Küresel Göç Forumu

Uluslararası göç eğilimlerini gösteren Birleşmiş Milletler tarafından yayınlanan *International Migration Stock 2019* 'a göre dünya genelindeki uluslararası göçmen sayısının 2019'da yaklaşık 272 milyona ulaştığı yuvarıda belirtilmişti. 2019 yılında dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 3,5’u uluslararası göçmendir. Yine Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK)'nin yayınladığı *Global Trends Forced Displacement 2018* raporuna göre dünya genelinde 70,8 milyon kişi zorla yerinden edilmiştir. 2018’de zorla yerinden edilen insanların sayısı 2,3 milyon artmıştır. Bunların 25,9 milyonu mülteci. 2018’de her gün ortalama 37.000 kişi zorla yerinden edilmektedir. Her beş mülteciye yaklaşık dördü kaynak ülkelere yakın komşu ülkelerde yaşamaktadır. Ortalama 13,6 milyon kişi 2018’de çatışma ve zulüm yüzünden yerinden edilmiştir. 2018’de 138.600 refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş mülteci çocuk kaydedilmiştir. 2018’de çocuk mültecilerin yaklaşık yarısı 18 yaşın altındadır.

Bahsedilen bu rakamların da gösterdiği gibi dünya genelinde yaşanan göç hareketliliğine “kriz” olarak yaklaşılmasıyla çok sayıda uluslararası aktör konuya

“çözüm” başlıklı görüşmeler gerçekleştirmektedir. Bu doğrultuda sırasıyla 2016 yılında yapılan New York Deklarasyonu, 2018 yılında BM Göç paktı ve 2019 yılında Küresel Mülteci Forumu gerçekleştirilmiştir.

2016 yılındaki BM Genel Kurulu’nda düzenlenen Mülteciler ve Göçmenler zirvesinde imzalanan New York Deklarasyonu ile siyasi liderler güvenli ve düzenli bir göç hareketliliği için aşağıdaki maddelerden oluşan metni imzalamışlardır⁴⁰:

- Statüsüne bakılmaksızın tüm mülteciler ve göçmenlerin insan haklarının korunması.
- Kadınlar ve kız çocuklarının tam ve eşit olarak sorunlara çözüm bulunması süreçlerinin parçası olmaları.
- Tüm mülteci ve göçmen çocukların gittikleri ülkede bir kaç ay içinde eğitim almaya başlaması.
- Büyük sayılarda mülteci ve göçmeni kurtaran, alan ve ev sahipliği yapan ülkelere destek verilmesi.
- Çocukların göçmen statülerinin belirlenmesi için gözaltına alınması işlemine son verilmesi.
- BMMYK’nın belirlediği tüm mültecilerin üçüncü ülkelere yerleştirilmesi ve mültecilere eğitim ve iş imkânları aracılığıyla başka ülkelere de yerleşme imkânı tanınması.
- Uluslararası Göç Örgütü (IOM)’nü BM sistemine dâhil ederek göç konusunda küresel yönetişimin güçlendirilmesi.

⁴⁰ Amerika’nın Sesi, “New York Deklarasyonu’ Mültecilerin Kaderini Değiştirebilir”, <https://www.amerikaninseesi.com/a/new-york-deklarasyonu-multecilerin-kaderini-degiştirebilir/3520294.html>, Erişim Tarihi: 04.03.2020.

New York Deklarasyonu'nda yapılmasına karar verilen Göç Paktı ise 2018 yılının son ayında Fas'ın Marakeş şehrinde bir araya gelinerek onaylanmıştır. 34 sayfadan ve 23 ana hedeften oluşan "Güvenli, Düzenli ve Kurallı Göç İçin Küresel Pakt" isimli anlaşma BM'nin küresel ölçekteki ilk göç anlaşması olmuştur. Paktın hukuki bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Paktta yer alan 23 ana hedef ise aşağıdaki şekildedir⁴¹:

- Kanıt temelli politikalar yürütmek adına doğru ve ayrıştırılmış verileri toplayıp kullanmak.
- İnsanları kendi ülkelerini terk etmeye zorlayan olumsuz faktörleri ve yapısal faktörleri en aza indirmek.
- Göçün tüm aşamalarında doğru ve zamanında bilgi sağlamak.
- Tüm göçmenlerin yasal kimlik ve yeterli belgelere sahip olduğunu doğrulamak.
- Düzenli göç için yolların kullanılabilirliğini ve esnekliğini arttırmak.
- İnsan onuruna uygun iş imkânı sağlayan adil ve etik işe alım koşullarını oluşturmak.
- Göç sırasında oluşan göçmenlerin savunmasızlıklarını gidermek ve azaltmak.
- Kayıp göçmenlerin yeni yaşamlarını kurabilmeleri adına koordineli uluslararası çabalarda bulunmak.
- Göçmen kaçakçılığına karşı ulus ötesi müdahaleleri güçlendirilmek.

⁴¹ Euronews, "Avrupa'da tartışmalara ve krizlere yol açan BM Göç Anlaşması neleri kapsıyor?", <https://tr.euronews.com/2018/12/10/avrupa-da-tartismalara-ve-krizlere-neden-olan-bm-goc-anlasmasi-neyi-kapsiyor>, Erişim Tarihi: 04.03.2020.

- Uluslararası bağlamda insan ticaretinin önlenmek ve ortadan kaldırılmasını sağlamak.
- Sınırları entegre, güvenli ve koordineli bir şekilde yönetmek.
- Uygunluk için tarama, değerlendirme ve yönlendirme gibi göç prosedürlerinde kesinliği arttırmak ve öngörülebilirliği güçlendirmek.
- Göçmenlerin alıkonulmasını sadece son çare olarak uygulamak ve alternatiflere odaklı hareket etmek.
- Göç boyunca ilgili konsolosluklarca koruma, yardım ve işbirliği fırsatlarını değerlendirmek ve geliştirmek.
- Göçmenlerin temel hizmetlere erişimini sağlamak.
- Göçmenleri ve toplumları tam katılım ve sosyal uyumu gerçekleştirmek için güçlendirmek.
- Göç ve göçmen algısı üzerindeki her türlü ayrımcılığı ortadan kaldırmak ve bununla ilgili kamusal söylemler geliştirip desteklemek.
- Göçmenlerin beceri, yeterlilik ve kişisel gelişimlerine yatırım yapmak ve var olan becerilerin, yeterlilik ve niteliklerin ülkeler arasında karşılıklı tanınmasını kolaylaştırmak.
- Göçmenler ve diasporalar için tüm ülkelerde sürdürülebilirliğe katkıda bulunacak koşulları yaratmak.
- Göçmenler için daha hızlı, daha güvenli ve daha ucuz para havalesi ve transferlerini teşvik etmek ve bu alanda mali katılımı teşvik etmek.

- Sürdürülebilir yeniden entegrasyon kadar güvenli ve onurlu geri dönüş ve geri kabulü de kolaylaştırmak adına işbirlikleri yapmak.
- Sosyal güvenlik haklarının taşınabilirliği için mekanizmalar oluşturulmak.
- Güvenli ve düzenli göç için uluslararası işbirliği ve küresel ortaklıkların güçlendirmek.

Pakttan daha hazırlanma sürecindeyken geri çekilen ABD'yi Avusturya, Macaristan, Şili, Polonya, Avustralya, İsrail, Çekya, Slovakya gibi ülkeler takip etmiş ve bunların bir kısmı ret bir kısmı çekimsiz oy kullanmıştır. Bu ülkeler kendi iç işlerine müdahale ve göç politikalarına aykırı olduğu, Avrupa'nın güvenliğine uygun olmadığı gibi gerekçelerle böyle bir karar aldıklarını dile getirmişlerdir. Bilhassa aşırı sağ partilerin iktidarda olduğu ülkelerde pakta mesafeli yaklaşıldığı görülmektedir.

Bu toplantıdan bir sene sonra İsviçre'nin Cenevre kentinde 17-18 Aralık 2019 tarihinde BM tarafından Küresel Mülteci Forumu düzenlenmiştir. Forumu BMMYK'nın yanı sıra Türkiye, Kosta Rika, Etiyopya, Almanya ve Pakistan eş başkan olarak katılmıştır. Bu, 2018 yılında kabul edilen Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakatın uygulanmasına yönelik gerçekleştirilen ilk toplantı olmuştur. Forumda mülteciler, devlet başkanları, BM yetkilileri, kalkınma örgütleri, sivil toplum temsilcileri ve iş dünyasından liderler bir araya gelmiştir. Forumun ana amacının mültecilere ve yaşadıkları topluma yardımcı olmak için yeni yaklaşımlar geliştirmek olduğu belirtilmiştir. Forumun ana temaları ise, yük ve sorumluluk paylaşımı, geçim kaynağı geliştirme, altyapı oluşturma, eğitim gibi konularda çözüm üretmek ve bunu sürekli kılmak olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca karar alma aşamasında kendilerini ilgilendiren konularda mültecilerin söz sahibi olmasının yani katılımın önemi dile getirilmiştir. Dünya Bankası tarafından mültecilere ve onlara ev sahipliği yapan ülkelere yönelik özel sektörün geliştirilerek yeni iş imkânları oluşturulması için 4.7 milyar dolar taahhütte bulunduğu ifade edilmiştir. Forum sonucunda toplam 7.7 milyar doları aşkın bağış taahhüdü olduğu açıklanmıştır. Bunlar forumun en önemli çıktılarını oluşturur. Bu gibi toplantı veya organizasyonlarla ulusal ve küresel bağlamda öne çıkan gelişmelerin başında göç ve mültecilerin yer alması önemli bir gelişme olurken alınan kararların yaşanan mağduriyet ve sorunlara kalıcı ve sürdürülebilir çözümler üretip üretmeyeceği en büyük soru işaretini oluşturmaktadır. Yaşanan ve ileride olası yaşanacak büyük göç hareketliliklerinde sorumluluğu dünya genelinde sadece birkaç ülkenin omuzlarına bırakmak çözüm odaklı bir yaklaşım olmaktan ziyade sorunların daha karmaşık hale gelmesine sebep olmaktadır. Tam da bu yüzden farklı siyasi ve sosyal gruplardan oluşan paydaşlarla gerçek bir sorumluluk paylaşımına gidilmesi, üretilen çözümlerin kalıcı ve sürdürülebilir olmasına odaklanılması ve göçmenlerin kendilerinin bizzat dâhil olduğu uygulamalara daha çok yer verilmesi bu ve benzeri toplantıları anlamlı kılacaktır. Bu tarz küresel göç mutabakatları göçle ilgili konuların muhatabı sadece bazı coğrafyalarmış gibi tutum takınılmasına karşı hükümetler arası işbirliğiyle uluslararası bir mesele olarak yaklaşılmasına katkı sağlayacağı düşünülebilir. Ülkemizin de eş başkanlarından biri olduğu Küresel Mülteci Forumunun da taahhütlerini uygulamada başarılı olup olmayacağını şüphesiz ilerleyen zaman gösterecektir.

5.2. Mültecilere Yönelik Hukuki Değişiklikler

Fransa 2019 yılının sonlarına gelirken göç politikalarını sertleştiren bir yasa tasarısı önermiştir. Buna göre Fransız vatandaşlığı için yapılan testlerin zorlaştırılması ve sığınma başvuru sürecinin altı aya kadar uzatılması planlanmaktadır. Hâlihazırda sığınmacılar başvurularını yapar yapmaz Fransa'da herkesin erişim sağlayabildiği temel sağlık hizmetlerinden faydalanmaktaydı. Fakat yeni pakette çocuklar ve acil vakalar dışında sığınmacıların sağlık hizmetlerinden faydalanabilmesi için üç ay bekleme süresi öngörüldüğü ifade edilmiştir. Sığınma başvuruları reddedilen veya oturma izni süresi dolan kişilerin de sağlık hizmetlerinden yararlanma süresi bir yıldan altı aya düşürülmüştür. Ayrıca nitelikli işgücünü ülkeye kazandırmak için iş kollarına göre belirlenen kota uygulaması da paket içinde gündeme gelmiştir.⁴² Ayrıca mülteci kamplarının bir kısmının kapatılmasına da değinilmiştir. *Calais*'i de etkileyen bu karar yüzünden özellikle hamile kadınlar ve refakatsiz çocukların bulunduğu gruplar Manş denizini geçmeye çalışmakta ve bunun yarattığı kargaşa ve hayati tehlikeler göz ardı edilmektedir. 2016'da da hakkında kapatılma kararı alınan *Calais* hala boşaltılamamış ve oradaki nüfusa engel olunamamıştır.

2017'de *Avusturya*'da kurulan hükümetin mültecilere karşı daha sert politikaları olduğu görülmüştür. Oturum iznine başvuranların yanlış bilgi vermelerinin tespit edilmesi üzerine 5.000 Avro para cezası, yetişkinlere altı ay çocuklara ise üç ay hapis cezası verilmesi

⁴² Independent, Macron'dan sert göç paketi: Göçmenlere ilk üç ay sağlık hizmeti yok, <https://www.independentturkish.com/node/89331/d%C3%BCnya/macrondan-sert-g%C3%B6%C3%A7-paketi-g%C3%B6%C3%A7menlere-ilk-%C3%BC%C3%A7-ay-sa%C4%9Fl%C4%B1k-hizmeti-yok>, Erişim Tarihi: 26.02.2020.

öngörülmektedir. Uzun süreli ikamet izni alana kadar sığınmacılara ikamet zorunluluğu getirilip belirlenen bölge dışına çıkmalarına izin verilmeyeceği ifade edilmektedir. Yine bu yasayla yasadışı şekilde ülkede bulunan kişilerin sınır dışı edilmesinin sağlanması ve statü kazanamayanların ülkeyi kendi istekleriyle terk etmeleri hedeflenmektedir. Terk etmeyenlerin ise 18 aya kadar varan hapis cezasına çarptırılarak temel ihtiyaçları noktasında devlet desteğinin verilmeyeceği belirtilmiştir.⁴³ Viyana'da meydana gelen biri Mısır ikisi Afgan uyruklara sahip üç kişi tarafından Avusturya vatandaşlarının saldırıya uğramış olması hükümetin uygulamalarını daha da sertleştirmiştir.

2018'de sınır kontrollerinin artırılarak mültecilerin Avrupa'ya gelmelerinden ziyade güvenli bölgelere yerleştirilmesi için adımlar atılması gerekliliği üzerinde durulmuştur. Bu doğrultuda polislerden oluşan sınır koruma birliği kurularak, sınır kontrol noktalarının güvenliğinin sağlanması ve sınırı geçmek isteyenlerin kimliklerinin belirlenmesi hedeflenmiştir.⁴⁴ 2019 yılının ortalarına gelindiğinde ise Aşağı Avusturya'nın ilticadan sorumlu bakanı tarafından Aşağı Avusturya'da ikamet eden mültecilerin uyması gerektiği bildirilen on kuraldan oluşan bir kurallar bütünü hazırlanmıştır. Bu on kural Almanca öğrenmek, çocuklarını Avusturya değerlerine göre yetiştirmek, dini özgürlüklere saygı duymak, hayvanların gereksiz acı çekmesini engellemek

⁴³ NTV, Avusturya'da yeni yabancı yasası onaylandı, <https://www.ntv.com.tr/dunya/avusturyada-yeni-yabanci-yasasi-onaylandi,6WnHGYH7P0SDNWVYbpPOqQ>, Erişim Tarihi: 26.02.2020.

⁴⁴ DW, Avusturya'da iltica yasasının sertleştirilmesi gündemde, <https://www.dw.com/tr/avusturyada-iltica-yasas%C4%B1n%C4%B1n-sertle%C5%9Ftirilmesi-g%C3%BCndemde/a-42959241>, Erişim Tarihi: 26.02.2020.

gibi gereklilikleri içermektedir. Söz konusu belgeyi imzalamakla yükümlü olan sığınmacılar için bunların 15 farklı dile çevrilerek dağıtılması planlanmaktadır.⁴⁵

Almanya'da 2018'de federal meclis tarafından iltica yasasını sertleştiren bir takım değişikliklere gidilmiştir. Var olan düzenlemede mülteci statüsüne sahip kişiler yalnızca başvuru sürecinde resmi makamlarla işbirliği yapmak ve gereken belgeleri sunmakla yükümlüyken bu değişiklikle beraber üç yıl sonundaki kontrollerde statülerinin devamlılığı için belge sunma zorunluluğu getirilmiştir. Bu zorunluluğu yerine getirmeyenlerin ise para cezası ile karşılaşabilecekleri belirlenmiştir. Yeşiller ve Sol Parti tarafından hem sığınmacılara getireceği yük hem de görevliler için 2015'ten itibaren var olan belgelerin incelenmesinin zahmetli olacağı gerekçesiyle eleştirilmiştir.⁴⁶ Yine aynı yıl kalifiye iş gücü açığının giderilmesi amacıyla hükümet tarafından ortaya atılan göçle ilgili yeni düzenlemeye göre Duldung sahiplerini de içine alacak şekilde geçici statüye sahip sığınmacıların da kalıcı olmasına yönelik bir adım atılmıştır. Eskiden federal çalışma ajansı tarafından açık olduğu tespit edilen mesleklerde çalışılabilirken yeni düzenlemeyle bu kısıtlamanın kaldırılıp, mesleki veya üniversite diplomasına sahip ve iş sözleşmesine imza atmış herkesin kendi alanında çalışabilmesine imkân tanınması amaçlanmaktadır. Ayrıca mesleki eğitim diplomasına sahip herkesin Almanya'ya iş aramak amacıyla gelip azami altı ay süreyle kalabileceği fakat bu sürede herhangi bir sosyal

⁴⁵ The Telegraph, Austrian region issues 'Ten commandments for asylum-seekers', <https://www.telegraph.co.uk/news/2019/05/13/austrian-region-issues-ten-commandments-asylum-seekers/>, Erişim Tarihi: 26.02.2020.

⁴⁶ DW, Almanya'da iltica yasası sertleştiriliyor, <https://www.dw.com/tr/almanya-da-iltica-yasas%C4%B1-sertle%C5%9Ftiriliyor/a-46222013>, Erişim Tarihi: 26.02.2020.

yardımdan faydalanamayacağı belirtilmiştir. Muhalefet ise duruma hem daha fazla bürokrasiyle sürecin daha fazla zorlaştırıldığı hem de mesleki yetiştirme sözleşmesi olan ve yaşlı bakım yurdunda çalışan bir Afgan'ın sınır dışı edilmesinin kabul edilemez olduğu noktalarında söz konusu düzenlemeyi eleştirmiştir.⁴⁷ 2019 yılının ortalarında da Alman vatandaşlığına geçiş için yeni bir yasal düzenlemeye gidilmiştir. Buna göre herhangi bir terör örgütü üyeliği olan veya örgüt için mücadele eden çifte vatandaşların Alman vatandaşlıklarına son verilmesine, çok eşli olanlarla Alman yaşam kültürünü benimsemeyenlere de vatandaşlık verilmemesine karar verilmiştir.⁴⁸ Sözü geçen yasada “Alman yaşam kültürünü benimseyerek yaşama” ifadesinin açık olmadığı ve bunun nasıl ölçülebileceğiyle ilgili akıllarda soru işareti oluşmuştur. Vatandaşlık verilip verilmemesinin konuyla ilgili yetkili memurların inisiyatifinde kalarak keyfi şekilde alınan kararların ortaya çıkmasına sebep olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca yine bu ifadenin 2000 yılında, yılın en kötü kelimesi seçilmesine rağmen kullanılan “*egemen kültür*”⁴⁹ kavramını işaret ederek onun dayatılma istencini gösterdiği düşünülebilir.

⁴⁷ DW, Yeni göç düzenlemesi neler içeriyor?, <https://www.dw.com/tr/yeni-g%C3%B6%C3%A7-d%C3%BCzenlemesi-neler-i%C3%A7eriyor/a-45760579>, Erişim Tarihi: 26.02.2020.

⁴⁸ DW, Alman vatandaşlığına geçiş için yeni yasal düzenleme kabul edildi, <https://www.dw.com/tr/alman-vatanda%C5%9Fl%C4%B1%C4%9F%C4%B1na-ge%C3%A7i%C5%9F-i%C3%A7in-yeni-yasal-d%C3%BCzenleme-kabul-edildi/a-49389457>, Erişim Tarihi:26.02.2020.

⁴⁹ Almanya'nın yabancılaşma ve İslamlaşmasına karşı toplumda hâkim kılınmaya çalışılan ve Avrupa değerlerine bağlı bir toplumsal uzlaşma olarak açıklanabilir. 2017 yılında Almanya İçişleri Bakanı Thomas de Maizière'in “biz burka değiliz” ifadesiyle tekrar gündeme gelen ve çok tartışılan bu kavram asimilasyon bir çeşidi olarak yorumlanabilmektedir.

Almanya, Fransa, Danimarka, Avusturya, Norveç ve İsveç mültecilerin ilk ayak bastıkları ülkeden kaçak şekilde diğer bir AB üyesi ülkeye gitmelerini önlemek üzere sınır kontrollerini artırmışlardır. İkincil göç diye adlandırılan bu konuda birlik ülkeleri Avrupa ortak iltica sistemini ve Schengen anlaşmasını tehlikeye atacağı düşüncesiyle AB konseyi tarafından üye ülkelere “yasal önlem” alma çağrısında bulunulmuştur.⁵⁰ Senelerdir yaşanan tüm hak ihlali ve insanlık dramında ortak bir ses üretemeyen AB ülkelerinin “göçü önleme” konusunda doğrudan harekete geçerek “birlik” vurgusu yaptığı görülmektedir.

Macaristan'da 2017 yılında onaylanan yasada ülkeye giren mültecilerin sınır bölgesindeki konteynır kamplarda tutulmasına karar verilmiştir. Hatta sadece ülkeye yeni girenler değil ülkedeki tüm mülteciler sığınma başvurusu bekledikleri süreç de dâhil olmak üzere ülkede buldukları zaman diliminde burada kalmak zorunda bırakılmıştır. “*Göç terörizmin Truva atıdır. Buraya gelen insanlar bizim kültür ve geleneklerimize göre değil kendi kültürlerine göre yaşamak istiyor*” gibi ifadeler kullanan Macar Başbakan insan hakları örgütleri tarafından eleştirilmesine rağmen karar, mecliste çoğunlukça kabul edilmiştir.⁵¹ Sınır kamplarında bekletilen bu insanların aç bırakıldıkları iddiasına karşılık Macar hükümet sözcüsü Zoltan Kovac hem bu iddiaları reddetmiş hem de bu kamplarda “hak edenlere” yemek

⁵⁰ Euronews, Altı AB ülkesi “İkincil göç” sorununu çözmek için sınır kontrollerini yeniden başlattı, <https://tr.euronews.com/2019/09/30/alt-ab-ulkesi-ikincil-goc-sorununu-cozme-icin-sinir-kontrollerini-yeniden-baslatti>, Erişim Tarihi: 26.02.2020.

⁵¹ Voice of America, Hungary’s Plan to Detain All Asylum Seekers Sparks Outrage, <https://www.voanews.com/europe/hungarys-plan-detain-all-asylum-seekers-sparks-outrage>, Erişim Tarihi: 02.03.2020.

verildiğini iltica başvurusu reddedilenlerin ise yasalara göre böyle bir hakkının olmadığını belirtmiştir.⁵² Yasalara vurgu yapan sözcünün temel haklara erişimin uluslararası hukuki metinlerle güvence altına alındığını yok saydığı görülmektedir. 2018 yılında da başka bir mülteci karşıtı düzenlemeyle adından söz ettiren Macaristan, “Soros’u Durdur” diye anılan bir anayasa değişikliği ile gündeme gelmiştir. Amerikalı George Soros tarafından Avrupa’nın etnik yapısını değiştirmek için bir plan yapıldığını ve bu yasanın buna karşı çıkarıldığı gerekçe gösterilmiştir. Bu düzenlemedeki değişikliklerde Macaristan’a yabancıların yerleştirilemeyeceği, Macaristan’a mülteciler için güvenli sayılan ülkeler üzerinden gelen ve o ülkelerde tehdit altında olmayan bir mültecinin Macaristan’dan sığınma hakkı alamayacağı, mültecilerle ilgili her yasal düzenlemenin sadece üçte iki çoğunlukla yasalaşabileceği ve kolluk kuvvetlerinin başlıca görevlerinden birinin yasa dışı mülteci akınına karşı düzenin korunmasını sağlamak olacağı belirtilmiştir. Ayrıca yine düzenlemede kendi ülkesinde ya da Macaristan’a gelinceye kadar geçtiği ülkelerde politik mülteci sayılmayan veya Macaristan’a kaçak bir şekilde gelen bir mülteciye yardım eden kişilerin yasal olmayan yardım suçundan üç aydan bir yıla kadar hapis cezası alabileceği de eklenmiştir.⁵³ The Guardian’ın haberinde bu yasada ek olarak mültecilere yardım eden sivil toplum kuruluşlarından yüzde 25 ekstra vergi talep edi-

⁵² The Guardian, Hungary denying food to asylum seekers, say human rights groups, <https://www.theguardian.com/world/2019/apr/26/hungary-denying-food-to-asylum-seekers-say-human-rights-groups>, Erişim Tarihi: 02.03.2020.

⁵³ BBC, Macaristan’da ‘mülteci karşıtı önlemler’ anayasaya girdi: Yardım edene ceza, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-44542375>, Erişim Tarihi: 02.03.2020.

leceğine yer verilmiştir.⁵⁴ Macar Hükümeti mültecilere yönelik en sert uygulamalara tanık olan ülkelerin başında gelmektedir. Sınırlara dikenli, jiletli tel çeken, ırkçı ifadelerle kampanyalar düzenleyen çok sayıda gayrı insani uygulamaya şahit olunan Macaristan'ın, temelde Müslüman olan göçmenlerin Avrupa kimliğine ve kültürüne bir tehdit olarak algılatılma çabası bulunmaktadır.

Kaynak: www.theguardian.com/

İtalya'da değişen aşırı sağcı ve popülist hükümetin 2018 yılındaki ilk güvenlik kararnamesinin ardından 2019 yılında ikinci güvenlik kararnamesi de yasalaşmıştır. Bununla İtalya kara sularına izinsiz giren gemilere bir milyon Euro'ya kadar para cezası verilmesi, İtalyan savaş gemilerine direniş ya da şiddet eyleminde

⁵⁴ The Guardian, Hungary steps up anti-immigration stance with plans for NGO tax, <https://www.theguardian.com/world/2018/jun/19/hungary-anti-immigration-plans-ngo-tax-orban-bill-criminalise-aid>, Erişim Tarihi: 02.03.2020.

bulunanların tutuklanması ve gemilerine el konulması öngörülmektedir.⁵⁵ Alman insani yardım gemisi “Sea-Watch3” ün kurtardığı göçmenlerle birlikte İtalya limanına yanaşmak için yaklaşık iki hafta kadar bekledikten sonra yanaşmak zorunda kalması, geminin kaptanının tutuklanması ve sonrasında yaşananlar çokça tartışmaya alan açmıştır. Bu değişiklikte bu ve benzeri olayların etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca kararda İtalya kara sularına izinsiz giren gemiler ifadesinin muğlaklığı bu yaşananlardan sonra sivil toplum örgütlerine ait gemilerin de bu cezanın içine dâhil edilebileceğini düşündürmektedir.

Kaynak: www.bbc.com

Yasal metinler ve o çerçevedeki uygulamalarla insanlık dışı bir ortamın nasıl inşa edildiği bu örneklerle görülmektedir.

⁵⁵ BBC, Grafiklerle: Avrupa’da göçmen karşıtlığının en yüksek olduğu ülkeler, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-49243507>, Erişim Tarihi: 23.02.2020.

5.3. Çocuk Mülteciler

Ulusal ve uluslararası literatürde 18 yaş altındaki bireyler çocuk kabul edilmektedir. Dünya genelinde yerinden edilen insanların yarısına yakını çocuklar oluşturmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu ise refakatsiz olarak nitelenen yalnız şekilde göç hareketinde yer alanlardan meydana gelmektedir. Kaynaklara göre değişiklik gösterse de on bin civarında refakatsiz mülteci çocuğun kaybolduğu yayınlara yansımıştır.

Tablo 10: Yıla ve Ülkeye Göre İlk Sığınma Başvurusu Yapan Çocukların Sayısı

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EU28	49.570	61.005	64.325	76.570	99.745	144.550	368.040	386.410	201.345	184.620
Germany	9.325	15.425	16.610	24.330	38.700	54.910	137.415	261.315	89.170	78.270
France	9.370	11.545	12.165	13.415	14.870	13.940	13.590	15.240	20.960	24.145
Greece			555	515	1.015	1.300	2.420	19.635	19.670	21.575
Spain		375	440	435	520	1.140	3.715	3.710	7.730	11.035
United Kingdom	7.165	4.725	5.420	5.445	5.715	6.855	8.115	9.325	7.750	8.975
Italy	1.250	2.080	3.105	2.020	2.185	4.340	7.165	11.080	15.495	8.535
Austria						8.080	31.655	17.365	11.625	6.325
Belgium	5.075	6.810	7.560	4.905	3.175	4.080	12.100	4.955	4.710	5.850
Sweden	6.595	10.590	9.765	14.330	15.205	22.075	69.130	9.385	8.060	5.560
Netherlands	4.600	5.090	3.560	2.835	2.790	4.675	10.205	5.875	3.850	4.845
Denmark	1.150	1.490	1.110	1.595	2.060	2.995	6.295	2.390	1.165	1.095
Cyprus	390	270	125	205	265	350	510	675	685	1.085
Poland	3.295	1.735	1.955	3.550	6.975	2.145	4.780	4.810	1.385	1.055
Finland				775	715	805	7.590	1.705	1.315	910
Ireland	740	565	385	275	260	260	385	580	840	860
Bulgaria			135	255	2.195	3.305	5.470	6.530	1.140	830
Slovenia	50	50	90	85	60	115	80	420	515	790
Luxembourg			760	770	230	315	725	805	610	580
Romania			100	235	375	375	295	525	1.575	520
Malta	345	25	170	240	545	305	375	420	440	445
Hungary					1.375	11.670	45.315	8.455	1.590	345
Portugal	20	25	55	55	145	75	145	140	250	300
Czechia	150	85	95	120	110	210	250	240	235	245

Kaynak: <https://ec.europa.eu/>

Avrupa Komisyonu tarafından 2019'da yayınlanan göçmen çocuklarla ilgili verilerin paylaşıldığı "Data on

Children in Migration” adlı rapordan⁵⁶ alıntılanan yukarıdaki tabloda çocukların ilk sığınma başvurusunda buldukları ülkeler gösterilmektedir. Almanya çocukların başvurularının en fazla olduğu ülkedir. Yani 2017’de birlik ülkelerinin neredeyse yarısı kadar bir başvuruyu almıştır. Çocukların sığınma başvurularının yaklaşık dörtte üçünü Almanya, Fransa, Yunanistan ve İspanya almıştır. Bu dört ülke en fazla dört başvuruyu alanlar olarak 2018’de de varlıklarını sürdürmüştür. Avrupa’daki göç yollarının değişimi doğrudan sığınma yapılan ülkelerdeki yoğunlukları da etkilemektedir. Mesela, göçün Avrupa ile en yoğun karşılaştığı senelerden biri olan 2015’de dahi 3.715 olan sayı önce 2017’de sonra 2018’de 7.730’dan 11.035’e yükselmiştir. Başvuru olan ülkenin göç politikalarındaki değişim de başvuru sayılarını etkilemektedir. İtalya’da 2018’deki seçimlerde ciddi bir oy oranıyla gündeme gelen ve kendini yolsuzluk, göç ve sistem karşıtı olarak tanımlayan “5 Yıldız Hareketi”nin faaliyetleri mültecilerin durumunu doğrudan değiştirmektedir.

2015 ve 2017’de düzenli artan sığınmacı başvurularının 2018’e gelindiğinde neredeyse 2015’teki sayıya gerilemiş olması değişen göç politikalarıyla rahatça açıklanabilmektedir.

⁵⁶ Avrupa Komisyonu, Data on Children in Migration, https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC113025/data_on_children_in_migration_v2.6d_%28pdf%29.pdf, Erişim Tarihi: 24.02.2020.

Tablo 11: Refakatsiz Sığınma Talebinde Bulunan Çocukların En Yüksek Oranlara Ulaştığı Kaynak Ülkeler

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Gambia	37%	20%	26%	40%	54%	81%	91%	91%	96%	79%
Vietnam	50%	54%	49%	41%	50%	68%	79%	72%	71%	74%
Senegal	20%	21%	23%	26%	38%	64%	70%	68%	84%	51%
Guinea-Bissau	40%	13%	43%	40%	43%	54%	81%	92%	82%	50%
Sudan	38%	27%	13%	14%	16%	16%	34%	39%	46%	49%
Morocco	76%	79%	69%	92%	92%	81%	69%	59%	51%	45%
Burkina Faso	29%	33%	42%	46%	22%	40%	47%	48%	52%	44%
Bangladesh	36%	33%	29%	35%	36%	36%	55%	59%	74%	44%
Mali	3%	4%	18%	37%	30%	45%	57%	58%	69%	42%
Guinea	39%	40%	34%	31%	21%	18%	33%	51%	63%	42%
Pakistan	8%	17%	11%	18%	20%	11%	36%	43%	47%	41%
Sierra Leone	29%	40%	37%	36%	34%	25%	34%	38%	47%	36%
Eritrea	49%	35%	24%	23%	41%	61%	73%	48%	46%	34%
Tunisia	25%	50%	58%	42%	50%	33%	33%	19%	23%	29%
Ghana	28%	31%	26%	31%	20%	30%	50%	34%	50%	28%
Benin	40%	57%	57%	33%	40%	50%	64%	57%	55%	25%
Somalia	41%	28%	28%	36%	42%	50%	58%	49%	38%	24%
Algeria	53%	47%	50%	63%	52%	36%	29%	31%	27%	23%
Afghanistan	74%	56%	54%	59%	47%	41%	57%	31%	26%	20%
Cameroon	28%	32%	18%	24%	20%	21%	17%	13%	21%	19%
Egypt	24%	16%	9%	14%	14%	32%	36%	32%	22%	19%
Chad	25%	35%	26%	36%	9%	9%	24%	15%	17%	19%
Ethiopia	41%	40%	38%	34%	31%	38%	77%	50%	32%	19%
Côte d'Ivoire	32%	17%	32%	50%	16%	18%	44%	49%	44%	19%

Kaynak: <https://ec.europa.eu/>

Avrupa'ya ilk sığınma başvurusunda bulunan refakatsiz çocuklar ağırlıklı Gambiya, Vietnam, Senegal, Gine Bissau Cumhuriyeti ve Sudan'dan gelmektedir. Refakatsiz çocuklar arasında 16-17 yaş grubu baskındır. Onların da neredeyse tamamına yakını (yüzde 90'nı) erkektir.

Göç yolculuğu herkes için riskler barındırırken refakatsiz mülteci çocuklar için bu süreç daha zorlaşmaktadır. Şiddet, çatışma, doğal afetler, zulüm, yoksulluk, eşitsizlik, iklim değişikliklerinin neden olduğu hasar gibi farklı nedenlerle göçe zorlanan bu çocuklar korumasız olduklarından kötü koşullarda mücadeleleri zorlaşmaktadır. Cenevre Mülteci Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gibi çok sayıda hukuki metinle ko-

ruma, hayatta kalma gibi uygulamalar taahhüt edilmiş olmasına rağmen göç sürecinde refakatsiz mülteci çocukların karşılaştığı hak ihlalleri, kötü muamele ve istismar örneklerinin sayısı giderek artmaktadır.

BMMYK tarafından 2018’de yayınlanan Çaresiz Yolculuklar (*Desperate Journeys January 2017- March 2018*) adlı raporda önceki yıla göre Avrupa’ya yönelen göç hareketinin değişen karakterine dair bilgiler paylaşılmıştır.⁵⁷ Raporun bir kısmı da mülteci çocuklara ayrılmıştır. 2017’de Avrupa’ya üç rotadan 30.000’den fazla mülteci geçmiştir. 2017 yılında 17.000’in üzerinde refakatsiz çocuk Avrupa’ya ulaşmıştır. İspanya, İtalya ve Yunanistan’a varmış kişilerin –sırasıyla- yüzde 14’ü, yüzde 15’i ve yüzde 37’si çocuktur. 2017’de İtalya’ya varan çocukların yüzde 91’i (15.779), Yunanistan’a varanların yüzde 13’ü (1.458) refakatsiz ve ayrılmış çocuklardır. Bu rakamlar göçün kırılğanlığına işaret etmektedir. Zira özellikle kendi başına seyahat etmek zorunda kalan çocuk, engelli, yaşlı, hamile kadın gibi dezavantajlı grup üyelerinin göç yolunda şiddet, taciz, cinsel istismar gibi eylemlere maruz kalarak zor olan yolculuklarının daha da kırılğanlaştığı bilinmektedir.

Uluslararası yardım kuruluşu olan *Save The Children*, 2019 yılında “Görünmez Küçük Köleler” (*Little Invisible Slaves 2019*) adıyla yayınlanan raporun bir bölümüne katkıda bulunmuştur.⁵⁸ O bölümde İtalya- Fransa arasındaki Ventimiglia sınırını geçmeye çalışan refakatsiz

⁵⁷ BMMYK, *Desperate Journeys January 2017- March 2018*, <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/63039>, Erişim Tarihi: 24.02.2020.

⁵⁸ *Save The Children, One In Four Victims Of Trafficking And Exploitation In Europe Are Children*, <https://www.savethechildren.net/news/one-four-victims-trafficking-and-exploitation-europe-are-children>, Erişim Tarihi: 24.02.2020.

çocukların sekse zorlandığını ve bu durumun raporda “*survival sex*” (hayatta kalmak için yapılan seks) olarak tabir edildiğini belirtmişlerdir. Genellikle Afrika ülkelerinden gelip Avrupa’daki yakınlarının yanına gitmeye çalışan kişiler sınırı otomobille geçmek için kaçakçılara ortalama 50-150 Euro ödeme yapmak durumunda kalmaktadır. Bu parayı biriktirmek amacıyla reşit olmayan çocukların sınırı geçmek için fuhuş yapmaya zorlandığı ifade edilmiştir. Avrupa sınırları içinde bu yaşananlar sürecin ne kadar kontrolsüz ilerlediğini göstermektedir.

BMMYK’nın yayınladığı “*Turn The Tide Refugee Education in Crisis*” adlı raporda dünya genelinde dört milyon çocuğun okul dışında kaldığı belirtilmiştir. Mülteci çocukların sadece yüzde 61’inin ilköğretime erişimi bulunduğunu, ergenlik çağındaki mültecilerin yüzde 23’ünün ortaöğretime devam edebildiğini ifade etmişlerdir. Yükseköğrenimde durum daha da kötüleşerek mültecilerin yüzde birinden azının üniversiteye gidebildiğine değinilmiştir.⁵⁹ Cenevre sözleşmesi ve Çocuk Hakları Sözleşmesi gibi uluslararası metinlerle eğitim hakkı güvence altına alınmış olmasına rağmen dünya genelinde çok sayıda çocuğun okuldan uzak bir hayat sürmek zorunda kaldıkları görülmektedir.

5.4. Mültecilere Yapılan Yardımlar

Avrupa ülkelerine sığınma başvurusunda bulunan kişilerin hayatlarını idame ettirecek temel ihtiyaçlarını gidermelerini sağlayan yardım mekanizmaları bulunmaktadır. Her ülkedeki geçim masrafı değişkenlik gösterdiğinden ve Avrupa’nın tamamını kapsayacak tek

⁵⁹ BMMYK, Turn The Tide Refugee Education In Crisis, <https://www.unhcr.org/5b852f8e4.pdf>, Erişim Tarihi: 24.02.2020.

bir uygulama olmadığından mülteciler için planlanan yardım içerikleri de aynı değildir.

2015'ten bu yana Avrupa'nın karşılaştığı büyük göç hareketliliğinde hem çok sayıda kişinin ülkesinde barınmasını sağlamış hem de diplomatik sorumluluk almış ülke olarak Almanya'da sosyal yardımlardan sadece başvurusu kabul edilmiş kişilerin faydalanması mümkün kılınmıştır. Bunlar aynı ve nakdi şekilde sağlanmaktadır. Almanya'daki mülteci adaylarına ayda 354 Avro ödenmektedir. Toplu barınma ortamlarında yaşayanlara ise ayda nakit ya da kupon şeklinde azami 135 Avro verilmektedir.

Avrupa'da mültecilerin ilk ayak bastığı yerlerden biri olan Yunanistan'da BMMYK ve Ulusal Sosyal Yardım Kurumu tarafından mülteci adaylarına temel ihtiyaç ve sağlık giderleri için yardım yapılmaktadır. Devletin sağladığı toplu yaşam alanlarında kalanlara 90 Avro, kendi temin edenlere ise en fazla yedi kişilik bir aileye aylık 550 Avro sosyal yardım yapılmaktadır.

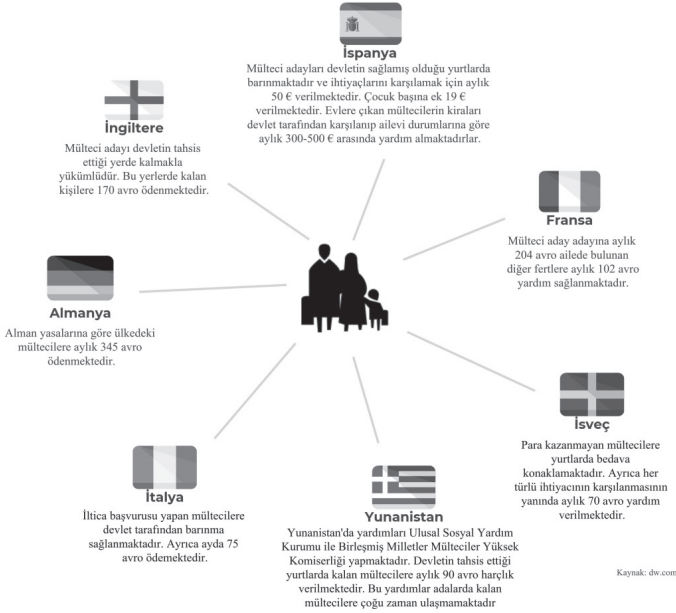
Özellikle geçtiğimiz yıl mültecilere yönelik uygulamalarıyla tartışılan İtalya'da gıyecek, temizlik malzemesi ve beslenme temel ihtiyaçları karşılanmaktadır. Toplu yaşam alanlarında kalmaları şartıyla işsiz olanlara aylık 75 Avro ödenmektedir. Ayrıca iltica başvurusu yaptıktan iki ay sonra çalışma hakkı tanınmaktadır.

Batı Akdeniz yolundaki en fazla iltica alan ülkelerden biri olan İspanya, altı aylık üç aşamada mülteci adayların hayata katılımını sağlamaktadır: İlkinde toplu yaşam alanlarında kalıp aylık 50 Avro (+19 Avro çocuk başına) ödeme yapılmakta ve bu aşamada ulaşım, sağlık, dil kursu gibi hizmetlerden makbuz karşılığında faydalanılmaktadır. İkinci aşamada devlet tarafından kira masrafı üstlenilerek kendi temin ettikleri yerlerde

kalmakta ve 300-500 Avro arası geçimlerini sağlamaları için yardımda bulunmaktadır. Son aşamada ise çalışma izni verilen mülteci adaylarına sadece herhangi bir yoksunluk durumunda sosyal yardımlardan faydalanma imkânı tanınmaktadır.

Avrupa'nın önde gelen refah ülkesi İsveç, geçimini sağlayabilenlerin barınma yerini de kendisinin bulmasını zorunlu kılmaktayken aylık 225 Avro yardım yapmaktadır. Çalışmayanlar ise toplu yaşam alanlarında ücretsiz kalmakta, aylık 70 Avro (+55 Avro çocuk başına) yardım yapılmakta ve ihtiyaçları karşılanmaktadır.

Şekil 9: AB Ülkelerinin Mültecilere Yönelik Yardımları

Kaynak: www.dw.com.tr

Fransa'da enflasyona göre değişkenlik gösteren yardım miktarları yıllık olarak değişmektedir. Devlet tarafından seçilen yerlerde barınma hakkında faydalanmayanlara yardım yapılmamaktadır. Mülteci adaylarına aylık 204 Avro ve ailedeki kişi sayısına göre 102 Avro ödeme yapılmaktadır.

İngiltere'deki mültecilerin kalacakları yeri kendilerinin seçmelerine hak tanınmamaktadır. Devletin tanıdığı yerlerde kalanlara aylık 170 Avro, üç yaşından küçük çocuk sahibi annelere ve hamilelere de 13 Avro ek ödeme yapılmaktadır. Mülteci adaylarının çalışma izni yoktur fakat sağlık hizmetlerinden ve devlet okullarından bedava faydalanabilmektedir.⁶⁰

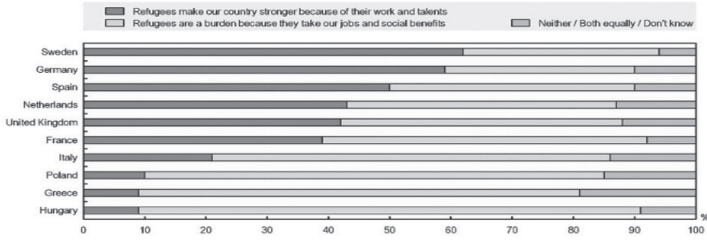
5.5. Avrupa Ülkelerindeki Kamuoyu Araştırma Örnekleri

Mültecilerin ve sığınmacıların yoğun bulunduğu ülkelerde ev sahipliğinin yarattığı mali bedel ve iş piyasası düzenlemesi gibi gerekçelerden dolayı göç hareketliliğiyle karşılaşan ülkelerde bu durum potansiyel bir ekonomik etkiye sahiptir. Hemen istihdam piyasasına girmelerinden önce mültecilerin önemli bir oranı ev sahibi ülkelerin refah sisteminden yararlanmaktadır. Ayrıca sayısız mülteci için iş piyasasına erişim ve sosyal entegrasyon yeterli dil ve mesleki eğitim kadar gerekli görüldüğünden sıklıkla kamu fonundan finanse edilme şartına bağlı olmaktadır. Fakat bu harcamalar kısa dönemde yerel ve ulusal bütçeleri geriletebilmektedir.

⁶⁰ DW, Mültecilere hangi ülke ne kadar yardım yapıyor?, <https://www.dw.com/tr/m%C3%BCltecilere-hangi-%C3%BClke-ne-kadar-yard%C4%B1m-yap%C4%B1yor/a-44303475>, Erişim Tarihi: 23.02.2020.

Grafik 13: Seçilen Avrupa Ülkelerinde Mültecilerin Ekonomik Etkisi Üzerine Kamuoyu Araştırması

Share of respondents holding positive or negative views, 2016

Kaynak:www.pewresearchcenter.com

Yoğun göç hareketiyle karşılaşılan ülkelerin çoğu Avrupa'da meydana gelen derin küresel finansal krizden doğrudan etkilenen ve işsizliğin yüksek seviyelerde olduğu ülkelerdir. Bu çerçevede kamuoyu algısının, özellikle de maaş ile istihdam üzerindeki zararlı etkilerin olasılığı sebebiyle her zaman pozitif olması beklenmemektedir. Pratikte kimlik ve ekonomik kaygılar ilişkili olmaya eğilimlidir. Uygulamaya bakıldığında şekilde gösterilen ülkelerde mültecilerin çoğunluğu özellikle de mültecilerin ekonomik katkısının pozitif bir değerlendirmeye sahip olma eğiliminde olduğu İsveç ve Almanya gibi ülkelerde iyi karşılanmıştır. Mültecilerin sosyal yardımlardan faydalandıklarını ve işlerini ellerinden aldıklarını düşündükleri için onları ekonomiye yük olarak en fazla değerlendiren üç ülke sırasıyla Macaristan, Yunanistan ve Polonya'dır.

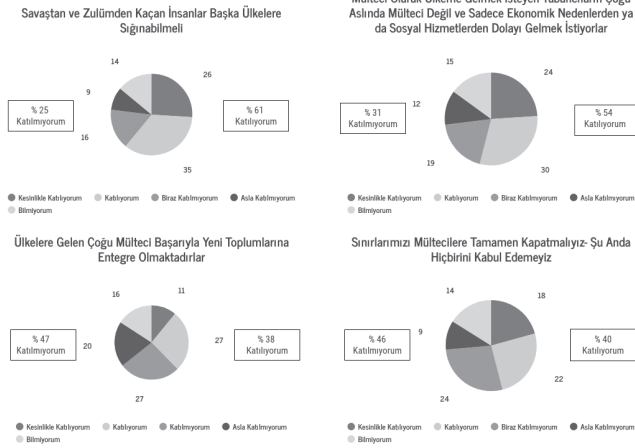
İngiltere merkezli Ipsos Mori araştırma şirketi tarafından 2019 yılının Haziran ayında yayınlanan mültecilere yönelik küresel tutum araştırması yapılmıştır.⁶¹ 18.027 kişiden oluşan uluslararası örnekleme

⁶¹ IPSOS, Global attitudes towards refugees, <https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/news/documents/2019-06/World-Refugee-Day-2019-Ipsos.pdf>, Erişim Tarihi: 12.02.2020.

Amerika, Güney Afrika, Türkiye ve Kanada'da yetişkinler 18-64 yaş aralığındayken diğer ülkelerde 16-64 yaş aralığında kişilerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Saha çalışması 19 Nisan- 3 Mayıs arasında tamamlanmıştır. Katılımcılardan ülkelerini düşünerek bazı sorulara cevap vermeleri beklenmiş ve sonucunda aşağıdaki tabloyla karşılaşılmıştır.

Grafik 14: Mültecilere Yönelik Küresel Tutum Araştırması

Ülkenizi düşünerek, aşağıdaki ifadelere katılıyor musunuz?

Kaynak: www.ipsos.com

Savaş ve zulümden kaçan insanların başka ülkelere sığınabileceğini düşünenler katılımcıların yüzde 61'ini oluşturmaktadır. Arjantin, Şili, Büyük Britanya ve Güney Afrika'daki katılımcılardan olumlu cevap verenlerin oranı yüzde 70'in üzerindeyken düşünmeyenlerin oranı Japonya, Macaristan ve Fransa'da yüzde 50'nin altındadır.

Ülkelerine mülteci olarak gelmek isteyenlerin gerçekten mülteci olduğunu düşünmeyenlerin oranı yarıdan fazladır. Aynı soruya 2017’de alınan yanıtlara bakıldığında mültecilerin ekonomik veya sosyal hizmetler nedeniyle ülkelerine gelmeyi istediklerini düşünenlerin oranı yüzde 52’de iken buna katılmayanların oranı 2019’daki yüzde 31’e göre yüzde 36 ile daha yüksek seyretmektedir. Çalışmada verilen cümleyle aynı düşünenlerin oranının en fazla olduğu ilk üç ülke Hindistan, Türkiye ve Güney Afrika’dır. Katılmayanlar ise başta İspanya sonra Sırbistan, Güney Kore, Şili ve Brezilya’dan araştırmaya dâhil olanlardır. Mültecilerin gerçekten mülteci olduğuna inanmayanların oranı 2017 ile karşılaştırıldığında en fazla artışı sırasıyla İsveç, Meksika, İspanya ve Sırbistan’da yakalamıştır. Bu duruma 2017’den farklı olarak hem değişen göç yolları hem de sürecin devamlılığı sebebiyle İsveç ve İspanya’ya sığınma başvurularındaki artışın etkisi olduğu düşünülebilir. Yine 2019 yılında ABD-Meksika sınırındaki göçmen hareketliliğin yerel halkın düşüncelerindeki değişimi kanıtlamaktadır.

Sonraki araştırma ibaresi ülkelerine gelen mültecilerin yeni topluma başarıyla entegre olduklarını düşünenlerle ilgilidir ve buna katılanların oranı yüzde 38, katılmayanların ise yüzde 47’dir. Katılanları gösteren yüzde 38 oranı 2017’de yüzde 43, katılmayanların oranı ise yüzde 44 olarak kaydedilmiştir. Aralarındaki uyum sürecinin iki senede olumsuz yönde değiştiğini düşünenler en fazla sırasıyla Sırbistan, Macaristan, Meksika, Peru ve Fransa’daki katılımcılardan oluşmaktadır. Entegrasyon sürecinin başarılı işlediğini düşünenler ise yüzde 68 ile Hindistan, yüzde 58 ile Arjantin ve yüzde 55 ile Suudi Arabistan’daki katılımcılardır.

Ülke sınırlarının mültecilere kapanmasını isteyenler

katılımcıların yüzde 40'ını oluştururken yüzde 46'sı da bu isteğe katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Sınırların kapatılmasını düşünenlerin oranında 2017 ile 2019 arasında dikkate değer bir fark yokken bunu destekleyenlerin oranında yüzde beşlik bir değişim yaşanmıştır. 2017'de yüzde 51 olan oran 2019 yılında yüzde 46'ya gerilemiştir. Bu orandaki değişimde en büyük pay şaşırıcı biçimde Macaristan'a ait olurken, sınırların kapatılmasını düşünenlerin en fazla olduğu beş ülke sırasıyla Hindistan, Türkiye, İsveç, Sırbistan ve İtalya'dır.

6. Yaşanan Hak İhlallerine Örnekler

Avrupa'nın göçe yönelik tutum ve yaklaşımlarının sebep olduğu çok sayıda temel hak ihlali örnekleri vardır. Bundan sonraki sayfalarda 2017, 2018 ve 2019 yıllarında yaşanan hak ihlallerine örnekler verilecektir. PEGİDA eylemleri, Macaristan'ın uygulamaları, Libya'da oluşan köle pazarları, Yunanistan kamplarında yaşananlar, İngiltere'deki geri gönderme merkezleri, mültecilere yönelik saldırılar ve benzeri çok sayıda olaydan bahsedilecektir.

6.1. PEGİDA Eylemleri ve Hollanda'nın Tutumu

2014 yılında Almanya'da ilk kez adı duyulan ve Dresden şehrinde faaliyet göstermeye başlayan PEGİDA (*Patriotische Europäer gegen die Islamisierung des Abendlandes*- Batı'nın İslamlaşmasına Karşı Vatansever Avrupalılar) zamanla büyüyerek Avrupa'nın pek çok şehrinde oluşum göstermekte ve eylemlerini sürdürmektedir.⁶² Radikal İslam örgütlerine ve mültecilere karşı olan örgüt, onlara verilen haklardan rahatsız olmakta ve Avrupa'ya yönelen göç hareketinin durdurulmasını talep etmektedir. 2017 yılının Eylül ayında Hollanda'nın Enschede kentinde gösteri düzenleyen PEGİDA'ya Avrupa'nın farklı şehirlerinden katılımcılar ve Almanya'dan bir müzik grubu İslamofobik sözler içeren şarkılarıyla eşlik etmiştir.⁶³ Benzer şekilde Kasım ayında da Nijmegen kentinde ellerinde ırkçı ifadeler yazan pankartlarla yürüyüş yapan PEGİDA'ya 30 kişi ka-

⁶² Bezci,B. Ve diğerleri(2017), Almanya 2016 Hak ve Özgürlükler, Sakarya Üniversitesi Yayınları, s.20.

⁶³ Hollanda'da ırkçı PEGİDA gösterisi, <https://www.yenisafak.com/dunya/hollandada-irkci-pegida-gosterisi-2795375>, Erişim Tarihi: 04. 03.2018.

tilmiş ve bunlara karşılık Anti-Faşist eylem (*Anti-Fascist Action- AFA*) hareketinden kişiler de yürüyüş yaparak protesto etmişlerdir.⁶⁴ Aynı yıl Veghel'deki Selimiye Camii'ne "*Bu caminin yapılışı tarafımızdan engellenmiştir. İslam'ın bizim ülkemizde yeri yoktur. Bu iş daha burada bitmedi.*" ifadelerinin bulunduğu bir yazının asılması⁶⁵, ardından Venlo'daki Tevhid Camii'ne Türkçe ve Flemenkçe dillerinde yazan "*Uzak dur. Hollanda bize ait. Mahallemizde cami ve Müslüman istemiyoruz.*" pankartların asılması⁶⁶ gibi eylemler farklı dinlere ve bilhassa İslam'a karşı hoşgörüsüz tutumlarını kanıtlamaktadır.

Türkiye'de yapılacak referandum öncesinde Hollanda'daki Türklerle buluşmak isteyen Aile ve Sosyal Politikalar bakanının sınır dışı edilmesi, Lahey büyükelçisinin ülkeye çağrılması gibi gerginlik ve krizlerin ardından Hollanda aşırı sağ parti lideri Geert Wilders ülkesindeki Erdoğan'ı destekleyen Türklerin Türkiye'ye dönmelerini talep ettiğini⁶⁷ dile getiren sözleri Hollanda'nın Türk kökenli göçmenlere yönelik algısına işaret etmektedir.

⁶⁴ Low turnout for far-right PEGIDA march in Netherlands, <https://www.aa.com.tr/en/europe/low-turnout-for-far-right-pegida-march-in-netherlands/980312>, Erişim Tarihi: 04.03.2018.

⁶⁵ Hollanda'da PEGIDA camiyi hedef aldı, https://www.ntv.com.tr/dunya/hollandada-pegida-camiyi-hedef-aldi,Vrz8Np5_jUeg-B4IikjEtag, Erişim Tarihi: 04. 03.2018

⁶⁶ Mosque in the Netherlands targeted by far-right attack, <https://www.dailysabah.com/europe/2017/09/02/mosque-in-the-netherlands-targeted-by-far-right-attack>, Erişim Tarihi: 04.03.2018.

⁶⁷ 'Support the Netherlands or LEAVE' Geert Wilders tells Turks to reject 'CRAZY' Erdogan, <https://www.express.co.uk/news/world/778329/geert-wilders-support-netherlands-leave-turkey-reject-crazy-erdogan>, Erişim Tarihi: 04.03.2018.

6.2. Macaristan'ın Uygulamaları

Her yıl mültecilere yönelik uygulamaları ve aldığı kararlarla adından söz ettiren Macaristan, eylemlerine sürekli yenilerini eklemektedir. Geçtiğimiz yıllarda Hırvatistan ve Sırbistan sınırına jiletli tel örgü ören Macaristan'ın Sırbistan sınırına çektiği tellere elektrik verdiği ortaya çıkmıştır. İngilizce, Arapça ve Farsça dillerinde sesli uyarı mesajlarının bulunduğu ifade edilirken⁶⁸, göçmen karşıtı başbakan Victor Orban göçmenleri “zehir” olarak nitelendirmiş ve güvenlik ile Avrupa kültürü için tehdit olduklarını söylemiştir. Başka bir kaynağa göre ise, Röscke bölgesindeki tel örgüye Arapça, Macarca ve Sırpça “Dikkat! Elektrikli çit” uyarılarının yapıştırıldığı belirtilmiştir.⁶⁹

Kaynak: <https://static.independent.co.uk>

⁶⁸ Hungarian border guards 'taking selfies with beaten migrants' as crackdown against refugees intensifies, <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/refugee-crisis-hungary-border-police-guards-fence-beating-asylum-seekers-migrants-serbia-push-back-a7610411.html>, Erişim Tarihi: 10.04.2018.

⁶⁹ Macaristan sığınmacılara karşı sınıra elektrikli tel örgü çekti, http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/739537/Macaristan_siginmacilara_karsi_sinira_elektrikli_tel_organ_cektiler.html, Erişim Tarihi: 10.04.2018.

Aslında bu kararın ve sığınmacıların iltica başvuruları sonuçlanana kadar Sırbistan yakınlarında konteyner kamplarında tutulmasını öngören uygulamanın yürürlüğe girmesini sağlayan Macaristan parlamentosunun 7 Mart 2017'de kabul ettiği yasadır. Başbakan burada ülkenin mülteciler tarafından kuşatıldığını ve korunması gerektiğini söylemiştir.⁷⁰

Kaynak: www.independent.co.uk

Söz konusu yasa ile Macaristan'da 14 yaş altı çocuklar hariç sığınmacıların tamamının iltica başvuruları tamamlanana kadar kurulan konteyner kamplarda kalması zorunlu kılınmıştır. Bu uygulama hem ülke-

⁷⁰ Hungarian parliament approves law allowing all asylum seekers to be detained, <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/hungary-parliament-asylum-seekers-detain-law-approve-refugees-immigration-crisis-arrests-border-a7615486.html>, Erişim Tarihi: 11.04.2018.

ye yeni gelecek hem de ülkede bulunan sığınmacıları kapsamaktadır. Cenevre gibi herkesin sığınma hakkı olduğunu deklare eden uluslararası anlaşmaların varlığına rağmen bunun gibi uygulamaların hayat buluyor olması ciddi bir tartışma noktasını oluşturmaktadır. Uluslararası Af Örgütü, İnsan Hakları İzleme Örgütü, Helsinki Komitesi gibi çok sayıda hak örgütleri eleştirel mesaj yayınlayıp bu durumun bir an evvel durdurulması gerektiğini belirtse de Macaristan hükümetinin göçmen karşıtı ve insanlık dışı uygulamalarını sürdürmesiyle ile karşı karşıya kalınmaktadır.

Uluslararası Af örgütü sekreteri General Salil Shetty Central European University’de Macaristan’daki insan hakları ve yeni vatanseverlik hakkında yaptığı konuşmasında, ülkede ırkçılığın yükseldiğini dile getirmiştir. Göçmenler güvenlik tehlikesi olarak görülmekte ve Macaristan’ın saf etnik kimliğine zarar vereceğine inanılmaktadır. Bu sebeple 2016’da olduğu gibi 2017 yılında da sınırlarına çit örmeyi sürdürmüştür. Sheety, bu insanların haklarının korunarak, dışlanmadan, topluma entegre olmalarının sağlanması gerektiğini savunmuştur.⁷¹

6.3. Duldung ve Almanya’nın İşçi Göçmen İhtiyacı

Almanya’daki geri göndermeler söz konusu olduğunda Duldung kavramı gündeme gelmektedir.

Almanya’nın ikametle ilgili yasasına göre ülkelelerinden ayrılmak zorunda kalan yabancıların sınır dışı

⁷¹ Amnesty International, Human rights and the new patriotism in Hungary, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2017/10/human-rights-and-the-new-patriotism-in-hungary/>, Erişim Tarihi: 03.03.2018.

edilmelerinin kanunla geçici olarak askıya alınması durumu “*Duldung*” (Müsamaha Belgesi) diye adlandırılmaktadır. Bu statüde bulunan insanlara yasal ikamet izni verilmez. 1990’larda Bosna’da yaşanan savaş yüzünden kaçan insanlara Almanya Duldung statüsü tanımıştır.⁷² Müsamaha Belgesi, oturma izni olmamakla birlikte kısıtlı bir süre yasal olarak Almanya’da ikamet etmenizi sağlamaktadır. Belgenin geçerli olduğu süre sonunda ülkesine dönememe sebepleri öne sürenler için statü uzatılmaktadır.

2019 Şubat ayının sonunda Almanya’daki iltica başvurusu reddedilmiş ve ülkeyi terk etmesi gereken 240 bin kişi vardı. Bu kişilerden yaklaşık 184 bini Duldunga sahip olduğundan bu sınır dışı edilme kararının dışında kalmışlardır. Bu sebeple sınır dışı edilebilecek kişi sayısı ile sınır dışı edilenler arasında bir fark oluşmuştur.⁷³

Alman Federal İçişleri Bakanlığı, Duldung gibi müsamahalı durumları içeren ülkedeki kalımları kaynak ülkelerini gizleyenler için durdurmayı mümkün kılacak bir tasarı hazırlamıştır. Yukarıda da bahsedildiği gibi ülkeden ayrılması gereken kişilerin yaklaşık dörtte üçünü “tolere edilen” Duldung gibi statülerin karşıladığı görülmüştür. Bu gibi durumlarda ülkeden ayrılma prosedürüne “işlerlik” kazandırma adına bu tasarının önemsendiği ifade edilmiştir. Tasarı, ülkeyi terk etme

⁷² Kirchhoff, M. Ve Lorenz, D., Between Illegalization, Toleration, and Recognition: Contested Asylum and Deportation Policies in Germany, *Protest Movements in Asylum and Deportation*, 2018, ss. 49-68, https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-74696-8_3, Erişim Tarihi: 26.02.2020.

⁷³ Info Migrants, Changes to deportation, better integration: German Cabinet decides on new draft of migration law, <https://www.infomigrants.net/en/post/16378/changes-to-deportation-better-integration-german-cabinet-decides-on-new-draft-of-migration-law>, Erişim Tarihi:c26.02.2020.

emirlerine rağmen Almanya'da yasadışı olarak kalmaya yönelik yanlış teşvikleri ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır.⁷⁴

Alman İş Piyasası ve Meslek Araştırma Enstitüsü (*Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung-IAB*) tarafından yapılan bir araştırma, göçmenler olmadan Almanya'daki işçi rezervuarının 2060'a kadar topluca küçüleceğini göstermektedir.⁷⁵ Çalışmaya göre, ülkede göçün artmasına rağmen işgücünde düşüş yaşanmaktadır. Göçmenlerin Almanya'ya gelmeyi bırakması ile kadınların ve yaşlıların işgücü piyasasına katılımının mevcut düzeyde kalması halinde ve toplumun yaşlanması ile birlikte 2060 yılına gelindiğinde işgücü 18 milyon işçiye düşecektir. Eğer kadınlar da erkekler kadar bugün iş hayatına entegre edilmiş olsaydı ve insanlar daha geç emekli olsaydı bu, 2.9 milyon ek işçi için bir potansiyel oluşturacaktı. Ülke on yıl boyunca her yıl 200 bin kişi göç olsa da, bugün 46 milyon olan çalışan sayısının 2060 yılında 40 milyonun altına düşmesi beklenmektedir. Ayrıca bu enstitü, daha az vasıflı işçilerin potansiyelinin bir eğitim ve öğretim yoluyla daha etkin bir şekilde kullanılabileceğini söylemektedir. Enstitüye göre Avrupa'ya yönelen göçün sorun olmaktan ziyade fırsat olarak görülmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

⁷⁴ Info Migrants, Germany announces zero tolerance policy for asylum seekers who disguise country of origin, <https://www.infomigrants.net/en/post/14921/germany-announces-zero-tolerance-policy-for-asylum-seekers-who-disguise-country-of-origin>, Erişim Tarihi: 26.02.2020.

⁷⁵ Johann Fuchs, Doris Söhnlein und Brigitte Weber, "Arbeitskräfteangebot sinkt auch bei hoher Zuwanderung", Aktuelle Analysen aus dem Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung, 6/2017, <http://doku.iab.de/kurzber/2017/kb0617.pdf>.

6.4. Libya Meselesi

İtalya göçmenlerin Avrupa'ya ulaşmasını engellemek amacıyla Libya ile 2 Şubat 2017'de bir anlaşma imzalamıştır. Buna göre, Libya asker ve sınır denetimi güçleriyle beraber denizde gördüğü göçmenleri geri çevirerek rotalarını Avrupa'dan uzaklaştırma yönünde uygulamalara gitmiştir. Bu konuda da İtalya ve AB, Libya'ya bot, eğitim ve her türlü destekte bulunmuştur.⁷⁶ Sözü edilen bu anlaşmanın hemen ardından AB Konsey üyeleri Malta Deklarasyonu'nu kabul etmiştir. Malta Deklarasyonu, Orta Akdeniz'deki düzensiz göçün dışsal nedenlerine odaklanarak sorunların çözümüne yönelik eylem planlarından oluşmaktadır. Deklarasyonda Libya ulusal sahil güvenlik ve diğer ilgili birimlerinin ekipman ile eğitimler konusunda desteklenmesi, insan kaçakçılarıyla mücadele eden birimlerin genişletilmesi, BMMYK ve IOM işbirliğiyle Libya'da göçmen karşılama merkezlerinin oluşturulması gibi konulara öncelik verileceği belirtilmiştir.⁷⁷

Libya'da varılan bu mutabakatlar yeni hak ihlali arenalarının doğmasına sebep olmuştur. BMMYK'nın 2017 Mayıs'ında yayınladığı "*Expanded Response In Libya 2017*" adlı rapora göre kendilerinin 27'sine erişim sağlayabildikleri fakat toplam 34 tane göçmen gözaltı merkezi bulunmaktadır.⁷⁸ Bu merkezler ülkenin kuzeyinde Avrupa'ya geçmek isteyen göçmen ve kaçakçıların yoğun olduğu şehirlerde bulunmaktadır.

⁷⁶ Euronews, "İtalya ve Libya Akdeniz'deki mülteci akını durdurmak için anlaştı", <https://tr.euronews.com/2017/02/02/italya-ve-libya-akdeniz-deki-multeci-akinini-durdurmak-icin-anlasti>, Erişim Tarihi: 03.04.2019

⁷⁷ AB Haber, "AB liderlerinden Malta deklarasyonu", <https://www.abhaber.com/ab-liderlerinden-malta-deklarasyonu-english/>, Erişim Tarihi: 03.04.2019.

⁷⁸ UNHCR, Expanded Response In Libya 2017, <https://www.unhcr.org/uk/593e9ed47.pdf>, Erişim Tarihi: 11.03.2018, s.16.

Kaynak: www.aljazeera.com

The Guardian gazetesinde çıkan ve çok ses getiren haberde Uluslararası Göç Örgütü'ne ulaşan ifadelerle göre⁷⁹ Libya'da köle pazarları olduğu ortaya çıkarılmıştır. Otobüs ile Libya'ya gelen oradan deniz yoluyla Avrupa'ya geçmeyi hedefleyen ve otobüs yolculuğu için para ödeyen Senegalli bir göçmen, otobüsün rotasının yolculuk esnasında değiştiğini ve şoförün araçlardan parasını alamaması iddiasıyla kendilerini satılığa çıkardığını ifade etmiştir. Bir de satın alındıkları yerde zorla tutularak çalıştırıldıklarını ve yakınlarının aranarak fidye istendiğini de eklemiştir.⁸⁰

Göçmenlerin gözaltına alındığı bu merkezlerde kadınlar işkence, cinsel istismar ve her türlü kötü muamele

⁷⁹ Uluslararası çalışma örgütünün yayınladığı rapor, bkz: <https://www.iom.int/news/iom-learns-slave-market-conditions-endangering-migrants-north-africa>, Erişim Tarihi: 13.05.2018.

⁸⁰ The Guardian, 'Migrants from west Africa being 'sold in Libyan slave markets'', <https://www.theguardian.com/world/2017/apr/10/libya-public-slave-auctions-un-migration>, Erişim Tarihi: 13.05.2018.

leye maruz kalabilmektedir. Belli başlı temel haklara erişimden yoksun ve hiçbir yasal mevzuatın olmadığı, güvensiz alanlara insanlar zorunlu şekilde yerleştirilmektedir.

Yaşananlar konusunda pek çok uluslararası insan hakları örgütü, sivil toplum ve yardım kuruluşları eleştirel ve ikaz metinleri⁸¹ yayınlasa da yapılan gayri insani eylemlere engel olunamamıştır.

Kaynak: www.unicef.org

UNICEF (BM Çocuklara Yardım Fonu)'in hazırladığı “Çocuklar İçin Ölümcül Bir Yolculuk: Kuzey Afrika’dan Avrupa’ya Uzanan Göç Yolu” adlı rapora göre, Afrika’dan Libya’ya ve oradan deniz yoluyla İtalya’ya gitmeyen çalışanlar ciddi risk, hak ihlali ve istismarla karşı karşıya kalmaktadır. Araştırmada görüşülen çocukların dörtte

⁸¹ Bunlar için bkz: <https://www.amnesty.org.tr/icerik/italya-libya-goc-anlasmasinin-yil-donumunde-korkunc-kosullardama-hsur-kalan-multeciler-serbest-birakilmali>, <https://www.hrw.org/news/2017/11/08/how-eu-can-manage-migrant-flow>.

üçü yolculuk esnasında yetişkinler tarafından şiddet, taciz veya saldırıya uğradıklarını belirtmiştir. Yine görüşülen kadın ve çocukların neredeyse yarısı yolculuk esnasında genellikle birden fazla ve farklı yerde cinsel istismara maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir.⁸² Yine aynı yılın mayıs ayında yayınlanan “Çocuk Çocuktur: Yollardaki Çocukların Şiddet, İstismar ve Sömürüden Korunması” adlı raporda da göç yolculuğunda tek başına olan çocukların yaşadıklarına dair bilgilere yer verilmiştir. Yalnız başına yolculuk yapan göçmen çocuk sayısının 2010’dan bu yana beş kat artarak rekor seviyeye ulaştığının altı çizilmiştir. 17 yaşında tek başına yolculuk eden Nijeryalı Mary karşılaştığı insan taciri tarafından maruz bırakıldığı süreçte dair söylediği “Onunla yatmazsam beni Avrupa’ya götürmeyeceğini söyledi. Bana tecavüz etti.” bu sözlerle durumun geldiği karanlık noktaya işaret etmektedir.⁸³

Libya’nın eski lideri Kaddafi’den sonra iç savaş sürmüş ve iki yönetim ortaya çıkmıştır. 2014’ten itibaren ülkenin doğusunu Haftar’a bağlı güçler, batısını ise ulusal mutabakat hükümetine bağlı güçler yönetmektedir. Tarafların ateşkesi için toplantılar düzenlenmesine ve çağrı yapılmasına rağmen çatışmalar sürmektedir. Yaşanan iç çatışmalar ülkedeki mültecilerin zaten zor olan yaşam koşullarını daha da içinden çıkılmaz hale getirmektedir. Yaşanan çatışmaların mültecilere yönelik yardımları engellediği ve onları tekrar yer değiştirmek zorunda bıraktığı ifade edilmektedir.⁸⁴ 2019 yılının or-

⁸² Unicef, “Çocuklar İçin Ölümcül Bir Yolculuk: Kuzey Afrika’dan Avrupa’ya Uzanan Göç Yolu”, <https://www.unicef.org/turkey/bas%C4%B1n-b%C3%BCltenleri/%C3%A7ocuklar-i%C3%A7in-%C3%B6l%C3%BCmc%C3%BCl-bir-yolculuk-kuzey-afrikadan-avrupaya-uzanan-g%C3%B6%C3%A7-yolu>, Erişim Tarihi: 10.03.2018.

⁸³ Unicef, “Çocuk Çocuktur: Yollardaki Çocukların Şiddet, İstismar Ve Sömürüden Korunması”, <http://www.unicef.org.tr/basinmerkezidetay.aspx?id=32768>, Erişim Tarihi: 10.03.2018.

⁸⁴ Independent, Çatışmaların sürdüğü Libya’da mülteci krizi giderik büyüyor, <https://www.independentturkish.com/node/70461/d%>

talarında gözetleme merkezlerinde kalan bir kişi savaş yüzünden yemek bulamadıklarını, susuz kaldıklarını, elektrik olmadığını ve bir gün birinin belki onları satmak için alacağını söylerken duyduğunu belirtmiştir.⁸⁵ Bu korkunç ifadeler yaşanan insanlık dışı dramı daha da derinden etkilemektedir.

Libya'da "resmi" görünümlü gözetleme merkezleri yanında "yasal olmayan" hapishanelerde mültecilerin tutulduğu, bunların bir kısmının kendi ülkelerine geri gönderildiği, insan kaçakçılarının çok yaygın olduğu, "kaçırma ve işkence sanayisinin" olduğu sınır tanımayan doktorlar tarafından ifade edilmiştir.⁸⁶

Kaynak: <https://foreignpolicy.com/>

C3%BCnya/%C3%A7at%C4%B1%C5%9Fmalar%C4%B1n-s%C3%BCrd%C3%BC%C4%9F%C3%BC-libyada-m%C3%BCltecikrizi-giderek-b%C3%BCy%C3%BCyor, Erişim Tarihi: 21.02.2020.

⁸⁵ Al Jazeera, Libya: Detained refugees 'terrified' as clashes near Tripoli rage, <https://www.aljazeera.com/news/2019/04/libya-detained-refugees-terrified-clashes-tripoli-rage-190407172920412.html>, Erişim Tarihi: 21.02.2020.

⁸⁶ Sınır Tanımayan Doktorlar, İnsanın İnsana Yaşattığı Cehennem: Libya'da Mülteci Olmak, <http://sinirtanimayandoktorlar.org/saha-projeleri/libyada-multeci-olmak/>, Erişim Tarihi: 21.02.2020.

Yukarıdaki fotoğraf Mayıs ayında Zintan gözetleme merkezindeki bir protesto esnasında objektiflere takılmıştır. Uluslararası çağrılarının varlığına rağmen yaşananlar sürmekte ve süreceği öngörülmektedir. Zira göçün kaynak ülkelerinde yaşanan her türlü siyasi, sosyal ve doğal olumsuzların varlığı yanında uluslararası platformda “çağrı”dan öteye geçmeyen tutum, denizlerde ölüme terk etme, sınırlarını kapatma gibi yaklaşımlar hem hareketliliğin sürmesini tetiklemekte hem de gayriinsani şartlarda yaşam mücadelelerinin sürmesine sebep olmaktadır. Kendi sınırları dışında yaşanan olaylarda “insan hakları savunucusu” olan Avrupa ülkeleri kendi ülke sınırları mevzu olduğunda sadece çağrı ve tespit yapan yaklaşımlarını sürdürdükçe bu insanların mücadeleleri derinleşmektedir.

Akdeniz’de mültecileri kurtarmak üzere harekete geçen çok sayıda yardım gemisi olmuştur. Bu gemilerden en çok ses getirenler *Aquarius*, *Ocean Viking*, *Open Arms*’dır. 2018 yılında İtalya ve Malta hükümetleri, arama kurtarma kuruluşu olan Sos Mediterranee ve Sınır Tanımayan Doktorlar (*Doctors Without Borders-MSF*) tarafından yürütülen ve çok sayıda sığınmacı taşıyan geminin kendi limanına yanaşmasına izin vermemiştir. Bu durum karşısında İspanya, uluslararası yükümlülüklerine atıfta bulunarak kendi limanına geminin demirlenmesine müsaade etmiştir. İspanyol sivil toplum kuruluşu Open Arms’ın gemisi de yine Malta ve İtalya’ya yanaşamamış, kurtardığı kişilerle 17 gün denizde bekletilmiştir. Geçtiğimiz sene ise Sos Mediterranee ve MSF’nin gemisi olan Ocean Viking ile Libya açıklarında 356 mülteci kurtarılmıştır. Gemi güvenli bir limana demirleme izni için 14 gün beklemiştir. İtalya’nın izin vermemesi karşısında Fransa, Almanya, İrlanda, Lüksemburg, Portekiz, Romanya’nın 356 mülteciyi paylaşma sözünün ardından Malta, sınırlarını gemiye açmıştır.⁸⁷

⁸⁷ BBC, Ocean Viking gemisindeki 356 göçmene 2 hafta sonra karaya çıkma izni, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-49425391>, Erişim Tarihi: 21.02.2020.

6.5. Yunanistan'da Unutulan İnsanlık

2017 yılının ilk aylarında çok sayıda habere konu olan Yunanistan'daki mülteciler kötü hava şartlarında yaşam mücadelesi vermektedir. Mülteciler zeminin donduğu, yoğun kar yağışıyla çadırların çöktüğü, ısıtma olmadan yetersiz koşullarda barınmaktadır. Çok sayıda insani yardım kuruluşu konuya dikkat çekse de şartların iyileştirilmesi yönünde ciddi adımlar atılmamıştır.

Kaynak: https://www.dw.com/image/40329346_303.jpg

Yaklaşık 60 bin sığınmacının bulunduğu bölgede yılın ilk aylarında yaşanan olumsuzluklar hava şartları iyileşse de sürmüştür. Midilli'deki ana merkez olan Moria ve diğer mülteci kampları hâlihazırda var olan kişiler için dahi sayıca yetersiz kalırken sığınmacı nüfusunun artışı mağduriyetlerin çeşitlenmesine ve artmasına sebep olmaktadır. Sayının artması gerilimi yükseltirken, olumsuz şartlarda belirsizlikler yaşanması kişiler arasında çatışmaya neden olmaktadır. Hijyenden yok-

sun ortamların doğurduğu sağlık sorunları yüzünden mücadele birden fazla alanda devam etmektedir. Birkaç aydan iki yıla kadar değişken sürelerde bekleyen sığınmacılar, bütün bu olumsuzluklarla beraber bilgi eksikliği, geri gönderme korkusuyla da mücadele etmektedir.⁸⁸ Çok sayıda insan hakları örgütü ve sivil toplum kuruluşu durumu anlatan ikaz niteliğinde yayınlar yapmış olsa da var olan durum değişmemiştir.⁸⁹

Geçen yıllara rağmen Yunanistan'daki durum değişmemiş daha da kötüleşmiştir. Özellikle senenin başından bu yana çok sayıda kötü olaya tanıklık eden Yunanistan'daki mülteciler önce sınırlarda bekletilmişler, yaşanan çatışmalarda polis tarafından şiddete uğramışlar ve kötü şartlarda yaşam mücadelesi vermişlerdir. Avrupa Birliği'nin politikaları ve göçün sürmesi nedeniyle Yunanistan'daki mülteci sayısı çok artmış ve adalarda bulunan kamplardaki nüfus kapasitenin çok üzerine çıkmıştır. Kaynaklara göre farklılık göstermekle birlikte örneğin Moria-Sisam-İstanköy-Sakız adalarında yaklaşık 10.000'er kişi yaşamaktadır. Bu kamplarda mülteciler yetersiz barınma, içme suyu eksikliği, atık sular ve soğuk hava gibi kötü şartlar ve imkânsızlıklarla birlikte yaşam mücadelesi vermektedir. Yaşanan olaylarla adından çok söz ettiren ve dünyanın en kötü mülteci kamplarından biri olarak anılan Moria kampında 3.000 kişi kapasiteli olmasına rağmen 10.000'den fazla kişi yaşamakta; çalışır durumdaki tuvalet başına 72, ça-

⁸⁸ Hürriyet, Moria mahkûmları: Avrupa diye gelmiştik, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/moria-mahk-mlari-avrupa-diye-gelmistik-40783881>, Erişim Tarihi: 07.05.2018.

⁸⁹ Uluslararası Af Örgütü, Yunanistan adalarında sığınmacılar çok ağır koşullarda yaşam mücadelesi veriyor, <https://www.amnesty.org.tr/icerik/yunanistan-adalarinda-siginmacilar-cok-agir-kosullarda-yasam-mucadelesi-veriyor>, Erişim Tarihi: 07.05.2018.

lışır durumdaki duş başına 84 kişi düşmektedir. Hijyen şartlarının kötü olması ve çatışma sırasında polisin biber gazı uygulaması sebebiyle kamplardaki çocuklar arasında deri ve solunum yolları hastalıkları yaygın şekilde görülmektedir. 2018 yılında MSF'nin Şubat ve Haziran aylarında 6-18 yaş grubu çocuklara yönelik ruh sağlığı faaliyetlerinde çocukların yaklaşık dörtte birinin kendine zarar verdiği, intihar girişiminde bulunduğu belirtilmiştir.⁹⁰ 2019 yılı biterken MSF'nin uluslararası başkanı tarafından Avrupa ülkelerine seslenilerek adada bizzat tanık olduğu olayların vahametini ortaya koyan ve bu durumun bir an evvel sonlandırılması gerekliliğinin altını çizen bir mektup yazılmıştır.⁹¹

Tüm bu yaşananlar kamptaki durumun geldiği noktaya yani 10 yaşındaki bir çocuğun intihar etme girişimine işaret etmektedir. Avrupa Birliği Komisyonu Yunanistan'daki olumsuz koşullar konusunda uyarıda bulunmuş ve özellikle ebeveyni olmayan çocuk mülteciler konusunda üye devletleri göreve davet etmiştir. Yine UNICEF de mülteci çocukların daha iyi koşullarda yaşayabilecekleri yerlere taşınması gerektiği konusunda çağrı da bulunmuştur. Benzer tepki ve ifadeler insan hakları örgütleri tarafından da defalarca yinelenmesine rağmen şiddet olayları, olumsuz barınma şartları ve insani olmayan tutumlar sürmektedir. Neredeyse her gün can pazarının yaşandığı Ege Denizi'ndeki ölümler rakamlardan ibaret kalmakta ve sınırlarda bekletilerek

⁹⁰ Sınır Tanımayan Doktorlar, Yeni Şafak: Moria'nın Çocukları İntiharın Eşiğinde, <http://sinirtanimayandoktorlar.org/basinda-msf/yeni-safak-morianin-cocuklari-intiharin-esiginde/>, Erişim Tarihi: 06.01.2020.

⁹¹ Sınır Tanımayan Doktorlar, Avrupa Liderlerine Açık Mektup: Yunan Adalarında Sığınmacıları Cezalandırmayı Bırakın, <http://sinirtanimayandoktorlar.org/multeciler/abye-acik-mektup-siginmacilari-cezalandirmayi-birakin/>, Erişim Tarihi: 20.02.2020.

yaşam mücadelesi veren mültecilerin yaşadıkları fotoğraflarında anılmaktadır.

2019 yılına gelindiğinde ise 16 Şubat itibariyle 2014-2019 yılları arasında Yunanistan'a toplam gelen kişi sayısı 1.243.613'tür. Bunların 1.193.149'u deniz yoluyla, 50.464'ü ise kara yoluyla ulaşmışlardır. 2019 yılının başından bu yana deniz yoluyla adaya en fazla varan iki milleti ise Afgan (25.434) ve Suriyeliler (17.011) oluşturmuştur.⁹²

2015'te Avrupa'ya yönelen göçün ilk varış noktalarının başında gelen Yunanistan, geçen dört senede neredeyse bir milyon kişinin üzerinden geçtiği ülke olmuştur. Özellikle de Türkiye üzerinden Avrupa'ya geçen göçmenlerin Avrupa'daki ilk varış noktasını oluşturmaktadır. Mültecilerin sayısındaki artış pek çok Avrupa ülkesi gibi Yunanistan'ı da rahatsız etmiştir. Bu rahatsızlıkta şüphesiz 2012'de yaşadığı bütçe açığı meselesinin yarattığı mali sıkıntıların payı olsa da gelen kişilerin kimliklerinin daha büyük bir sorun alanına işaret ettiği görülmüştür.

Moria kampında zamanla kişi sayısının ve olayların artmasıyla Yunan hükümeti 2016'da imzalanan geri kabul anlaşmasına referans göstererek 2020 yılının sonuna kadar 10 bin mülteciyi Türkiye'ye iade edeceklerini açıklamıştır.⁹³ Bu durum, 18 Mart 2016 tarihli Türkiye ve Avrupa Birliği Zirvesi Bildirisi ile 4 Nisan itibariyle alınacak her bir Suriyeli için ülkemizde geçici koruma altında bulunan bir Suriyelinin birlik ülkelerine yerleş-

⁹² UNHCR, Greece, <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5179>, Erişim tarihi: 20.02.2020.

⁹³ BBC, Yunanistan 2020 sonuna kadar '10 bin mülteciyi Türkiye'ye geri gönderecek', <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-49885013>, Erişim Tarihi: 20.02.2020.

tirilmesi kararı alındığını hatırlatmaktadır.⁹⁴ Bu çerçevede hangi Avrupa ülkesine kaç kişinin yerleştirildiğini gösteren aşağıdaki tabloya göre toplam 25.690 kişi yeniden yerleştirilmiştir.

Tablo 12: 1'e 1 Formülü Kapsamında Türkiye'den Çıkış Yapan Suriyelilere İlişkin Bilgiler

ÜLKE	TOPLAM
GENEL TOPLAM	25.690
ALMANYA	9.136
FRANSA	4.508
HOLLANDA	4.459
FINLANDIYA	1.932
ISVEÇ	1.917
BELÇİKA	1.301
İSPANYA	754
İTALYA	396
HIRVATİSTAN	250
PORTEKİZ	244
AVUSTURYA	213
LÜKSEMBURG	206
LİTVANYA	102
BULGARİSTAN	85
ESTONYA	59
LETONYA	46
SLOVENYA	34
ROMANYA	31
MALTA	17

Kaynak: www.goc.gov.tr, rakamlar 14.02.2020 itibariyledir.

Komisyon verilerine göre 21 Mart 2016 ile 31 Ocak 2018 arasında Türkiye'ye geri gönderilenlerin sayısı

⁹⁴ MFA, Türkiye-AB Arasında 18 Mart'ta Varılan Mutabakata İlişkin Soru-Cevaplar, http://www.mfa.gov.tr/turkiye-ab-arasinda-18-mart_ta-varilan-mutabakata-iliskin-soru-cevaplar.tr.mfa, Erişim Tarihi: 06.01.2020.

2.130'dur. Bu sayının 1.532'si 18 Mart Mutabakatı, 599'u Türkiye-Yunanistan arasında imzalanan geri kabul anlaşması çerçevesinde geri gönderilmiştir.⁹⁵

Anlaşma gündeme geldiğinden bu yana geri gönderme hususunda çokça eleştirilmiştir. Hak ihlalleri konusunda çalışan insan hakları örgütlerince bu anlaşmaya referans gösterilerek çok sayıda mültecinin Yunanistan tarafından kayıtsız biçimde Türkiye'ye geri gönderildiği ve bunun temel haklara aykırı olduğu ifade edilmiştir. Her ne kadar anlaşmaya referans gösterilerek uygulamalar yapılırsa da bunların denetimsiz olması hâlihazırda zor olan ve mücadele veren insanların sürecini daha da olumsuz hale getirmektedir.

Uluslararası Koruma ve Diğer Hükümler Hakkında (*International Protection and Other Provisions*) adıyla kabul edilen yeni yasa Türkiye- Avrupa Birliği arasındaki mutabakat çerçevesinde Türkiye'ye iadeleri hızlandıracak yeni bir iltica sistemi oluşturulmasını hedeflemektedir. Ayrıca Ege Denizi'nde düzensiz göçmen geçişlerinin engellenmesi için kontrollerin artırılması, Ege adalarında bulunan yirmi bin kadar mültecinin ana karada kurulması planlanan kamplara taşınması, iltica talebi reddedilenlerin gönderilmesi gibi bir dizi planlamayı içermektedir. Söz konusu yasa ile iltica başvurusu aşamasındaki kişilerin gözaltına alınmasına imkân tanınırken gözaltı süresinin de üç aydan on sekiz aya kadar uzaması öngörülmektedir.

Adalarda yaşayan 20.000 kadar mültecinin ana karaya taşınması kararı Yunanistan'da yerel halk tarafından protesto edilmiştir. Bir göçmen kampı önünde

⁹⁵ Walter-Franke, M., "Two years into the EU-Turkey 'deal': Impact and challenges of a turbulent partnership", Jacques Delors Institut, Blog Post 05.03.2018, Erişim tarihi: 05.01.2020.

gerçekleşen protestoda domuz eti pişirilip bira içilmiş, bu yiyeceklerin İslam'da yasak ve mültecilerin çoğunun Müslüman olması nedenleriyle böyle bir protesto yöntemi tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu resim yabancı düşmanlığının nasıl bir noktaya geldiğine işaret etmektedir.

6.6. Danimarka'dan "Tecrit Adası" Önerisi

2018 yılında ülkenin göç bakanı Inger Stojberg "Göçmenler Danimarka'da istenmiyor ve bunu hissedecekler." İfadesini bir sosyal medya hesabında paylaşmış ve ardından 2019 yılı bütçe görüşmeleri esnasında da göçmenlerin toplanacağı bir ada üzerinde durulmuştur. Sığınma talebi reddedilen, ülkelerine geri gönderilemeyen ya da belirli suçlara karışıp geri gönderim için bekleyenlerin Baltık Denizi'nde yer alan Lindholm adasında toplanmasına karar verilmiştir. 2021 yılında açılması planlanan göçmen tesisleri için yaklaşık 115 milyon dolar ayrılması planlanmıştır.⁹⁶

Tartışmalı olan geri gönderme konusunda Danimarka da 2019 yılının ilk on ayında farklı uyruklardan toplam 438 kişiyi gönüllük esasına göre ve para vererek göndermiştir. Mayıs-Kasım aylarında ise 71 Suriyeliye kişi başı 140 bin kron (yaklaşık 21 bin dolar) ödeyerek ülkelerine göndermiştir. Mültecilerin kaynak ülkeye dönüşünü özendirmek amacıyla Danimarka'dan ayrılmalarına rağmen oturma izni haklarının bir yıl süresince baki kalma hakkı tanınmıştır.⁹⁷ Dolayısıyla tek-

⁹⁶ The Newyork Times, Denmark Plans to Isolate Unwanted Migrants on a Small Island, <https://www.nytimes.com/2018/12/03/world/europe/denmark-migrants-island.html>, Erişim Tarihi: 23.02.2020.

⁹⁷ The Local, Denmark pays 71 Syrians to leave country, <https://>

rar Danimarka'ya dönmek isteyenler için bu mümkün kılınmaktadır. Lakin bu kararın geri dönüş rakamlarını artırdığı göz önüne alınırsa bu kişilerin nasıl zorluklarla ne şekilde geri dönebileceği ve hayatını sürdürebileceği ve bu koşulların ne kadar insani olabileceği hususu yeni bir tartışmayı gündeme getirmektedir.

6.7. İngiltere'de Geri Gönderme Merkezleri ve İltica Talep Süresi

İngiltere iltica talebinde bulunanların taleplerini altı ay içinde sonlandırma kararını 2019 yılında değiştirmiştir. 2019 yılının Mart-Haziran ayları arasında ön karar bekleyenlerin sayısı 30 027'den 31887'ye yükselmiştir. Bu rakamın içindeki 16 970 kişi (yüzde 50'si) altı aydan uzun süredir bekletilmektedir. Verilere göre geçen yıl 10707 olan sayı, yüzde 58 artmıştır. Buna karşılık aktivistler tarafından hâlihazırda savunmasız ve zor bir durumda olan göçmenlerin yaşam koşullarının bu şekilde daha da zorlaştığı, arafta bırakıldıkları bağlamında eleştirilmiştir.⁹⁸

The Guardian'ın haberine göre İngiltere'nin on geri gönderme merkezindeki yaşamın hapisanelerden kötü durumda olduğu ortaya atılmıştır. Her akşam saat dokuzda kapıların kilitlendiği, kasvetli koridorlardan oluşan, standart şekildeki eşofman ve parmak arası terliklerin bulunduğu bahsedilmiştir. Aşağıdaki haritada görülen on geri gönderme merkezindeki insanlarla görüşülen haberde verilen gıdanın birbirini sürekli tek-

www.thelocal.dk/20191115/denmark-pays-71-syrians-to-leave-country, Erişim Tarihi: 23.02.2020.

⁹⁸ The Independent, Asylum waiting times at record high as thousands 'left in limbo', <https://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/asylum-seekers-waiting-times-home-office-immigration-a9075256.html>, Erişim Tarihi: 23.02.2020.

rarladığı; tavuk, pilav ve cipsten olduğu ve strator tabaklarda servis edildiği, i mimarinin son derece kasvetli olduğu, az sayıda kanal olmasına rağmen televizyon olduğuna fakat telefonların kullanımının sadece sesli aramalarla sınırlandığı da belirtilmiştir. Merkezlerdeki görevlilerden tedirgin olunduğuna hatta eve dönmeleri durumunda hayatlarının risk altında olduğunu dile getirdiklerinde bile gönüllü geri dönüş konusunda baskı yapıldığına yer verilmiştir.⁹⁹

şekil 10: İngiltere'deki Geri Gönderme Merkezleri

Kaynak: www.theguardian.com

⁹⁹ The Guardian, Worse than prison: life inside Britain's 10 deportation centres, <https://www.theguardian.com/uk-news/2018/oct/11/life-in-a-uk-immigration-removal-centre-worse-than-prison-as-criminal-sentence>, Erişim Tarihi: 23.02.2020.

6.8. Belçika'daki Çocuklar

2018 yılında UNICEF'in 170 katılımıyla gerçekleştirildiği görüşmelerin sonuçlarını paylaştığı raporda iltica sürecini anlamanın çok zor olduğuna değinilmiştir. Kabul sürecinin çok yavaş işlediğinden yakınlararak yıllarca bekletilen insanların olduğu örnek verilmiş, iltica sürecinin ağır bir yüke dönüştüğü katılımcılarca dile getirilmiştir. Ayrıca çocuklara yönelik yapılan yaş testinden duyulan rahatsızlık ifade edilmiş ve ayrıca Belçika'ya gelen süre ile karar süresi arasında geçen uzun zaman sebebiyle çocuk kabul edilen yaş aşanların ve bunun da değerlendirme sürecini değiştirerek mağduriyetlere sebep olabileceğine yer verilmiştir. Buna ek olarak kabul merkezlerindeki yaşam koşullarının iyileştirilmesi yönünde çağrıda bulunulan raporda kabul sürecinin uzaması çocukların stres, sağlık ve eğitim durumlarını olumsuz etkilediğine de değinilmiştir.¹⁰⁰ Bu çocukların hâlihazırda savaştan kaçmış ve yalnızlıktan kaynaklanan sorunlarla mücadele vermekte olduğu göz önüne alınarak kabul sürecinin uzun olmasından kaynaklanan belirsizliğin de eklenmesinin önüne geçirilmesi gerektiği düşünülmelidir.

6.9. Fransa'da Mültecilere Yardım Eden Rehber Hapis Cezası

2018 yılının Mart ayında karşılaşılan bir habere göre sekiz aylık hamile Nijeryalı bir kadın, iki çocuğu ve eşi İtalya-Fransa sınırını geçmeye çalışırken rastladıkları rehberin onları hastaneye götürmek üzere arabasına al-

¹⁰⁰ Unicef, The Voice Of Migrant And Refugee Children Living In Belgium, <https://www.unicef.be/content/uploads/2018/01/wdyt-ENG-Final.pdf>, Erişim Tarihi: 23.02.2020.

dıktan sonra polis, aracı durdurmuş ve rehber ile aileyi gözaltına almıştır. Göç yasalarını ihlal sebebiyle rehber hakkında soruşturma başlatılarak beş yıl hapis cezası istenmiştir.¹⁰¹

6.10. *Diş Testi Meselesi*

Daha önce 2016 yılında İngiltere’de mülteci çocukların yaşlarını öğrenmek için kemik ve diş testi yapılması teklifinin reddedilmesinin ardından önce 2017’de sonra 2018 yılında İsveç ve Almanya’da benzer konu gündeme gelmiştir.¹⁰² 2017 yılının son ayında İsveç’in çocukların yaşını öğrenmek için diz eklemlerinin görüntüleri ve x ray diş taramalarına başvurduğuyla karşılaşmıştır. Test edilenlerin dörtte üçünün 18 yaşın üzerinde olduğu düşünülmektedir. İsveç’in ulusal adli tıp ajansı yaklaşık 8.000 kişinin yaşını kontrol etmiş ve 6.600 kişinin 18 yaş ve üstü olduğunu tespit etmiştir. Kontroller sadece kişinin yaşıyla ilgili şüphelerin olduğu durumlarda gerçekleştirilmiştir. Göç Ajansı şimdiye kadar bu değerlendirmelere dayanarak 5.700 karar almıştır.¹⁰³ Benzer bir olay da bir sene sonra Afgan bir mültecinin genç bir kadını bıçaklamasının ardından Almanya’da gündeme gelmiştir. Bu tartışma çevresinde CSU, genç göçmenlere tıbbi yaş testi uygulanmasının mecburi hale getirilmesini talep etmiştir. Bavyera Eyaleti İçişleri Bakanı Joachim

¹⁰¹ Anadolu Ajansı, Fransa’da hamile sığınmacıya yardım eden rehber hapis istemi, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/fransada-hamile-siginmaciya-yardim-eden-rehber-hapis-istemi/1093437>, Erişim Tarihi: 23.02.2020.

¹⁰² Hopyar, Z. (2017), “Avrupa’nın Göç ve Mülteci Olgusu Raporu”, Avrupa’da Göç ve İslamofobi, Ankara, Karınca Yayıncılık, s. 75.

¹⁰³ BBC, Sweden child migrant tests ‘reveal many adults’, <https://www.bbc.com/news/world-europe-42234585>, Erişim Tarihi: 23.02.2020.

Herrmann Almanya'ya gelip sığınma talebinde bulunanların 18 yaşın altında olup olmadıklarının öğrenilmesi için zorunlu yaş testi uygulaması gerekliliğini dile getirmiştir.¹⁰⁴ Söz konusu ülkelerin tabipler birliği, alınan kararların veya önerilen tekliflerin etik anlayıştan uzak olduğunu ifade eden açıklamalarda bulunmuştur. 18 yaş altının devlet yardımlarına daha kolay erişebilmesinden dolayı kişilerin yalan söylediği düşünülerek bu konular gündeme gelmektedir. Lakin gayri ahlaki uygulamalarla alınacak kararların önüne geçilmemesi büyük mağduriyetlere sebep olacaktır. Ayrıca bu insanların herhangi bir çatışma veya doğal afet durumundan kaçarak geldiklerinden kimlik bilgilerini içeren resmi evraklarının yanlarında olamayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır.

6.11. Avusturya'da Göçmenlerin Cep Telefonuna El Konulması

2015'ten bu yana mültecilere yönelik sert tutumunu sürdüren Başbakan Sebastian Kurz, kabineden onaylanan kararla sığınma başvurusunda bulunan kişilerin nereden geldiklerinin tespiti için cep telefonlarına el konulacağını açıklamıştır. Ayrıca elde edilen paranın onların bakımına harcanacağı gerekçe gösterilerek üst limiti 840 Euro olarak belirlenen nakit paraya el konulabileceği ifade edilmiştir.¹⁰⁵ Benzer başka bir uygulama 2016 yılında da Danimarka, İsveç ve Almanya gibi farklı

¹⁰⁴ Sputnik, Almanya'da çocuk sığınmacılara yaş testi tartışması, <https://tr.sputniknews.com/avrupa/201801021031656216-almanya-cocuk-siginmacilara-yas-testi-tartismasi/>, Erişim Tarihi: 23.02.2020.

¹⁰⁵ BBC, Europe migrants: Austria to seize migrants' phones in asylum clampdown, <https://www.bbc.com/news/world-europe-43823166>, Erişim Tarihi: 23.02.2020.

ülkelerce dile getirilmişti.¹⁰⁶ Uluslararası Af Örgütü, bu tutumu insanların mahremine doğrudan bir müdahale ve aynı zamanda güvenlik sorunu olarak adlandırmıştır.

6.12. Mültecilere Yönelik Saldırıları

Almanya'da 2018'de mülteci ve mülteci yurtlarına yönelik iki bin suç kayıtlara geçmiştir. İşlenen bu suçların 1.775'inin doğrudan mültecilere, 173'ünün ise mülteci yurtlarına yönelik gerçekleştiği belirtilmiştir. Bu eylemlerde 315 kişinin yaralandığı da eklenmiştir. Verilen istatistiklere göre saldırılar 2017 yılında mültecilere yönelik 1.903, yurtlara yönelik 312 iken 2016 yılında sırasıyla bu rakamlar 2.651 ve 995 olarak kaydedilmiştir.¹⁰⁷ Dolayısıyla 2018 yılında mültecilere yönelik işlenen suçların sayısında 2016 ve 2017'ye göre düşüş olduğu gözlenmiştir.

Almanya'da 2019 yılının ilk altı ayında mültecilere yönelik 609 saldırı gerçekleştiği polis kayıtlarına yansımıştır. Mültecilerin kaldığı 60 sığınmacı yerleşkesine ve 42 yardım organizasyonuna saldırılar da bulunmuş, 102 kişinin yaralandığı da belirtilmiştir.

¹⁰⁶ Hopyar, Z. (2017), "Avrupa'nın Göç ve Mülteci Olgusu Raporu", Avrupa'da Göç ve İslamofobi, Ankara, Karınca Yayıncılık, s. 77..

¹⁰⁷ DW, Almanya'da mültecilere yönelik yaklaşık 2 bin suç işlendi, <https://www.dw.com/tr/almanya-da-m%C3%BCltecilere-y%C3%B6nelik-yakla%C5%9F%C4%B1k-2-bin-su%C3%A7-i%C5%9Flendi/a-47946025>, Erişim Tarihi: 23.02.2020.

Genel Değerlendirme

Dünyada var olan hareketliliğe Suriye iç savaşından kaçan insanların eklenmesiyle büyüyen göç zamanla bölgesel olmaktan çıkarak tüm dünyayı etkisi altına alır hale gelmiştir. 2019 yılında yaklaşık 272 milyona ulaşan uluslararası göçmen sayısı da buna işaret etmektedir. Bu hareketlilikler önce bulunduğu ülkenin komşu ülkelerini etkilemiş sonra Avrupa'ya güçlü şekilde yönelmiştir. 2015 yılında karşılaştığı bu hareketliliği "kriz" olarak tanımlayan Avrupa ülkeleri önce reddetme sonra zamanla "zorunlu" kabullenme sürecine girmişlerdir. Geçen beş yıl içinde Avrupa ülkeleri göçe birbirinden farklı reaksiyonlarla cevap vermiş ve AB gibi bir kurumun varlığına rağmen konuyla ilgili neredeyse hiçbir ortak paydadada buluşmamışlardır.

Avrupa'ya yönelen bu hareketlilik karşısında 80'li yıllardan bu yana aşamalı şekilde hukuki metinler ve uygulamalarla "Kale Avrupası" na dönüştürdüğü sınırlarına rağmen AB ülkeleri "çaresiz" kalmıştır. Daha keskinleştirdiği ve genişlettiği tedbirlerle örülü bir yaklaşım benimsemeye başlamıştır. 1985 Schengen, 1990 Maastricht ile başlayan 2001 ile devam eden süreç Avrupa'nın sınırlarının yeniden çizildiği, dışsallaştırıldığı ve göçün güvenlikleştirildiği bir döneme tekabül etmektedir. Bu dönemin neticesinde sınırlarını dışsallaştıran, geri kabul anlaşmalarıyla güvenli üçüncü ülke ilanlarına ve hatta komşunun komşusuyla yaptığı anlaşmalara yani "tedbir" amaçlı tüm uygulamalara rağmen Avrupa, 2015'te sınırlarına dayanan hareketliliği engelleyememiştir. Bir başka deyişle devam eden bu sınırlarını dışsallaştırma ve göçü güvenlikleştirme uygulamaları yalnızca kişilerin göç yollarını değiştirmelerine ve yollardaki yoğunluğun farklılaşmasına sebep olmaktadır. Güvenlikleştirdiği ve dışsallaştırdığı sınır-

larına yönelik politikalarını ise AB, kurduğu söylemle meşrulaştırmaya çalışmaktadır. Lakin yaşananlar insan hakları, eşitlik, demokrasi gibi evrensel değerlerin merkezi olarak görülen Avrupa'nın bunları sadece kendi vatandaşları için istediğini göstermektedir. Popülist söylemlerle varlığını sürdüren aşırı sağ partilerin de pek çok Avrupa ülkesinde iktidara gelmesi göç karşıtlığını kurumsallaştırmıştır.

Avrupa ülkelerinde mültecilere yönelik entegrasyonu içeren sosyal politika ve uygulamaların ülkeler arasında farklılık gösterdiği rapor boyunca aktarılmaya çalışılmıştır. Avrupa ülkelerinin bir kısmında mültecilerin yararlanacağı barınma imkânları şehir merkezlerinden yani toplumdan uzakta konumlandırılmıştır. Bu durum toplumsal kabul ve uyum süreçlerini doğrudan olumsuz etkilemektedir. Ayrıca günümüzde bu insanlar özellikle toplu barınma merkezlerinde insani yaşam şartlarına uygun olmayacak şekilde sağlıksız ve güvensiz ortamlara mecbur bırakılmaktadır. Koşulların iyileştirildiği ve buldukları ülke insanlarıyla kopuk olmayacak şekilde düzenlenmiş bir yaşam tarzına kavuşmaları sağlanmalıdır.

Bilhassa hareketliliğin ilk yıllarında hem Avrupa devletleri hem de toplumları tarafından ekonomik bir yük olarak algılanan mülteciler ucuz iş gücü olarak varlıklarını sürdürmeye devam etmektedir. Avrupa ülkeleri bu insanların sosyal ve kültürel sermayelerini doğru değerlendirerek ekonomik sermayeyi de olumlu etkileyecek uygulamaları harekete geçirmelidir.

Tüm bu ihlal ve eksikliklere cinsel istismar meselesinin eklenmesiyle kadın mültecilerin yaşam mücadelesi ağırlaşmaktadır. Sadece yaşadıkları alanda değil iş hayatında da karşılaştıkları bu istismar hali kadınların

hem ekonomik haklarını hem de özgürlüklerini tehdit etmekte ve yaşam mücadelelerini derinleştirmektedir. Refakatsiz mülteci çocuklar ise bizlere başka bir derinleşen insan hakkı penceresi açmaktadır. Bu çocukların temel haklara erişimi, yaşam koşulları ve benzeri çok sayıda var olan sorununa birlik ülkelerinin tutumu yapıcı çözüm üretmekten uzaktadır. Yasalarca garanti altına alınan eğitim hakkından faydalanamayan çok sayıda mülteci çocuğun önümüzdeki yıllarda Avrupa ülkelerinde kayıp kuşağı oluşturacakları düşünülmektedir.

Gelinen bu noktada, ülkelerindeki savaş, çatışma, kıtlık, afet gibi bir zorunluluk halinden kaçan insanların verdiği yaşam mücadelesinin bahsedilen politikalarla nasıl darbe aldığı ve maruz kaldıkları hak ihlallerini derinleştirdiği görülmektedir. Mültecinin bulunduğu yere sınır inşa etme dışında neredeyse hiçbir ortak politika üretemeyen AB'nin insanlık onuruna yakışır bir hayatın herkes için eşit ve ulaşılabilir olmasına katkı sunması gerekmektedir.

Kaynakça

- AB Haber, "AB Liderlerinden Malta Deklarasyonu", <https://www.abhaber.com/ab-liderlerinden-malta-deklarasyonu-english/>, (Erişim Tarihi: 03.04.2019).
- Ager, A. & A. Strang (2008), "Understanding Integration: A Conceptual Framework", *Journal of Refugee Studies*, Volume: 21, Issue: 2, http://scholar.google.com.tr/scholar_url?url=https://academic.oup.com/jrs/article-pdf/21/2/166/4589439/fen016.pdf&hl=tr&sa=X&scisig=AGBfm3zAfZyt9ADtewaUMXoD8roZr00Kg&noss=1&is=scholar, (Erişim Tarihi: 12.02.2019).
- Aka, H. B. Ve N. Özkural (2015), "Turkey and the European Union: A Review of Turkey's Readmission Agreement", *The European Legacy*, 20:3, s.255-272, <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10848770.2015.1004908?journalCode=cele20>, (Erişim Tarihi: 10.10.2019).
- Al Jazeera, "Libya: Detained Refugees 'Terrified' As Clashes Near Tripoli Rage", <https://www.aljazeera.com/news/2019/04/libya-detained-refugees-terrified-clashes-tripoli-rage-190407172920412.html>, (Erişim Tarihi: 21.02.2020).
- Amerika'nın Sesi, "'New York Deklarasyonu' Mültecilerin Kaderini Değiştirebilir", <https://www.amerikaninsesi.com/a/new-york-deklarasyonu-multecilerin-kaderini-degistirebilir/3520294.html>, (Erişim Tarihi: 04.03.2020).
- Amnesty International, "Forced Back to Danger: Asylum-Seekers Returned from Europe to Afghanistan", <https://www.amnesty.org/download/Documents/ASA1168662017ENGLISH.PDF>, (Erişim Tarihi: 06.03.2018).
- Amnesty International, "Human Rights And The New Patriotism In Hungary", <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2017/10/human-rights-and-the-new-patriotism-in-hungary/>, (Erişim Tarihi: 03.03.2018).
- Amnesty International, "İtalya-Libya Göç Anlaşmasının Yıl Dönümünde Korkunç Koşullarda Mahsur Kalan Mülteciler Serbest Bırakılmalı", <https://www.am>

- nesty.org.tr/icerik/italya-libya-goc-anlasmasininyil-donumunde-korkunc-kosullarda-mahsur-kalan-multeciler-serbest-birakilmali, (Erişim Tarihi: 13.12.2019).
- Anadolu Ajansı, “Fransa’da Hamile Sığınmacıya Yardım Eden Rehber Hapis İstemi”, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/fransada-hamile-siginmaciya-yardim-eden-rehber-hapis-istemi/1093437>, (Erişim Tarihi: 23.02.2020).
- Anadolu Ajansı, “Low Turnout For Far-Right PEGIDA March In Netherlands”, <https://www.aa.com.tr/en/europe/low-turnout-for-far-right-pegida-march-in-netherlands/980312>, (Erişim Tarihi: 04.03.2018).
- Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu, “Türkiye’deki Mülteciler İçin AB Mali Yardım Programı: Suriyeli Mültecilerin Eğitimine Destek Amaçlı İlave 400 Milyon Avro”, <https://www.avrupa.info.tr/tr/pr/turkiyedeki-multeciler-icin-ab-mali-yardim-programi-suriyeli-multecilerin-egitimine-destek>, (Erişim tarihi:02.08.2019).
- Avrupa Birliği, “Avrupa Birliği Asgarî Standart ve Usuller Yönergesi”, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32005L0085>, (Erişim Tarihi: 07.03.2020).
- Avrupa Komisyonu, “Data on Children in Migration”, https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC113025/data_on_children_in_migration_v2.6d_%28pdf%29.pdf, (Erişim Tarihi: 24.02.2020).
- Batır, K. (2017), “Avrupa Birliği’nin Geri Kabul Anlaşmaları: Türkiye İle AB Arasında İmzalanın Geri Kabul Anlaşması Çerçevesinde Hukuki Bir Değerlendirme”, Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt:15, Sayı:30, ss. 585-604, <http://ybd.dergi.comu.edu.tr/dosyalar/Ybd/avrupa-birligi-nin-geri-kabul-anlasmalari-turkiye-ile-ab-arasinda-imzalananan.pdf>, (Erişim Tarihi: 08.09.2019).
- Bauman, Z.(2012), Küreselleşme: Toplumsal Sonuçları, Ayrintı Yayınları, 4. Basım.
- BBC, “Europe Migrants: Austria To Seize Migrants’ Phones In Asylum Clampdown”, <https://www.bbc.com/news/world-europe-43823166>, (Erişim Tarihi: 23.02.2020).

- BBC, "Macaristan'da 'Mülteci Karşıtı Önlemler' Anayasaya Girdi: Yardım Edene Ceza", <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-44542375>, (Erişim Tarihi: 02.03.2020).
- BBC, "Ocean Viking Gemisindeki 356 Göçmene 2 Hafta Sonra Karaya Çıkma İzni", <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-49425391>, (Erişim Tarihi: 21.02.2020).
- BBC, "Sweden Child Migrant Tests 'Reveal Many Adults'", <https://www.bbc.com/news/world-europe-42234585>, (Erişim Tarihi: 23.02.2020).
- BBC, "Yunanistan 2020 Sonuna Kadar '10 Bin Mülteciyi Türkiye'ye Geri Gönderecek'", <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-49885013>, (Erişim Tarihi: 20.02.2020).
- BBC, "Grafiklerle: Avrupa'da Göçmen Karşıtlığının En Yüksek Olduğu Ülkeler", <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-49243507>, (Erişim Tarihi: 23.02.2020).
- Bendel, P. (2014), "Coordinating Immigrant Integration In Germany: Mainstreaming At The Federal And Local Levels", Migration Policy Institute, <http://www.migrationpolicy.org/research/coordinating-immigrant-integration-germany-mainstreaming-federal-and-local-levels>, (Erişim Tarihi: 14.09.2018).
- Berry, J. W. (1997), "Immigration, Acculturation and Adaptation", Applied Psychology: An International Review, s. 9-10, ss. 5-68, https://iaap-journals.online-library.wiley.com/doi/pdf/10.1111/j.1464-0597.1997.tb01087.x?casa_token=By74khBTqjwAAAAA:4HybxgqiG8c1POVEd2F9Qkthk8r_-s77Wf5pLJKQQL5b3k4MqF4_EbIbBWeK5bn_-c91ikQ2Buv14NzJ, (Erişim Tarihi: 13.12.2019).
- Bezci, B. Ve diğerleri (2017), *Almanya 2016 Hak ve Özgürlükler, Sakarya Üniversitesi Yayınları*.
- BMMYK, "Desperate Journeys January 2017- March 2018", <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/63039>, (Erişim Tarihi: 24.02.2020).

- BMMYK, "Turn The Tide Refugee Education In Crisis, <https://www.unhcr.org/5b852f8e4.pdf>", (Erişim Tarihi: 24.02.2020).
- BMS Haber, "Geri Kabul Anlaşmasının 2.Yılı: Neredeyiz?", <http://bmshaber.com/geri-kabul-anlasmasin-2-yili/>, (Erişim Tarihi: 07.04.2018).
- Castles, S., M. Korac, E.Vasta ve S.Vertovec (2002), "Integration: Mapping the Field", Report of a project carried out by the Centre for Migration and Policy Research and Refugee Studies Centre, University of Oxford, <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20110218135832/http://rds.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs2/rdsolr2803.doc> , (Erişim Tarihi: 13.02.2020).
- Cumhuriyet, "Macaristan Sığınmacılara Karşı Sınıra Elektrikli Tel Örgü Çekti", http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/739537/Macaristan_siginmacilara_karsi_sinira_elektrikli_tel_orgu_cekti.html, (Erişim Tarihi: 10.04.2018).
- Daily Sabah, "Mosque In The Netherlands Targeted By Far-Right Attack", <https://www.dailysabah.com/europe/2017/09/02/mosque-in-the-netherlands-targeted-by-far-right-attack>, (Erişim Tarihi: 04.03.2018).
- Deustche Welle, "Almanya'da Sınır Dışı İşlemleri Kolaylaşıyor", <https://www.dw.com/tr/almanyada%C4%B1n%C4%B1rd%C4%B1%C5%9F%C4%B1-i%C5%9Flemlerikolayla%C5%9F%C4%B1yor/a-39102484>, (Erişim Tarihi: 06.03.18).
- Deustche Welle, "Afganistan'a İlk Toplu Sınır Dışı", <https://www.dw.com/tr/afganistana-ilk-toplu-s%C4%B1n%C4%B1rd%C4%B1%C5%9F%C4%B1-a-36777928>, (Erişim Tarihi:06.03.18).
- Deustche Welle, "Alman Vatandaşlığına Geçiş İçin Yeni Yasal Düzenleme Kabul Edildi", <https://www.dw.com/tr/alman-vatanda%C5%9F%C4%B1%C4%9F%C4%B1na-ge%C3%A7i%C5%9F-i%C3%A7in-yeni-yasal-d%C3%BCzenleme-kabul-edildi/a-49389457>, (Erişim Tarihi:26.02.2020).

- Deustche Welle, "Almanya'da İltica Yasası Sertleştiriliyor", <https://www.dw.com/tr/almanyada-iltica-yasas%C4%B1sertle%C5%9Ftiriliyor/a-46222013>, (Erişim Tarihi: 26.02.2020).
- Deustche Welle, "Almanya'da Mültecilere Yönelik Yaklaşık 2 Bin Suç İşlendi", <https://www.dw.com/tr/almanyada-m%C3%BCltecilere-y%C3%B6nelik-yakla%C5%9F%C4%B1k-2-bin-su%C3%A7-i%C5%9Flendi/a-47946025>, (Erişim Tarihi: 23.02.2020).
- Deustche Welle, "Avusturya'da İltica Yasasının Sertleştirilmesi Gündemde", <https://www.dw.com/tr/avusturyada-iltica-yasas%C4%B1n%C4%B1n-sertle%C5%9Ftirilmesi-g%C3%BCndemde/a-42959241>, (Erişim Tarihi: 26.02.2020).
- Deustche Welle, "Mültecilere Hangi Ülke Ne Kadar Yardım Yapıyor?", <https://www.dw.com/tr/m%C3%BCltecilere-hangi-%C3%BClke-ne-kadar-yard%C4%B1m-yap%C4%B1yor/a-44303475>, (Erişim Tarihi: 23.02.2020).
- Deustche Welle, "Yeni Göç Düzenlemesi Neler İçeriyor?", <https://www.dw.com/tr/yeni-g%C3%B6%C3%A7-d%C3%BCzenlemesi-neler-i%C3%A7eriyor/a-45760579>, (Erişim Tarihi: 26.02.2020).
- Dustmann, C., Frattini, T. and Lanzara, G. (2011), "Educational Achievement Of Second Generation Immigrants: An International Comparison", Centre for Research and Analysis of Migration. Retrieved from: http://www.ucl.ac.uk/~uctpb21/Cpapers/CDP_16_11.pdf, (Erişim Tarihi: 14.09.2018).
- Euronews, "Altı AB Ülkesi "İkincil Göç" Sorununu Çözmek İçin Sınır Kontrollerini Yeniden Başlattı", <https://tr.euronews.com/2019/09/30/alt-ab-ulkesi-ikincil-goc-sorununu-cozmek-icin-sinir-kontrollerini-yeniden-baslatti>, (Erişim Tarihi: 26.02.2020).
- Euronews, "Avrupa'da Tartışmalara Ve Krizlere Yol Açan BM Göç Anlaşması Neleri Kapsıyor?", <https://tr.euronews.com/2018/12/10/avrupa-da-tartismalara-ve-krizlere-neden-olan-bm-goc-anlasmasi-neyi-kapsiyor>, (Erişim Tarihi: 04.03.2020).

- Euronews, “İtalya Ve Libya Akdeniz’deki Mülteci Akınını Durdurmak İçin Anlaştı”, <https://tr.euronews.com/2017/02/02/italya-ve-libya-akdeniz-deki-multeci-akinini-durdurmak-icin-anlasti>, (Erişim Tarihi: 03.04.2019).
- European Commission , “Eurocities, Cities’ Actions For The Education Of Refugees And Asylum Seekers”, http://nws.eurocities.eu/MediaShell/media/Education%20report_Final%20Version.pdf, (Erişim tarihi: 16.09.2017).
- European Commission, “ Eu-Turkey Statement Four Years On”, https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20200318_managing-migration-eu-turkey-statement-4-years-on_en.pdf, (Erişim Tarihi: 22.03.2020).
- Express, “Support The Netherlands or LEAVE’ Geert Wilders Tells Turks To Reject ‘CRAZY’ Erdogan”, <https://www.express.co.uk/news/world/778329/geert-wilders-support-netherlands-leave-turkey-reject-crazy-erdogan>, (Erişim Tarihi: 04.03.2018).
- Frontex, “Risk Analysis for 2018”, https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Risk_Analysis/Risk_Analysis_for_2018.pdf, (Erişim Tarihi: 20.02.2020).
- Frontex, “Risk Analysis for 2019”, https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Risk_Analysis/Risk_Analysis_for_2019.pdf , (Erişim Tarihi: 20.02.2020).
- Fuchs, J., D. Söhnlein ve B. Weber (2017), “Arbeitskräfteangebot Sinkt Auch Bei Hoher Zuwanderung”, Aktuelle Analysen aus dem Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung, <http://doku.iab.de/kurzber/2017/kb0617.pdf>.
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, “Geri Gönderme Merkezinde Sağlanan Hizmetler”, https://www.goc.gov.tr/icerik6/geri-gonderme-merkezlerinde-saglanan-hizmetler_323_326_4614_icerik, (Erişim tarihi:07.12.2019).
- Hopyar, Z. (2017), “Avrupa’da Göç ve Mülteci Olgusu Raporu-2016”, Avrupa’da Göç ve İslamofobi, B. Bezci, S.Tauscher, F.Topal(Ed.), Karınca Ajans Yayıncılık ve Matbaacılık, ss.19-118.

- Human Right Watch, "How the EU Can Manage the Migrant Flow", <https://www.hrw.org/news/2017/11/08/how-eu-can-manage-migrant-flow>, (Erişim Tarihi: 13.12.2019).
- Hürriyet, "Moria Mahkûmları: Avrupa Diye Gelmiştik", <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/moria-mahk-mlari-avrupa-diye-gelmistik-40783881>, (Erişim Tarihi: 07.05.2018).
- Info Migrants, "Changes To Deportation, Better Integration: German Cabinet Decides On New Draft Of Migration Law", <https://www.infomigrants.net/en/post/16378/changes-to-deportation-better-integration-german-cabinet-decides-on-new-draft-of-migration-law>, (Erişim Tarihi:c26.02.2020).
- Info Migrants, "Germany Announces Zero Tolerance Policy For Asylum Seekers Who Disguise Country Of Origin", <https://www.infomigrants.net/en/post/14921/germany-announces-zero-tolerance-policy-for-asylum-seekers-who-disguise-country-of-origin>, (Erişim Tarihi: 26.02.2020).
- International Organizatin for Migration, "IOM Learns of 'Slave Market' Conditions Endangering Migrants in North Africa", <https://www.iom.int/news/iom-learns-slave-market-conditions-endangering-migrants-north-africa>, (Erişim Tarihi: 13.05.2018).
- IPSOS, "Global Attitudes Towards Refugees", <https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/news/documents/2019-06/World-Refugee-Day-2019-Ipsos.pdf>, (Erişim Tarihi: 12.02.2020).
- Kirchhoff, M. Ve Lorenz, D., (2018), "Between Illegalization, Toleration, and Recognition: Contested Asylum and Deportation Policies in Germany", *Protest Movements in Asylum and Deportation*, 2018, ss. 49-68, https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-74696-8_3, (Erişim Tarihi: 26.02.2020).
- Nicolai,S., J. Wales ve E. Aiazzi (2017), *Education, migration and the 2030 Agenda for Sustainable Development*, Overseas Development Institute(ODI), <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/resource-documents/11620.pdf>, (Erişim Tarihi: 14.09.2018).

NTV, “AB İle Afganistan’dan Geri Kabul Anlaşması”, <https://www.ntv.com.tr/dunya/ab-ile-afganistandan-geri-kabul-anlasmasi,yzbGy3yUn0qXpMEzLDMheg>, (Erişim Tarihi: 06.03.2018).

NTV, “Avusturya’da Yeni Yabancı Yasası Onaylandı”, <https://www.ntv.com.tr/dunya/avusturyada-yeni-yabanci-yasasi-onaylandi,6WnHGYH7P0SDNWVYbpPOqQ>, (Erişim Tarihi: 26.02.2020).

NTV, “Hollanda’da PEGIDA Camiyi Hedef Aldı”, https://www.ntv.com.tr/dunya/hollandada-pegida-camiyi-hedef-aldi,Vrz8Np5_jUegB4IikjEtag, (Erişim Tarihi: 04. 03.2018).

Özcan, M. (2016), “Avrupa Birliği’nin Suriyeli Mülteci Politikasına Eleştirel Bir Bakış”, Eğitim-Eğretim ve Bilim Araştırma Dergisi, Yıl:12, Sayı:36, ss.4-8.

Robert Bosch Stiftung, “Was wirklich wichtig ist: Einblicke in die Lebenssituation von Flüchtlingen”, https://www.boschstiftung.de/sites/default/files/publications/pdf_import/SVR_Was_Fluechtlingen_wirklich_wichtig_ist.pdf, (Erişim Tarihi: 11.09.2018).

Save The Children, “One In Four Victims Of Trafficking And Exploitation In Europe Are Children”, <https://www.savethechildren.net/news/one-four-victims-trafficking-and-exploitation-europe-are-children>, (Erişim Tarihi: 24.02.2020).

Sınır Tanımayan Doktorlar, “Avrupa Liderlerine Açık Mektup: Yunan Adalarında Sığınmacıları Cezalandırmayı Bırakın”, <http://sinirtanimayandoktorlar.org/multeciler/abye-acik-mektup-siginmacilari-cezalandirmayi-birakin/>, (Erişim Tarihi: 20.02.2020).

Sınır Tanımayan Doktorlar, “İnsanın İnsana Yaşattığı Cehennem: Libya’da Mülteci Olmak”, <http://sinirtanimayandoktorlar.org/saha-projeleri/libyada-multeci-olmak/>, (Erişim Tarihi: 21.02.2020).

Sınır Tanımayan Doktorlar, “Yeni Şafak: Moria’nın Çocukları İntiharın Eşiğinde”, <http://sinirtanimayandoktorlar.org/basinda-msf/yeni-safak-morianin-cocuklari-intiharin-esiginde/>, (Erişim Tarihi: 06.01.2020).

- SIRIUS Network, "Refugee Children In Education In Europe: Now To Prevent A Lost Generation?", Policy Brief Series, [Http://Www.Sirius-Migrationeducation.Org/Wp-Content/Uploads/2012/06/Refugee-Children-İn-Education-İn-Europe.-How-To-Prevent-A-Lost-Generation.Pdf](http://www.Sirius-Migrationeducation.Org/Wp-Content/Uploads/2012/06/Refugee-Children-İn-Education-İn-Europe.-How-To-Prevent-A-Lost-Generation.Pdf), (Erişim Tarihi: 16.09.2018).
- Sputnik, "Almanya'da Çocuk Sığınmacılara Yaş Testi Tartışması", <https://tr.sputniknews.com/avrupa/201801021031656216-almanya-cocuk-siginmacilara-yas-testi-tartismasi/>, (Erişim Tarihi: 23.02.2020).
- şahin, Y.S.(2013), "Avrupa Birliği Mülteci Hukukunda Üye Devletlerin İltica Başvurusunu Değerlendirme Yetkisinin Çerçevesi", İstanbul Üniversitesi SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- T.C. Başbakanlık Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, "Avrupa Birliği Antlaşması Ve Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma", <https://www.ab.gov.tr/files/pub/antlasmalar.pdf>, (Erişim Tarihi:23.04.2018).
- T.C. Dış İşleri Bakanlığı, "Türkiye-AB Arasında 18 Mart'ta Varılan Mutabakata İlişkin Soru-Cevaplar", http://www.mfa.gov.tr/turkiye-ab-arasinda-18-mart_ta-varilan-mutabakata-iliskin-soru-cevaplar.tr.mfa, (Erişim Tarihi: 06.01.2020).
- T.C. Dışışleri Bakanlığı, "Türkiye-AB Arasında 18 Mart'ta Varılan Mutabakata İlişkin Soru-Cevaplar", http://www.mfa.gov.tr/turkiye-ab-arasinda-18-mart_ta-varilan-mutabakata-iliskin-soru-cevaplar.tr.mfa, (Erişim Tarihi: 12.09.2018).
- The Guardian, "Hungary Denying Food To Asylum Seekers, Say Human Rights Groups", <https://www.theguardian.com/world/2019/apr/26/hungary-denying-food-to-asylum-seekers-say-human-rights-groups>, (Erişim Tarihi: 02.03.2020).
- The Guardian, "Hungary Steps Up Anti-Immigration Stance With Plans For NGO Tax", <https://www.theguardian.com/world/2018/jun/19/hungary-anti-immigration-plans-ngo-tax-orban-bill-criminalise-aid>, (Erişim Tarihi: 02.03.2020).

The Guardian, "Migrants From West Africa Being 'Sold In Libyan Slave Markets'", <https://www.theguardian.com/world/2017/apr/10/libya-public-slave-auctions-unmigration>, (Erişim Tarihi: 13.05.2018).

The Guardian, "Worse Than Prison: Life Inside Britain's 10 Deportation Centres", <https://www.theguardian.com/uk-news/2018/oct/11/life-in-a-uk-immigration-removal-centre-worse-than-prison-as-criminal-sentence>, (Erişim Tarihi: 23.02.2020).

The Independent, "Asylum Waiting Times At Record High As Thousands 'Left In Limbo'", <https://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/asylum-seekers-waiting-times-home-office-immigration-a9075256.html>, (Erişim Tarihi: 23.02.2020).

The Independent, "Çatışmaların Sürdüğü Libya'da Mülteci Krizi Giderek Büyüyor", <https://www.independentturkish.com/node/70461/d%C3%BCnya/%C3%A7at%C4%B1%C5%9Fmalar%C4%B1n-s%C3%BCrd%C3%BC%C4%9F%C3%BClibyada-m%C3%BClteci-krizi-giderek-b%C3%BCy%C3%BCyor>, (Erişim Tarihi: 21.02.2020).

The Independent, "Hungarian Border Guards 'Taking Selfies With Beaten Migrants' As Crackdown Against Refugees Intensifies", <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/refugee-crisis-hungary-border-police-guards-fence-beating-asylum-seekers-migrants-serbia-push-back-a7610411.html>, (Erişim Tarihi: 10.04.2018).

The Independent, "Hungarian Parliament Approves Law Allowing All Asylum Seekers To Be Detained", <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/hungary-parliament-asylum-seekers-detain-law-approve-refugees-immigration-crisis-arrests-border-a7615486.html>, (Erişim Tarihi: 11.04.2018).

The Independent, "Macron'dan Sert Göç Paketi: Göçmenlere İlk Üç Ay Sağlık Hizmeti Yok", <https://www.independentturkish.com/node/89331/d%C3%BCnya/macrondan-sert-g%C3%B6%C3%A7-paketi-g%C3%B6%C3%A7menlere-ilk-%C3%BC%C3%A7-ay-sa%C4%9F%C4%B1k-hizmeti-yok>, (Erişim Tarihi: 26.02.2020).

- The Local, “Denmark Pays 71 Syrians To Leave Country”, <https://www.thelocal.dk/20191115/denmark-pays-71-syrians-to-leave-country>, (Erişim Tarihi: 23.02.2020).
- The Newyork Times, “Denmark Plans to Isolate Unwanted Migrants on a Small Island”, <https://www.nytimes.com/2018/12/03/world/europe/denmark-migrants-island.html>, (Erişim Tarihi: 23.02.2020).
- The Telegraph, “Austrian Region Issues ‘Ten Commandments For Asylum-Seekers’”, <https://www.telegraph.co.uk/news/2019/05/13/austrian-region-issues-ten-commandments-asylum-seekers/>, (Erişim Tarihi: 26.02.2020).
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, “İnsan Hakları Evrensel Beyannameesi”, <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/in-sanhaklari/pdf01/203-208.pdf>, (Erişim Tarihi: 08.09.2018).
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, “Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmesi”, <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c016/tbmm22016089ss0150.pdf>, (Erişim Tarihi: 08.09.2018).
- Uluslararası Af Örgütü, “Yunanistan Adalarında Sığınmacılar Çok Ağır Koşullarda Yaşam Mücadelesi Veriyor”, <https://www.amnesty.org.tr/icerik/yunanistan-adalarinda-siginmacilar-cok-agir-kosullarda-yasam-mucadelesi-veriyor>, (Erişim Tarihi: 07.05.2018).
- UNHCR, “Expanded Response In Libya 2017”, <https://www.unhcr.org/uk/593e9ed47.pdf>, (Erişim Tarihi: 11.03.2018).
- UNHCR, “Greece”, <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5179>, (Erişim tarihi: 20.02.2020).
- UNICEF, “Children In Immigrant Families In Eight Affluent Countries”, Innocenti Research Centre, https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/ii_immig_families.pdf, (Erişim Tarihi: 14.09.2018).
- Unicef, “Çocuk Çocuktur: Yollardaki Çocukların Şiddet, İstismar Ve Sömürüden Korunması”, <http://www.unicef.org.tr/basinmerkezidetay.aspx?id=32768>, (Erişim Tarihi: 10.03.2018).

Unicef, “Çocuklar İçin Ölümcül Bir Yolculuk: Kuzey Afrika’dan Avrupa’ya Uzanan Göç Yolu”, <https://www.unicef.org/turkey/bas%C4%B1n-b%C3%BCtenleri/%C3%A7ocuklar-i%C3%A7in-%C3%B6l%C3%BCm-c%C3%BCl-bir-yolculuk-kuzey-afrikadan-avrupaya-uzanan-g%C3%B6%C3%A7-yolu>, (Erişim Tarihi: 10.03.2018).

Unicef, “The Voice Of Migrant And Refugee Children Living In Belgium”, <https://www.unicef.be/content/uploads/2018/01/wdyt-ENG-Final.pdf>, (Erişim Tarihi: 23.02.2020).

United Nations, “International Migration Stock 2019”, https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/wallchart/docs/MigrationStock2019_Wallchart.pdf, (Erişim Tarihi: 25.01.2020).

Voice of America, “Hungary’s Plan to Detain All Asylum Seekers Sparks Outrage”, <https://www.voanews.com/europe/hungarys-plan-detain-all-asylum-seekers-sparks-outrage>, (Erişim Tarihi: 02.03.2020).

Walter-Franke, M. (2018), “Two Years Into The EU-Turkey ‘Deal’: Impact And Challenges of a Turbulent Partnership”, Jacques Delors Institut, Blog Post, (Erişim tarihi: 05.01.2020).

Yeni Şafak, “Hollanda’da İrkçı PEGİDA Gösterisi”, <https://www.yenisafak.com/dunya/hollandada-irkci-pegida-gosterisi-2795375>, (Erişim Tarihi: 04. 03.2018).

Kronoloji

2017

Tarih	Başlık	Konu
3 Ocak 2017	Faslı Kadının Valizinden Kaçak Göçmen Çıktı	İspanya'nın Kuzey Afrika'daki sınır şehri Ceuta'ya girmek isteyen Faslı bir kadının valizinden kaçak göçmen çıktı. Tarajal gümrük kapısında görevli polis, 22 yaşındaki kadını gözaltına aldı. Çanta içine gizlenerek insanlık dışı koşullarda Fas'tan İspanya'ya girmeye çalışan 19 yaşındaki Gabonlu göçmen de sınır dışı edilmek üzere geçici sığınma merkezine götürüldü.
6 Ocak 2017	Yunanistan'a Geçen Sığınmacı Sayısında Rekor Düşüş	Uluslararası Göç Örgütü (IOM), 2016'da deniz yoluyla Yunanistan'a geçen sığınmacıların sayısında yüzde 80 azalma olduğunu açıkladı. Türkiye ile AB arasında sığınmacıların geri kabulüne ilişkin anlaşmanın imzalanmadığı 2015 yılında ise Yunanistan'a 853 bin 650 sığınmacı ulaşmıştı.
10 Ocak 2017	Avrupa'da Dondurucu Soğuklar Göçmenlerin Korkulu Rüyası	Kara kış Avrupa'yı ve Balkanlar'ı etkisi altına alırken, günlerini derme çatma çadırlarda, sığınaklarda geçiren göçmenlerin dramı yürek burkuyor. Sırbistan'da termometreler -10'u gösterirken, Kıtanın kuzeyine gittikçe bu tehlike artıyor. Termometrelerin yer yer -30'u gösterdiği Polonya'da geçtiğimiz hafta sonunda 17 kişi hayatını kaybetti.
12 Ocak 2017	Macaristan Başbakanı Orban: Sığınmacıların Avrupa'ya Girişine İzin Veremeyiz	Macaristan Başbakanı Viktor Orban, sığınmacıların, insan kaçakçıların ve onları Avrupa'ya çağıran siyasetçilerin mağdurları olduğunu belirterek, "Onları (sığınmacıları) anlıyoruz ama onların istediklerini kendilerine veremeyiz, onların Avrupa'ya girişlerine izin veremeyiz." dedi.

12 Ocak 2017	Almanya Sığınmacıları Yunanistan'a Geri Gönderecek	Alman hükümeti Yunanistan'dan Avrupa'ya giriş yapan ancak Almanya'da iltica başvurusunda bulunan sığınmacıları geri göndermeyi planlıyor. Bakanlığın AB Komisyonu'nun Dublin Anlaşması'na işaret ederek yaptığı tavsiyeyi dikkate aldığı belirtildi. Dublin Anlaşması'na göre sığınmacının ilk ayak bastığı Avrupa ülkesinde iltica başvurusunda bulunması gerekiyor. Ancak Yunanistan'daki mülteci sisteminde yaşanan sıkıntılar nedeniyle Almanya 2011'den bu yana uygulamayı durdurmuştu.
19 Ocak 2017	Avusturya Sınır Kontrollerini Artırıyor	Avusturya Savunma Bakanı Hans Peter Doskozil, Slovakya üzerinden trenlerle gelen sığınmacıları durdurmak için sınıra 100 asker gönderip kontrolleri artıracıklarını söyledi.
2 Şubat 2017	İtalya ve Libya Akdeniz'deki Mülteci Akınını Durdurmak İçin Anlaştı	Avrupa Birliği, Trablus hükümetine daha fazla destek vererek göçmenleri Libya'da durdurmayı hedefliyor. Anlaşma kapsamında Libya'da mülteci kampı kurulması ve Libya sahil güvenliğinin eğitilmesini de planlanıyor. Uluslararası Göç Örgütü'nün verilerine göre geçtiğimiz yıl 5 binden fazla göçmen Avrupa'ya ulaşmaya çalışırken Akdeniz'de can verdi.
3 Şubat 2017	AB Liderleri 10 Maddelik Planda Uzlaştı	Kuzey Afrika'da transit geçiş ülkelerinden Libya'ya desteğin artırılmasını hedefleyen planda bu ülkedeki sahil koruma birimlerinin eğitim ve teçhizat konusunda desteklenmesi öngörülüyor. Kaçak göçün engellenmesi ve insan kaçaklığı yapan çetelerin çökertilmesi için iş birliği yapılması da planın maddeleri arasında bulunuyor.

3 Şubat 2017	Midilli'deki Moria Sığınmacı Kampında Durum İçler Acısı	Türkiye'den sadece 6 mil açığındaki Yunanistan'ın Midilli (Lesbos) adasında bulunan Moria sığınmacı kampındaki durum alarm veriyor. Son bir hafta içinde üç sığınmacının çadırlarında yaşamını yitirmesinin ardından tüm gözler söz konusu kampa çevrildi. Soğuk kış koşullarında yazlık çadırlarda kalmak zorunda kalan sığınmacılar, koşulları insanlık dışı olarak tanımlıyor.
8 Şubat 2017	Balkan Yolundaki Son Geçiş Noktaları Kapatılıyor	Göçmen akını olasılığı bazı Avrupa ülkelerini endişelendirmektedir. Balkan güzergâhı üzerindeki ülkelerin içişleri ve savunma bakanları Viyana'da konuyu görüştü. Nisan ayına kadar güvenlik planı hazırlanmasına karar verildi. Balkan yolu üzerindeki ülkeler, kaçak göçmenlerin son geçiş noktalarını da kapatmak istiyor. Yunanistan'dan Almanya'ya uzanan güzergâhtaki güvenlik açıklarının kapatılması hedefleniyor.
9 Şubat 2017	Tunus ve İtalya'dan Yasa Dışı Göç ve Mülteci Krizine Yeni Anlaşma	Tunus ve İtalya terör ve insan kaçakçılığıyla daha etkili bir şekilde savaşabilmek için yeni bir anlaşma yapmaya hazırlanıyor. İki ülke arasında daha önce 2011 yılında yasa dışı göç ve geri kabule ilişkin bir anlaşma yapılmış ancak son yıllarda özellikle İtalya'yı vuran mülteci krizi bu anlaşmanın yenilenmesini gündeme getirmişti. İtalya Cumhurbaşkanı Sergio Mattarella, yarın imzalanacak altı yeni iş birliği anlaşmasının iki ülke ilişkilerini bir adım daha ileriye taşıyacağını söyledi.

10 Şubat 2017	Bir Ankete Göre Avrupalıların Çoğu Müslüman Göçmen İstemiyor	Londra merkezli düşünce kuruluşunun 10 Avrupa ülkesinde yaptığı ankette katılımcılara “Nüfusunun çoğunluğu Müslüman ülkelerden olan göç durdurulmalı.” görüşüne katılıp katılmadıkları soruldu. Chatham House’un anketle ilgili raporunda “çarpyıcı ve ayılıcı” olarak nitelendirildiği sonuçlara göre katılımcıların yüzde 55’i Müslümanların çoğunlukta olduğu ülkelerinden göçün durdurulmasına destek verdi.
10 Şubat 2017	Fransa’da Sığınmacılara Yardım Eden Çiftçiye 3 Bin Euro Ceza	Fransa’da göçmenlere yardım ettiği gerekçesiyle yargılanan 37 yaşındaki çiftçi Cédric Herrou, çıkarıldığı mahkemece 3 bin Euro para cezasına çarptırıldı. Herrou, çoğunluğu sahra altı ülkelerden gelen sığınmacıları, aynı zamanda çiftlik işlerinde kullandığı mavi kamyoneti ile İtalya sınırındaki Ventimiglia yakınlarında bulunan bir kiliseden alarak Fransa’ya soktuğunu ve devlet demiryollarına ait eski bir binaya yerleştirdiğini kabul ediyor.
18 Şubat 2017	Yunanistan’dan 894 Sığınmacı Türkiye’ye İade Edildi	Sığınmacı anlaşmasının imzalandığı Nisan 2016’dan bu yana Frontex ve Yunanistan, 894 sığınmacıyı Türkiye’ye iade etti. Yunan polisinin başkent Atina’da yaptığı açıklamaya göre 2001 yılında imzalanan ikili anlaşma uyarınca da son 14 ayda 1196 sığınmacı Türkiye’ye sınır dışı edildi. Yunanistan ayrıca Uluslararası Göç Örgütü’nün iade programı kapsamında da 628 sığınmacıyı geldikleri ülkelere geri gönderdi.

24 Şubat 2017	Macaristan, Sırbistan Sınırına Yeni Tel Örgü Çekecek	Macaristan'a 2017 yılında ciddi sayıda yasa dışı sığınmacının gelebileceğini iddia eden Lazar, "Macar hükümeti, Macaristan-Sırbistan sınırındaki mevcut tel örgülerin arkasına yeni bir tel örgü daha yapılması kararı aldı" ifadelerini kullandı. Sığınmacıların Batı Avrupa'ya geçmek için en önemli güzergâhlarından olan Macaristan, sığınmacı akınını durdurmak için Sırbistan ve Hırvatistan sınırına jiletli tel örgü çekmiş, sınır bölgelerinde olağanüstü hal ilan ederek, yasa dışı geçişler için uygulanan cezaları artırma yoluna gitmişti.
26 Şubat 2017	Mültecilere 3 Bin 500'den Fazla Saldırı	Funke Medya Grubu'na ait gazetelerde yer alan habere göre, mültecilere yönelik saldırı vakalarına ilişkin son rakamlar Federal İçişleri Bakanlığı'nın Sol Parti'nin (Die Linke) bu konudaki soru önergesine verdiği yanıtta dayanıyor. Federal İçişleri Bakanlığı'nın verilerine göre geçen yıl mültecilere yönelik düzenlenen 3 bin 533 saldırının büyük bölümü mülteci yurtlarının dışında meydana geldi.
28 Şubat 2017	UNICEF'ten Çocuk Mülteciler Uyarısı	UNICEF, "Çocuklar İçin Ölümcül Yolculuk" başlıklı raporunda, çok sayıda çocuk mültecinin umut yolculuğunda maruz kaldığı şiddet, cinsel istismar ve köleliği belgeledi. Raporda, geçen yıl büyük kısmı ebeveyn gözetiminde olmayan yaklaşık 28 bin çocuğun Akdeniz üzerinden Avrupa'ya ulaştığı ifade edilirken, çocukların, göç yolculuğunun farklı duraklarında insan kaçakçılarının ve resmi görevlilerin istismarına maruz kaldığı, birçok vakanın tutuklanma ve sınır dışı edilme korkusuyla adli mercilere bildirilmediği belirtildi.

2 Mart 2017	AB Sığınmacıların Gözetimine Alınmasını İstedi	AB Komisyonunun Göç, İçişleri ve Vatandaşlıktan Sorumlu Üyesi Avramopoulos, "Üye ülkeler, eğer kaçma riski varsa geri dönüş ve geri kabul prosedürlerini tamamlamak için yeterli bir süre göçmenleri gözetimine alma olanağını kullanmalı." dedi.
3 Mart 2017	Almanya- Tunus Arasında Mülteci Anlaşması	Almanya'nın Berlin şehrinde Noel pazarına düzenlenen terör saldırısından sonra kuzey afrikalı kaçak göçmenlerin sınır dışı edilme süreci hızlandırıldı. Almanya Başbakan'ı Angela Merkel, Tunus ile bin 500 kaçak Tunuslunun geri dönmesi için Tunus Cumhurbaşkanı ile görüşme sağladı.
11 Mart 2017	Ege'deki Sığınmacı Geçişlerinde Rekor Düşüş	Uluslararası Göç Örgütü (IOM) Sözcüsü Joel Millman, AA muhabirine yaptığı açıklamada, 8 Mart'a kadar 19 bin 567 sığınmacının Akdeniz'i geçerek Avrupa'ya ulaştığı, geçen yılın aynı döneminde bu verinin 143 bin 544 olduğunu belirterek, aradaki farka dikkati çekti.
17 Mart 2017	Mülteci Kamplarındaki Krizi Gözler Önüne Seren Rapor	Norveç Mülteci Konseyi Uluslararası Kurtarma Komitesi ve Oxfam'ın raporunda özellikle Yunanistan'daki sığınmacıların kötü şartlar altında yaşadıklarına dikkat çekiliyor. Raporunda bu süre zarfında kamplardaki koşullarla ilgili "ölümler, intihar girişimleri, kendine zarar veren insanlar, istismar ve cinsel şiddete maruz kalan çocuklar, kadınlar, erkekler var." denildi.

<p>29 Mart 2017</p>	<p>Avusturya'da Yeni Entegrasyon Yasası</p>	<p>Avusturya'da yeni entegrasyon yasasını onayladı. Ülkede kalma hakkı elde eden veya kalması olası olan mülteciler zorunlu bir "entegrasyon yılı" geçirmesine, Almanca ve ülke değerleri kursunun zorunlu olmasına, bu kurslara katılmayanların sosyal yardım alamayacağına, sığınma hakkı elde edenlerin (1 avro işleri gibi vasıf gerektirmeyen işlerde) zorunlu olarak çalışacağına, kamuya açık alanlarda burka gibi yüzü tamamen örten giysilerin yasaklanacağına karar verildi.</p>
<p>30 Mart 2017</p>	<p>İtalya'dan Mülteci Çocuklar İçin Yasa</p>	<p>İtalya'da çocukları ilgilendiren çok önemli bir karara imza atıldı. Üç yıllık çalışmanın ardından İtalyan parlamentosunda; "Refakatçisi Olmayan Yabancı Çocukların Korunması" tasarısı yasalaştı. Yasaya göre artık; İtalya'ya, yanlarında hiçbir refakatçisi olmadan gelen çocuklar ülkelerine geri gönderilmeyecek. Bu çocuklar kötü muameleden korunacak ve Avrupa Birliği'ndeki yaşlıları ile eşit haklara sahip olacak.</p>
<p>6 Nisan 2017</p>	<p>Göçmenleri Kapalı Kamplara Hapseden Macaristan'a Tepki Yağıyor</p>	<p>Macaristan'da göçmenlerin gözetimine alınmasının ardından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bunun hukuki olmadığını savundu. Aynı şekilde Birleşmiş Milletler ve insan hakları örgütleri de bu kararı eleştirdi. Macar bakan ise kampların tutuklama merkezi olmadığını söyledi. Macaristan mülteci kabul merkezlerini kapatarak 14 yaşından büyük göçmenlerin tamamını sınır kamplarına transfer etmeyi planladığını ve Avrupa Birliği yetkilileri bu konuyu Macaristan ile görüşeceklerini bildirdi.</p>

6 Nisan 2017	Hollanda'da Uyum Kursu	Hollanda'da belediyelerin, mültecilerin katıldığı uyum kurslarına verdiği desteği 2013'te çekmesinin ardından, büyük sorunlar baş göstermeye başladı. 3 yıl süren kursun maddi yükünün mültecilere bırakıldığı Hollanda'da; 2016'da sınava giren 9 bini aşkın kişiden 3 bin 600'ü başarısız oldu. Üstelik 500'den fazla mülteciye de uyum sınavını kazanamadıkları için para cezası kesildi. Ülkedeki sisteme göre; mülteciler ve evlilik yoluyla vatandaşlık almak isteyenlerin 3 yıl boyunca uyum kursuna katılıp sonunda girecekleri sınavda başarı göstermeleri gerekiyor. 2013'e kadar uygulanan düzenlemede ise kurslar, ilgili belediyeler tarafından ücretsiz veriliyordu. Bu düzenleme döneminde sınavdaki başarı oranı yüzde 80 civarındaydı.
7 Nisan 2017	Alman Bertelsmann Vakfı Raporu	Alman toplumunun mültecilere ve azınlıklara ilişkin görüşlerini araştıran Bertelsmann Vakfı, yeni çalışmasının sonuçlarını yayınladı. Çalışmaya göre; kentlerde yaşayanların yüzde 77'si, kırsal bölgelerde yaşayanların ise yüzde 70'i mültecileri olumlu karşılıyor. Olumlu görüşe sahip olanların büyük kısmının 30 yaşının altında olması da dikkat çekici. Her üç kişiden biri ise; nitelikli işçi sıkıntısı yaşanan Almanya'ya kalifiye mültecilerin göç etmesinin çözüm getireceğini savunuyor.

20 Nisan 2017	Mülteciler Ev Bulmakta Zorlanıyor	Almanya'da mültecilerin ev krizi büyüyor. Berlin eyaletindeki mülteci dairesi verilerine göre eyalette; başvurusu kabul edilen 8 bin mülteci var. Ancak bu kişiler yardım almalarına rağmen hala toplu barınaklarda yaşıyor. İltica başvurusu yapıp ev tutma hakkı olan binlerce kişi de ev bulamıyor. Benzer sorunlar diğer kentlerde de yaşanıyor. Yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre konut sıkıntısının başlıca nedenleri arasında; bürokratik engeller, bilgi eksikliği, mültecilerin nerede oturacağına devletin karar vermesi, ayrımcılık gibi faktörler var.
24 Nisan 2017	Güvensiz Mülteci Kamplarındaki Korkunç Derecedeki Çocuk İstismarı AB'yi Uyarıyor	Avrupa Parlamentosu'nun adalet ve iç işleri komitesi başkanı Claude Moraes " Devam eden çocuk istismarı, kaçakçılık, tecavüz korkunç " dedi ve Avrupa'ya geldiğinde refakatsiz çocuklara bakılması gerektiğini söyledi. Avrupa Mülteci ve Sürgünler konseyi genel sekreteri Catherine Wollard, AB'nin yalnız çocuklara yönelik muamelesinin mülteci krizinin en utanç verici yönlerinden biri olduğunu söyledi.
28 Nisan 2017	Macaristan, Sırbistan Sınırına "Akıllı Tel Örgü" Çekti	Yeni bir mülteci dalgasını engellemek için akıllı tel örgü çeken Macaristan daha öncede göçmen akının durdurmak için Sırbistan ve Hırvatistan sınırına jiletli tel örgü çekmişti.
11 Mayıs 2017	Göç Krizi: Danimarka Sınır Kontrollerini Almanya İle Uzattıyor	Danimarka Göçmenlik Konseyi perşembe günü yaptığı bir açıklamada, Danimarka sınırındaki geçici kontrol tedbirlerinin 12 Kasım 2017 tarihine kadar uzattığını söyledi.

12 Mayıs 2017	Bulgaristan Türkiye Sınırında Tel Örgü İnşaatını Tamamlıyor	Görevi kısa süre önce devralan yeni Bulgar hükümetinin Türkiye-Bulgaristan sınırı üzerinde inşa edilen tel örgünün inşaatında sona yaklaştığı bildirildi. 259 kilometre uzunluğunda olan ve Avrupa Birliği'nin dış sınırı olma özelliğini taşıyan hat üzerindeki tel örgünün, mültecilerin Türkiye'den AB'ye yasa dışı geçiş yapmasına engel olmasının planlandığı belirtildi.
12 Mayıs 2017	Macaristan'ın Kota Direnişi	Macaristan Devlet Bakanı Janos Lazar, Avrupa Adalet Divanı'nda dün görülmeye başlanan Avrupa Birliği'nin sığınmacıların üye ülkeler arasında dağıtımında uygulamak istediği zorunlu kota sistemini ülkesinin egemenliğini tehlikeye attığını belirtti.
15 Mayıs 2017	AB'nin Türkiye'den Alacağı Rakam Belli Oldu	AB ülkelerine, 1'e 1 formülü kapsamında Türkiye'den 5 bin 180 Suriyeli göçmen gönderildiği öğrenildi.
2 Haziran 2017	İsviçre 2016 Göç Raporu	İsviçre Göç Müsteşarlığı (SEM) 2016 yılına ilişkin göç raporunu yayınladı. Raporda; 2016 yılında ülkede yaşayan yabancı sayısının artarak 2 milyon 29 bin 527'ye ulaştığı yer alıyor. 42 bin 974 kişi İsviçre vatandaşlığına geçti. 2015'te İsviçre'den başka ülkelere göç oranı arttı.
2 Haziran 2017	Türkiye'ye 1.192 Sığınmacı İade Edildi	AB ve Türkiye arasındaki mülteci anlaşmasının yürürlüğe girmesinden bu yana bin 200'e yakın sığınmacının Türkiye'ye geri gönderildiği açıklandı.

2 Haziran 2017	Almanya'da Sınır Dışı İşlemleri Kolaylaştırıyor	Sığınma başvurusu reddedilenlere yönelik uygulamaların sertleştirilmesini öngören yasa tasarısı Eyalet Temsilcileri Meclisi'nde bugün yapılan oylamada kabul edildi. Yasa Almanya'da iltica başvurusu reddedilmesine rağmen ikametine göz yumulan kişilerin yanlış bilgiler vermesi ve yanlış kimlik beyanında bulunması halinde hareket alanının kısıtlanmasını da öngörüyor. Ayrıca, Federal Göç ve Mülteciler Dairesi'ne (BAMF) nüfus cüzdanı ve pasaport gibi belgeleri vermeyen kişilerin kimliklerinin tespiti için cep telefonu, tablet ve dizüstü bilgisayarlarının kontrol edilmesi yetkisi tanınıyor.
5 Haziran 2017	Avusturya Sınır Dışları	Avusturya İçişleri Bakanlığı'nın verilerine göre, ülkede ikamet hakkı bulamayan ve sınır dışı edilenlerin sayısında büyük artış yaşandı.2017 yılının ilk 4 ayında, ülkede yasal ikamet hakkı olmadığı için sınır dışı edilen göçmenlerin sayısında geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 77 oranında artış görüldü. Ülkeyi terk eden 3 bin 750 göçmenden 2 bin 291'i sınır dışı edildi, bin 459'u da gönüllü çıkış yaptı.

7 Haziran 2017	Almanya'da Mülteci İstihdamı	Almanya'da, Münih Ekonomi Araştırma Enstitüsü (IFO) ve kişisel hizmet sağlayıcısı Randstand'ın, Mart ayında yaptığı anket sonuçları mülteci istihdam eden işletmelere ilişkin verileri ortaya koydu. Anket sonuçlarına göre; son iki yılda her beş işletmeden biri mülteci istihdam etti. Ankete katılan işletmelerin yüzde 58'i mülteci istihdam etmediğini, yüzde 19'u ise istihdam için gerekli imkânlara sahip olmadığını söyledi. Mülteci istihdamının önündeki engeller arasında, dil bilgisi ve belirsiz oturma izni faktörlerinin başta geldiği de belirtildi. Ankete göre, istihdam edilen mültecilerin sadece yüzde 8'i nitelikli personel olarak çalıştırılıyor.
8 Haziran 2017	İngiltere'den Brexit Sonrası Göçmen Hazırlığı	İngiltere, bir milyondan fazla AB göçmeninin Brexit'ten sonra kalmasına izin vermeye hazırlanıyor.
20 Haziran 2017	Yunanistan Göçmen Çocukların Entegrasyonuna Okullarda Başladı	Okul servisleri göçmen öğrencileri kamplardan okullara taşıyor. Ülkede neredeyse her kentte bulunan 73 okul servisi aracı öğleden sonraları çocukları kaldıkları kamplardan alıp 2 ila 18 km uzaklıktaki okullara taşıyor. Mülteci çocuklar özel sınıflarda toplandı: Yunanca, İngilizce, matematik, bilgisayar, resim ve spor dersleri alıyorlar. Entegrasyon aşaması hızlıca ilerliyor.

<p>21 Haziran 2017</p>	<p>Hollanda Vatandaşı Olmak Zorlaşıyor</p>	<p>Hollanda'da göçmen politikalarını sertleştiren yeni bir karara imza atıldı. Ülkeye yeni gelen göçmenlerin; Hollanda kültürünü ve değer yargılarını kabul ettiklerine dair bir beyanname imzalamasını öngören ve Şubat ayında Hollanda Parlamentosu'ndan geçen tasarı, senato tarafından da onaylandı. Söz konusu değer yargıları arasında: kadın erkek eşitliği düşünce/din özgürlüğü gibi maddeler yer alıyor. Yeni düzenlemeyle, beyannameyi imzalamayan göçmenlere vatandaşlık yolu kapatılıyor. Ayrıca beyannamenin imzalanmaması durumunda yaklaşık 340 avroluk para cezası uygulanacak.</p>
<p>30 Haziran 2017</p>	<p>BM: 500 Bine Yakın Mülteci Evine Döndü</p>	<p>BM, 2017'nin başından beri Suriye'deki evlerine geri dönenlerin sayısının yarım milyona yaklaştığını açıkladı. Açıklamada, ülkenin henüz geri dönüşler için hazır olmadığı belirtildi.</p>
<p>30 Haziran 2017</p>	<p>Riviere Sınırı Köpekler ve Dronelar Tarafından Korunuyor</p>	<p>Dronlar ve köpekler, kuzey Avrupa'ya ulaşmak için umutsuz olan sığınmacıların sınırdan geçmeye çalışırken durdurulması için polis tarafından kullanılıyor. Geçtiğimiz günlerde, birçoğu, İkinci Dünya Savaşı sırasında kaçak mal kaçakçıları tarafından kullanılan ormanlık tepeleri tırmanıp , gece İtalya'dan Fransa'ya geçmeye çalışıyorlardı.</p>

7 Temmuz 2017	Akdeniz Üzerinden Avrupa'ya Geçen Göçmen Sayısı 100 Bini Geçti	BM Genel Sekreter Sözcülüğünden yapılan açıklamada, Uluslararası Göç Örgütü (IOM) verilerine göre, 1 Ocak-5 Temmuz tarihlerinde 101 bin 266 göçmen Akdeniz'i geçerek Avrupa ülkelerine ayak bastı. Bu yolculuk sırasında 2 bin 297 göçmen ise boğularak hayatını kaybetti. Göçmenlerin yüzde 85'i İtalya'ya ulaşırken geri kalanları Yunanistan, Kıbrıs ve İspanya'ya çıktı.
7 Temmuz 2017	Almanya'da Mülteci İstihdamı	Münih Ekonomi Araştırma Enstitüsü (IFO) ve kişisel hizmet sağlayıcısı Randstand Mart ayında bir anket yaptı ve bu anketin sonucunda ise son iki yılda her beş işletmeden biri mülteci istihdam etti. Ankete katılan işletmelerin %58'i ise mülteci istihdam etmediğini söylerken %19'u istihdam için yeterli imkânlarının olmadığını açıkladı. Mültecilerin birçoğu şirketlerde ve ticaret sektöründe çalışırken hizmet sektöründeki mülteci sayısı oldukça düşük gözüküyor.
12 Ağustos 2017	7 Ayda 600 Bin Suriyeli Döndü	Birleşmiş Milletler'e bağlı Uluslararası Göç Örgütü (IOM), bu yılın ilk 7 ayında 600 binden fazla Suriyeli göçmenin ülkelerine geri döndüğünü, bu rakamın, geçen yılın tamamında dönenlerin miktarına yakın olduğunu bildirdi.
17 Ağustos 2017	Bulgaristan Türkiye Sınırına 600 Asker Gönderiyor	Kaçak göçle mücadelede sıkı önlemler alan Bulgaristan Türkiye sınırına 600 asker gönderme kararı aldı. Bir kısmı özel eğitimli olan askerler arasında silahlı bölükler de bulunacak. Bulgaristan bununla da kalmıyor. Kaçak geçişlerin önünü alabilmek için sınırı kamera ve insansız hava araçlarıyla da gözlemleyecek.

27 Ağustos 2017	İtalya'da Göçmenler Barınma Koşullarından Şikayetçi	İtalya'nın başkent sokaklarında binlerce sığınmacı, göçmen ve yerel destekçi polisin göçmen kamplarını dağıtmasını protesto etti. Perşembe günü polis Roma'da bir meydana yerleşen çoğunluğu Etiyopya ve Eritreli 100 göçmeni taziyikli su kullanarak dağıtmıştı.
10 Eylül 2017	Nüfusu 200'e Düşen Adanın Umudu Mülteciler	Geçen yıl BM kotası nedeniyle alınması gereken 491 sığınmacıyı reddeden Danimarka, bu yıl da sığınmacı kabul etmeyeceğini açıkladı. Bununla birlikte İtalyan adası Ventotene'nin belediye başkanı, mültecilere "Bize gelin" çağrısı yaptı.
27 Eylül 2017	Göç ve Uyum Bakanı Resmen Kışkırttı	Danimarka Göç ve Uyum Bakanı İnger Støjberg, Hz. Muhammed'e hakaret içeren bir karikatürü sosyal medya hesabından paylaştı ve "Bu karikatürle gurur duymalıyız" dedi. Bakanın paylaşımı provokasyon olarak değerlendirilirken Danimarka Başbakanı Lars Lökke Rasmussen ise aynı görüşte olmadığını belirterek "Ben gurur duymuyorum" dedi.
3 Ekim 2017	Borisov: "Türkiye Sayesinde Kaçak Göç Sıfıra İndi"	Bulgaristan Başbakanı Boyko Borisov, Avrupa'ya yönelik sığınmacı akımına ilişkin "Türkiye hükümetinin iradesi sayesinde kaçak göç sıfıra inmiş bulunuyor" dedi.
5 Ekim 2017	Yunanistan 14 Bin Göçmeni İade Etti	Yunanistan 2017 yılında 13.980 göçmeni ülkelerine geri gönderdi.
1 Kasım 2017	Yunanistan'da Suriyeli Mülteciler Açlık Grevinde	Uzun bürokratik işlemlerden şikâyet eden göçmenlerden bazıları Almanya'ya gidene kadar açlık grevi yapacaklarını duyurdu. Sığınmacılardan bazıları "Sınırlar aileleri yok ediyor", "Almanya'ya gitmek istiyoruz." yazılı pankartlar açtı.

15 Kasım 2017	Midilli'de Sığınmacıların Durumu İçler Acısı	Avrupa'da yaşam hayali kuran mültecilerin ilk duraklarından Yunanistan'ın Midilli Adası'nda durum içler acısı görünüyor. 2 mülteci kampına ev sahipliği yapan adadaki sığınmacı nüfusu yerel halkın üzerinde ve kapasitesinin oldukça üzerinde faaliyet gösteren kamplardaki sığınmacılar yaşam mücadelesi veriyor.
3 Aralık 2017	Almanya'dan Sığınmacılara Geri Dönüş Teşviki	Alman hükümeti, iltica talebi reddedilen sığınmacıların gönüllü olarak ülkelerine dönmelerini teşvik etmek amacıyla verdiği para yardımını artırdı.
4 Aralık 2017	Alman Pilotlar Kaçak Göçmenleri Ülkelerine Geri Götürmeyi Reddediyor	Alman pilotlar, Almanya'da sığınma başvuruları kabul edilmeyen ve sınır dışı edilmelerine karar verilen yüzlerce Afgan göçmeni ülkelerine götürmeyi reddediyor. Bazı vekillerin soru önergesi üzerine açıklama yapan hükümet yetkilileri, kaçak göçmenleri ülkelere taşımaları için planlanan 222 uçak seferinin pilotlar reddettiği için iptal edildiğini açıkladı.
19 Aralık 2017	Mültecilerin Mesajları Kayıt Altına Alınıyor	Almanya'daki mültecilerin cep telefonu ve diğer mobil cihazlarındaki verilerin okunarak arşivlendiği açıklandı.
20 Aralık 2017	Danimarka Sığınmacı Almamak İçin Yasa Çıkarttı	Danimarka, BM kotası nedeniyle 2016-2018 yıllarında kabul etmesi gereken 500 sığınmacıyı almamak için kanun çıkarttı.
29 Aralık 2017	2017'de Sığınmacıların Yeni Rotası İspanya Oldu	2017'de İspanya'ya deniz yoluyla giden sığınmacı sayısı bir önceki yıla göre 3 katı artış gösterdi. Yunanistan'a ve İtalya'ya giden sığınmacı sayısında ise düşüş var.

2018

Tarih	Başlık	Konu
3 Ocak 2018	Macaristan ve Polonya'dan Göçe Karşı Ortak Tavır	Macaristan Başbakanı Viktor Orban, Polonyalı mevkidaşı Mateusz Morawiecki'yi Budapeşte'de ağırladı. İki liderin görüşmesine göç krizi damga vurdu. Avrupa Birliği'nin göçmen kotasına karşı çıkan Orban ve Morawiecki sınırların göçmenlere kapatılması gerektiğine dair tezlerini yineledi.
11 Ocak 2018	Göç Sorunu: Fransa ve İtalya İşbirliğini Güçlendirecek	Roma'da bir araya gelen Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ve İtalya Başbakanı Paolo Gentiloni daha sonra ortak bir basın toplantısı düzenleyerek iki ülkenin göç sorununa karşı birlikte hareket etmesini düzenleyecek yeni bir anlaşmanın üzerinde çalıştıklarını ifade etti.
16 Ocak 2018	Almanya'da Sığınmacıların Sayısı Azaldı	İçişleri Bakanı Maiziere, "Almanya'da 2017'de ilk kez sığınmacı olarak kayıt yapılanların sayısı 2016'ya göre belirgin bir şekilde düştü. 2017'de 186 bin olarak gerçekleşen bu sayı 2016'da 280 bindi." dedi.
19 Ocak 2018	Macaristan Başbakanı Orban: Macaristan Bir Tane Bile Göçmen Kabul Etmeyecek	Macaristan'ın göçmen ülkesi olmasını istemediklerini ve Macar hükümetinin sığınmacı politikasının değişmediğini vurgulayan Orban, "Göçmenleri kabul etmeyeceğiz, hiç kimseyi ülkeye yerleştirmeyeceğiz. Macaristan bir tane bile göçmen kabul etmeyecek." dedi.
21 Ocak 2018	Belçika'da Sığınmacılara Destek	Belçika'nın başkenti Brüksel'de yaklaşık 3 bin kişi sığınmacılara destek için insan zinciri oluşturdu. Başkent Brüksel'deki Kuzey Tren İstasyonu'nda, sığınmacılara destek amacıyla yaklaşık 3 bin kişilik eylem düzenlendi.

26 Ocak 2018	İtalya'da Göçmenler Dudaklarını Dikerek Eylem Yaptı	İtalya'nın Lampedusa Adası'nda bir kilisenin önünde toplanan eylemciler, son 3 gündür yetkililere seslerini duyurmaya çalışıyor.
26 Ocak 2018	AB'de Artık Sığınmacılara Cinsel Eğilim Testi Yapılamayacak	Avrupa Adalet Divanı, eşcinselliğin yasa dışı sayıldığı ülkelerden bu gerekçeyle kaçan sığınmacıların gerçekten eşcinsel olup olmadığının belirlenmesi için psikolojik teste tabi tutulamayacağına hükmetti.
28 Ocak 2018	İtalya: Göçmenlerin Kaldığı Kampta Yangın Can Aldı	İtalya'da, Afrikalı göçmenlerin kaldığı bir çadır kentte çıkan yangında bir kadın hayatını kaybetti, iki kişi de ağır yaralandı. Ölen kadının 26 yaşında olduğu ve henüz üç gün önce kampa sığındığı öğrenildi.
30 Ocak 2018	Mültecilerin Aile Birleşiminde Uzlaşma Sağlandı	1 Ağustos'tan itibaren geçerli olacak yeni yasal düzenlemede aile birleşimi ile ayda bin kişinin Almanya'ya gelmesine izin verilmesi öngörülüyor. Bunun yanı sıra ağır mağduriyet durumlarında istisna yapılarak aile birleşimine olanak sağlanacak.
1 Şubat 2018	Frontex'in Görev Alanı Genişletildi	Avrupa Sınır ve Sahil Koruma Ajansı'nın (FRONTEX), merkezi Varşova'daki yeni operasyonu göreve başladı. Yeni operasyonla, göçmenler artık İtalya dışında Yunanistan, Malta, İspanya ve Libya topraklarına da bırakılabilecek.
2 Şubat 2018	Fransa: Göçmen Kampında Şiddet Olayları	Fransa'nın kuzeyinde Calais şehrindeki göçmen kampında yaşanan şiddet olaylarında 5'i ağır 13 sığınmacı yaralandı.

4 Şubat 2018	Almanya'da Göçmenlerle İlgili İki Farklı Eylem	Almanya'da göçmenlere kucak açan- larla karşıtları cumartesi günü soka- ğa indi. İki karşıt grup, Brandenburg eyaletine bağlı Cottbus kentinde eylem düzenledi. Mültecileri destek- leyenler, Suriyeli gençlerin bıçaklı saldırlara karışmasını fırsat bilen aşırı sağcı grupların kentte gerilim yaratmasından şikâyetçi olduklarını belirtti.
3 Mart 2018	İsveç'te Geçen Yıl 12 Sığınmacı Çocuk İntihar Etti	İsveç'in başkenti Stockholm'deki Karolinska Enstitüsünün açıkladığı rapora göre, ülkede geçen yıl 12 re- fakatsiz sığınmacı çocuk intihar etti. Raporda, söz konusu çocukların bü- yük çoğunluğunun Afgan olduğu ve iltica talebelerinin reddedilmesinin intiharı tetiklediği belirtildi.
19 Mart 2018	Fransa'da Hamile Sığınmacıya Yardım Eden Rehbere Hapis İstemi	Nijeryalı hamile bir sığınmacı kadın ve ailesine yardım eden rehber hak- kında "göç yasalarını ihlal etmek" suçlamasıyla soruşturma başlatıldı. Sığınmacı aileyi arabasına alan reh- ber için 5 yıl hapis cezası isteniyor.
19 Nisan 2018	Yunanistan'da Sığınmacılar Serbestçe Dolaşabilecek	Yunan İltica Konseyi, Midilli Adası'ndaki göçmen kampı müdürü- nün, adalara gelen göçmenlerin iltica başvuruları sonuçlanıncaya kadar kamplarda tutulmalarını öngören kararını Danıştay'a taşıdı. Danıştay, göçmenlerin iltica başvuruları sonu- çlanıncaya kadar kamplarda tutulma- larını öngören kararı oy çokluğuyla iptal etti.
19 Nisan 2018	Almanya 10 Bin Mülteci Alacak	AB Komisyonu, Almanya'nın Avrupa Birliği'nin (AB) yeni yerleştirme programı kapsamında 10 binin üzerinde mülteci kabul edeceğini açıkladı. Mültecilerin Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerinden olacağı belirtildi.

23 Nisan 2018	Fransa'da İltica Yasası Sertleştiriliyor	İçişleri Bakanı Gérard Collomb, yasa paketi ile "kontrollü" göçün hedeflendiğini vurguladı. Yeni düzenleme ile Fransa'ya gelen sığınmacıların iltica başvurularını 120 yerine 90 gün içinde yapması şart koşuluyor. Bunun yanı sıra, başvuruların on bir ay yerine en geç altı ay içinde değerlendirilerek sonuca ulaştırılması öngörülüyor. İltica başvuruları reddedilenlerin itiraz için yapacakları başvuru süresi de kısaltılıyor.
30 Nisan 2018	Mülteci Gençler Yunanistan Ulusal Tiyatrosu'nda Sahne Alıyor	Yunanistan Ulusal Tiyatrosu, "Seyahat" adlı yeni oyunu tarihinde ilk kez sahnesini 20 gence bırakıyor. Altı farklı ülkeden 14 mülteci gencin de rol aldığı yapımın hazırlıklarının, yaklaşık sekiz ay sürdüğü belirtilmiştir.
3 Mayıs 2018	İki Fransız Pilot Akdeniz'deki Göçmenleri Kurtarmak İçin Uçak Satın Aldı	Benoit Micolon ve Jose Benavente adlı iki Fransız pilot, zor şartlarda satın aldıkları küçük bir uçakla Akdeniz'de ölüm riskini göze alarak yola çıkan mültecileri kurtarmaya çalışıyor. Libya'nın başkenti Trablus'un 50 km kuzeyindeki alanda göçmen botlarının en çok battığı ve ölümlerin çok sık yaşandığı bölgeye uçacak olan pilotların ilk hedefinin bu bölgedeki mültecileri kurtarmak olduğu belirtildi.
7 Mayıs 2018	Mülteci Çocuklara Almanya'nın Değerleri Öğretilecek	Almanya'da Hristiyan Birlik partilerinin Federal Meclis ve eyalet parlamentoları grup başkanları, mülteci çocuklara Almanya genelinde "Değerler Dersi" verilmesinin zorunlu kılınmasını talep ediyor.

16 Mayıs 2018	Türkiye Üzerinden Avrupa'ya Giren Sığınmacı Sayısında Artış	Bu yıl Mayıs başına kadar Türkiye'den yasa dışı yollarla AB'ye geçen sığınmacıların sayısı geçen senenin aynı dönemine göre artarak 15 bin 450 oldu. AB Komisyonu, durumun hâlâ "istikrarsız" olduğu uyarısında bulunuyor.
28 Mayıs 2018	Fransa'da Hayat Kurtaran Göçmene Vatandaşlık Verilecek	Fransa'nın başkenti Paris'te balkondan sarkan 4 yaşındaki bir çocuğu binaya tırmanarak kurtaran Malili göçmen ülkede ulusal kahraman ilan edildi. Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron Elysee Sarayı'nda, Malili göçmen Mamoudou Gassama'yı kabul etti. Emmanuel Macron, Malili göçmene Fransız vatandaşlığı verileceğini açıkladı.
29 Mayıs 2018	Uluslararası Göç Örgütü Sözcüsü Millman: Akdeniz'de 2 Bin 200'den Fazla Göçmen Kurtarıldı	Uluslararası Göç Örgütü (IOM) Sözcüsü Joel Millman, "Geçen cumadan bu yana Kuzey Afrika ve İtalya arasındaki sularda 2 bin 200'den fazla göçmen kurtarıldı." dedi.
1 Haziran 2018	Libya'da İnsan Kaçakçıları 12 Sığınmacıyı Öldürdü	Birleşmiş Milletler (BM), Libya'da insan kaçakçılarının 12 sığınmacıyı öldürdüğünü, onlarcasını da yaraladığını bildirdi.
7 Haziran 2018	Tunus'taki Göçmen Teknesi Faciasında 73 Cesede Ulaşıldı	Tunus'un güneyinde pazar günü yaşanan yasa dışı göçmen teknesi kazasında 73 cesede ulaşıldı. Tunus İçişleri Bakanlığından yapılan açıklamada, tekne kazasının ardından başlayan arama çalışmaları kapsamında dün akşam saatlerinden bugüne 5 cesede daha ulaşıldığı ve denizden cansız bedenleri çıkartılan kişi sayısının 73'e yükseldiği belirtildi.

7 Haziran 2018	Türkiye Yunanistan'la Geri Kabul Anlaşmasını Durdurdu	Türkiye Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Yunanistan ile imzalanan ikili geri kabul anlaşmasının durdurulduğunu açıkladı. Çavuşoğlu, bu kararın 15 Temmuz 2016'da gerçekleşen darbe girişimi sonrasında Yunanistan'a kaçan sekiz askerden tutuklu bulunan dördünün hafta başında serbest bırakılmasından sonra alındığını belirtti.
11 Haziran 2018	629 Göçmenin Sığındığı Gemide Mutlu Son: İtalya Reddetti, İspanya Kucak Açtı	İspanya Başbakanlığından yapılan yazılı açıklamada, Başbakan Pedro Sanchez'in, insani krizlere ilişkin uluslararası yükümlülükler çerçevesinde 600'den fazla göçmeni taşıyan Aquarius gemisinin İspanya limanlarına demirlemesine izin verdiği bildirildi.
18 Haziran 2018	Sığınmacı Mutabakatı AB'ye Yasa Dışı Göçü Yüzde 97 Azalttı	Avrupa İltica Destek Ajansından (EASO), Türkiye ile Avrupa Birliği (AB) arasında 2016'da imzalanan sığınmacı mutabakatının, AB'ye yönelik yasa dışı göçü yüzde 97 azalttığı açıklandı.
19 Haziran 2018	Dünyada 68,5 Milyon Kişi Yerinden Edildi	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) 2017 yılı sonu itibarıyla dünyada savaş, şiddet, baskı gibi nedenlerle yaşadığı yeri terk etmek zorunda kalan 68,5 milyon insan olduğunu açıkladı. Bu rakam bir önceki yıla göre 2 milyon 900 bin daha fazladır.

25 Haziran 2018	Barcelona Turist Değil Mülteci İstiyor	Avrupa'nın en çok turist çeken şehirleri arasında yer alan İspanya'nın Barcelona kenti son yıllarda Avrupa'da yaşanan mülteci akınından dolayı şikâyetçi değil. Katalanlar yaşadıkları şehirlere daha fazla mülteci alınmasını istiyor. Avrupa'da mültecileri kabul etmek istemeyen devlet ve hükümetlerin aksine geçen sene şehirde 150 bini aşkın vatandaş, İspanya hükümetinin ülkeye daha fazla mülteciyi kabul etmesi için gösteri düzenledi. Şehrin birçok yerinde "Turistler eve dönün, mülteciler hoş geldiniz" tarzı sloganlar dikkat çekti.
29 Haziran 2018	AB'den Türkiye'ye İkinci 3 Milyar Avro Onayı	Avrupa Birliği, Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılar için ikinci 3 milyar avro-luk mali desteğin serbest bırakılmasına karar verdi.
2 Temmuz 2018	İsviçre'den Sığınmacılara Veto	İsviçre hükümeti, İtalya ve Yunanistan'dan sığınmacı kabul etmeyeceğini açıkladı. İsviçre hükümetinin, Avrupa Birliği (AB) yeniden yerleştirme programı kapsamında İtalya ve Yunanistan'dan artık sığınmacı kabul etmeyeceği bildirildi.
20 Temmuz 2018	Bulgaristan'da Göç Politikasına İlişkin Yeni Karar	Bulgaristan Parlamentosu, başbakanlığını Boyko Borisov'un yaptığı hükümetin, diğer Avrupa Birliği (AB) ülkeleri ile ikili geri kabul anlaşmaları imzalamasını yasakladı. Parlamentoda yapılan oylamayla kabul edilen üç maddeli kararda, Bulgaristan Hükümeti'nin diğer AB ülkeleri ile düzensiz göç alanında geri kabul konusunda ikili anlaşmalar imzalanmasına yasak getirildi.

24 Temmuz 2018	AB Sığınmacı Alan Ülkeye Para Vermeyi Teklif Etti	Avrupa Birliği (AB), sığınmacı krizini çözmek için geçen ay düzenlenen AB Liderler Zirvesi'nde ortaya attığı "bölgesel tahliye merkezleri" ve "kontrollü sığınmacı merkezleri" kavramlarına açıklık getirerek, bu merkezleri topraklarında kurmayı kabul eden ülkelere mali yardım sağlanmasını teklif etti.
15 Ağustos 2018	Avustralyalı Senatör, Göç İçin "Hitler Metodu Önerdi"	Avustralya Senatosu'nda ülkeye göçün durdurulmasını isteyen ve Hitler dönemindeki Nazi Almanyası'nda kullanılan "nihai çözüm" ifadelerini kullanan Senatör Fraser Anning'e iktidar ve muhalefetten kınama geldi. Senatonun dün geceki oturumunda Müslümanlar ve diğer göçmen gruplarla ilgili konuşan Avustralyalılar Partisi Queensland Senatörü Fraser Anning, göçe yasak getirilmesini istedi.
17 Ağustos 2018	Almanya ile Yunanistan Sığınmacı İadesinde Anlaştı	Almanya, ilk kayıtları farklı Avrupa Birliği ülkelerinde yapılan sığınmacıların iadesi konusunda İspanya'nın ardından Yunanistan ile uzlaşma sağladı. Almanya İçişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, Berlin ve Atina'nın anlaştıkları belirtildi. Benzer bir uzlaşma daha önce de İspanya ile sağlanmıştı.
22 Ağustos 2018	Macaristan Sığınma Başvurusu Yapanlara Yemek Vermiyor	Uluslararası İnsan Hakları İzleme Örgütü, Macar yetkililerin sığınma başvurusu reddedilen ve ülkenin Sırbistan ile sınırındaki geçiş bölgelerinde tutulan bazı kişilere gıda yardımını Ağustos ayı başından bu yana kestğini duyurdu. İnsan Hakları İzleme Örgütü tarafından yapılan açıklamada, Macar hükümetinin derhal yasal sorumluluklarını yerine getirerek, sığınma başvurusu yapan herkesin gıda ihtiyacını karşılaması istendi.

11 Eylül 2018	AB'nin Göç Politikası Yasal ve İnsani Değerlerden Yoksun	İngiltere'deki Oxford Üniversitesinde akademisyenler ve sahadaki araştırmacıları bir araya getiren "Sınır Kriminolojisi" birimi, "Avrupa Sınır Kontrolünü Devrediyor: Merkez Akdeniz'de Gidiş, Ölüm, Arama ve Kurtarma Faaliyetlerinde Son Trendler" başlıklı bir çalışma yayımladı. Avrupa Birliği'nin (AB) göç politikasını ele alan bir çalışmada, birliğin "yasal, ahlaki ve insani" değerleri göz ardı ederek sadece düzensiz göçmen akını azaltmaya çalıştığı bildirildi.
11 Eylül 2018	AB'den Göçe Karşı Ordu: 10 Bin Kişilik Kalıcı Sınır Gücü İçin Düğmeye Basılıyor	AB, kural dışı göçle mücadele için yıllardır tartışılan 10 bin kişilik kalıcı sınır gücü için düğmeye basıyor. Kurulacak yeni güçle Avrupa'nın mülteci sorununa yaklaşımını sertletmesi bekleniyor.
13 Eylül 2018	Almanya İtalya ile Mülteci Anlaşmasına Vardı	İtalya'da iltica başvurusunda bulunduktan sonra Almanya'ya gelen yabancıların İtalya tarafından geri kabul edilmesini öngören anlaşmanın iki ülkenin içişleri bakanları tarafından imzalandıktan sonra yürürlüğe gireceği açıklandı. Konuyla ilgili açıklamalarda bulunan Almanya İçişleri Bakanı Horst Seehofer, İtalya ile vardıkları anlaşmayı "başarı" olarak nitelendirdi ve uygulamanın birkaç güne kadar başlayacağını söyledi.
14 Eylül 2018	İtalya'da Verem Hastalığı: İtalyan Bakan Göçmenleri Suçladı	İtalya Başbakan Yardımcısı ve İçişleri Bakanı Matteo Salvini tüberküloz (verem) hastalığının İtalya'da yeniden yayılmaya başladığını belirterek ülkedeki göçmenleri hedef gösterdi. Ancak İtalyan bakanın paylaştığı veriler hastalığın göçmenlerden kaynaklandığına dair iddiayı doğrulamıyor.

2 Ekim 2018	İtalya'da Belediye Başkanı Düzensiz Göçe Kolaylık Sağlamaktan Tutuklandı	İtalya'nın güneyindeki Reggio Calabria kentine bağlı Riace ilçesinin Belediye Başkanı Domenico Lucano, düzensiz göçe kolaylık sağladığı gerekçesiyle tutuklandı. İtalyan ANSA ajansının haberine göre, "düzensiz göçe kolaylık sağlamak ve çöp toplama hizmetiyle ilgili yasa dışı eylemlerde bulunmakla" suçlanan Lucano, maliye polisi tarafından tutuklanarak ev hapsine kondu.
3 Ekim 2018	Afrikalı Göçmenlere Ateş Açan İtalyan'a 12 Yıl Hapis	İtalya'nın Macerata kentinde Şubat ayında Gana, Mali ve Nijerya kökenli toplam altı göçmene ırkçı bir saldırıda bulunarak ateş açan, daha sonra omuzlarına geçirdiği İtalyan bayrağıyla birlikte faşist selamı veren Luca Traini, 12 yıl hapis cezasına çarptırıldı.
7 Ekim 2018	İtalya Diğer AB Ülkelerinden Mülteci Kabul Etmeyecek	İtalya Başbakan Yardımcısı ve İçişleri Bakanı Matteo Salvini, "Limanları kapattığımız gibi havaalanlarını da kapatıyoruz." diyerek, diğer Avrupa Birliği (AB) ülkelerinden mültecileri geri kabul etmeyeceklerini bildirdi.
31 Ekim 2018	ABD ve Macaristan'ın Ardından Avusturya da, BM'nin Göçmen Paktından Çekiliyor	Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Macaristan'ın ardından Avusturya da, Birleşmiş Milletler göçmen paktından çekilmek için hazırlanıyor. Avusturya Haber Ajansı (APA), Viyana'nın ülkenin, "göç kararlarıyla ilgili egemenliğini kısıtlayacağı" gerekçesiyle BM'nin göçü küresel çapta düzenlemeyi amaçlayan göçmen paktından çekilmeyi planladığını duyurdu. APA'nın haberine göre, Avusturya, Fas'ın Marakeş kentinde Aralık ayında düzenlenecek olan toplantıda paktın kabul edilmesiyle ilgili anlaşmayı imzalamayacak.

3 Kasım 2018	Hollanda'da AB'nin Göç Politikaları Protesto Edildi	Hollanda'nın Lahey kentinde Avrupa Birliği'nin (AB) mülteci ve göçmen karşıtı politikaları protesto edildi. Anti-Faşist Eylem (AFA) adlı sivil toplum hareketi tarafından organize edilen protestoya, ülkede kamplarda kalan mültecilerle birlikte çok sayıda kişi katıldı. Uluslararası Adalet Divanı (UAD) önünde toplanan göstericiler, "Hiçbir insan kaçak değil", "Mültecilere kapımız açık" ve "Herkes özgür olana kadar hiç kimse özgür değil" yazılı pankartlar açtı.
6 Kasım 2018	2018'de Akdeniz'den Avrupa'ya Ulaşan Göçmen Sayısı 100 Bini Geçti	Uluslararası Göç Örgütü (IOM) bu yılın başından 4 Kasım'a kadar geçen sürede, Akdeniz'den Avrupa'ya ulaşan göçmen sayısının 100 bini geçtiğini, 2 bine yakın göçmenin bu yollukta yaşamını yitirdiğini bildirdi. IOM Sözcüsü Joel Millman, Birleşmiş Milletler (BM) Cenevre Ofisi'nde düzenlenen basın toplantısında, 2018'de Avrupa'ya geçen göçmenlerin yaklaşık 50 bininin İspanya'ya, 27 bininin Yunanistan'a, 22 bininin İtalya'ya ulaştığını aktardı.
22 Kasım 2018	Almanya'ya İltica Başvurusu Değerlendirme Süreci 5 Yıla Çıkarıldı	Almanya'da hükümet iltica başvurularının değerlendirilmesine yönelik süreyi üç yıldan beş yıla çıkarmayı planlıyor. Deutsche Welle'nin haberine göre, Alman hükümeti alınan kararın sebebinin 'Göç ve Mülteciler Dairesi'nin yükünü hafifletmek' olduğunu açıkladı.

22 Kasım 2018	Fransız Vekilden Göçmenlere Entegrasyon Önerisi: Fransız İsmi Alın	Fransa'da İslam hakkında hazırladığı çalışmayla tartışmalara neden olan Cumhuriyetçi milletvekili Julian Aubert, Fransız vatandaşı olmak isteyen ya da topluma entegre olmak isteyen göçmenlerin ikinci bir Fransız ismi taşımasını istiyor. İçinde 18 önerinin yer aldığı "Fransa İslam'ı İçin El Kitabı" isimli 50 sayfalık çalışmasında entegrasyon konusuna dikkat çeken Aubert, Fransız vatandaşı olmak isteyen yabancıların mecburi olarak ikinci yeni bir Fransız ismi taşıması gerektiğini savunuyor.
6 Aralık 2018	Belçika Parlamentosu Tartışmalı BM Göç Anlaşması'nı Onayladı	Belçika'da hükümet krizine yol açan Birleşmiş Milletler (BM) Küresel Mülteci ve Göç Anlaşması hakkında önerge Federal Parlamento'da oylandı. Koalisyonun en büyük ortağı Yeni Flaman İttifakı'nın (N-VA) desteklemeyeceğini açıkladığı önerge, mecliste oy çokluğu ile kabul edilerek, Brüksel'in anlaşmayı imzalaması kararı çıktı. Belçika Başbakanı Charles Michel'in, 10-11 Aralık'ta Fas'ın Marakeş kentinde yapılacak hükümetler arası konferansta söz konusu belgeye imza atması bekleniyor.

10 Aralık 2018	Küresel Göç Paktına 164 Ülkeden Onay	Göç konusunda ilk küresel ölçekli anlaşma olma özelliğini taşıyan Birleşmiş Milletler'in Göç Paktı kabul edildi. Marakeş'te düzenlenen konferansta 164 ülke, yasal olarak bağlayıcılığı olmayan "Güvenli, Düzenli ve Kurallı Göç için Küresel Pakt" adını taşıyan anlaşmaya onay verdi. Hukuki bağlayıcılığı olmayan göç paktı, ülkelerin metinde yer alan 23 hedefi yerine getirme konusundaki siyasi iradesini ortaya koyma özelliğini taşıyor.34 sayfalık metin, göç konusunda tüm aktörler arasında uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi gerektiğini ve hiçbir ülkenin göçle tek başına mücadele edemeyeceğini vurguluyor. Düzenli göç için yasal yolların iyileştirilmesini isteyen metin, tüm göçmenlerin temel haklara erişim sağlamasını hedefliyor.
17 Aralık 2018	Dünya Devletlerinden Mülteciler Küresel Paktı'na Onay	Dünya üzerinde sayıları 70 milyona yaklaşan mültecilerin durumunun iyileştirilmesini hedefleyen Mülteciler Küresel Paktı Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu'nda yapılan oylamada kabul edildi. Oylamada ret oyu kullanan ülkeler ABD ve Macaristan oldu. Üç ülke çekimser kalırken, bazı ülkelerse oylamaya katılmadı.

17 Aralık 2018	Göçmen Nüfusu 17 Yılda Yüzde 49 Artarak 258 Milyona Ulaştı	Birleşmiş Milletler (BM), her yıl 18 Aralık gününü "Uluslararası Göçmen Günü" olarak kutluyor. AA muhabirinin BM'ye bağlı Uluslararası Göç Örgütünün (IOM) Küresel Göç Data Analiz Merkezi (GMDAC) verilerinden derlediği bilgilere göre, dünya genelinde göçmen nüfusu, 2000-2017 döneminde yüzde 49 artış göstererek 258 milyona çıktı. Buna göre 2000'de 173 milyon olan göçmen nüfusu, 2005'te 191 milyona, 2010'da 222 milyona, 2015'te 244 milyona ve 2017'de ise 258 milyona ulaştı.
18 Aralık 2018	Dünya Genelinde 2018'de 4476 Kişi Göç Ederken Öldü	Kötü ekonomik koşullar, iklim değişikliğinin neden olduğu doğal afetler, siyasi baskı, şiddet ve çatışma nedeniyle bu yıl da yüz binlerce kişi ana vatanlarını terk etmek zorunda kaldı. Dünya genelinde 2018'de 4 bin 476 kişi göç ederken hayatını kaybetti.

2019

Tarih	Başlık	Konu
3 Ocak 2019	Akdeniz Göçmenlere Yine Mezar Oldu: 2018'de 2.262 Göçmen Can Verdi	Birleşmiş Milletler Yüksek Mülteciler Komiserliği (UNHCR), 2018 yılında Akdeniz'i geçmeye çalışırken, 2 bin 262 göçmenin can verdiğini duyurdu.
9 Ocak 2019	Malta Haftalardır Denizde Bekleyen 49 Göçmen İçin Limanlarını Açtı	Avrupa ülkelerinin limanlarını açmaması nedeniyle haftalardır denizde bekleyen 49 göçmen taşıyan 2 gemiye Malta'dan izin çıktı. Malta Başbakanı Joseph Muscat, göçmenlerin karaya çıkmasının ardından İtalya, Almanya, Fransa Portekiz, İrlanda, Romanya, Lüksemburg ve Hollanda arasında dağıtılacağını belirtti.
19 Ocak 2019	Akdeniz'de Yılın İlk Sığınmacı Faciası: 117 Ölü	Akdeniz sularında "umuda yolculuk" bir kez daha ölümle sonuçlandı. Libya açıklarında 120 sığınmacıyı taşıyan bir botun battığı, aralarında iki bebeğin ve bir hamile kadının da olduğu 117 kişinin boğulduğu ve 3 kişinin kurtarıldığı belirtildi.
06 Şubat 2019	Londra'da Göçmen, Sığınmacı ve Mültecilerden Aşçılık Dersleri	İngiltere'de bir dernek, ülkeye gelen göçmen, sığınmacı ve mültecilerin adapte olmalarına yardımcı olabilmek için onlara aşçılık dersleri veriyor. 2017 yılında kurulan "Migrateful", Londra genelinde dolaşarak Orta Doğu, Asya ve Güney Amerika mutfaklarını İngilizlerle buluşturuyor.
19 Şubat 2019	Afgan Göçmenin Sınır Dışı Edilmesini Engellemeye Çalışan Aktiviste Para Cezası	Afgan bir göçmenin sınır dışı edilmesini durdurmak için uçakta Facebook üzerinden canlı yayın yapan İsveçli aktivist, 324 dolar para cezasına çarptırıldı.

16 Mart 2019	Almanya'da Mültecilere Yönelik Yaklaşık 2 Bin Suç İşlendi	İçişleri Bakanlığı'nın soru önergesine verdiği yanıtta göre, Almanya'da geçen yıl mültecileri ve kaldıkları yurtları hedef alan yaklaşık 2 bin suç işlendi. İşlenen suçların çoğunun aşırı sağ kaynaklı olduğu ifade edildi.
25 Mart 2019	Araştırma: Avrupa'ya Ulaşmaya Çalışan Göçmenlerin Çoğu Tacize Uğruyor	Kadın Göçmen Komisyonu'nun (Women's Refugee Commission) yayınladığı rapora göre, erkek göçmenler de kadınlar gibi rutin olarak cinsel taciz kurbanı oluyor. Daha önce yapılan çalışmalar Kuzey Afrika üzerinden İtalya'ya ulaşmaya çalışan kadın göçmenlerin neredeyse tamamının cinsel tacize uğradığını ortaya koyuyordu.
05 Nisan 2019	İtalya ve Malta Limanlarını Kapattı: Kurtarılan 64 Göçmen Denizde Kaldı	Alman sivil toplum kuruluşu Sema Eye, Libya açıklarında kurtardığı 64 düzensiz göçmeni karaya çıkartmak için çağrılarını sürdürürken, İtalya ve Malta hükümetleri limanlarının bu göçmenler için kapalı olduğunu açıkladı.
05 Nisan 2019	Kuzey Makedonya Sınırına Dayanan Göçmenlere Yunan Polisinden Müdahale	Yunan polisi ülkenin Kuzey Makedonya sınırına yakın bir bölgede toplanan göçmenleri biber gazı kullanarak dağıttı. Göçmenler buradan AB ülkelerine gitmeye çalışıyor.
10 Nisan 2019	İtalya ve İspanya Akdeniz'deki Mülteci Operasyonlarını Kamuoyundan Gizliyor	Euronews'un araştırmasına göre Yunanistan Akdeniz'deki kurtarılan mültecilere ilişkin bilgi paylaşımı yaparken, İtalyan ve İspanyol sahil güvenlik birimleri bu tür bilgi paylaşımlarını durdurdu.

09 Mayıs 2019	Afgan Göçmenler Almanya'dan Sınır Dışı Edilirken Şiddet Gördü	Avrupa Konseyi bünyesinde faaliyet gösteren Avrupa İşkenceyi ve İnsanlık Dışı Aşağılayıcı Muamele ve Cezayı Önleme Komitesi (CPT), Alman güvenlik güçlerinin ülkeden sınır dışı ettikleri yabancı göçmenlere "deport işlemi sırasında çok kötü muamelede bulunduğunu" bildirdi.
13 Mayıs 2019	Salvini, Akdeniz'de Göçmen Kurtarıp İtalya'ya Getirilenlere Para Cezası İstiyor	İtalya İçişleri Bakanı Matteo Salvini Akdeniz'de kurtarılan ve İtalya limanlarına getirilen göçmenler için sivil toplum örgütlerini para cezasına çarptırmak istiyor. Salvini'nin hazırladığı "göçmen karşıtı" kararnameğine göre sahil güvenlik kurumlarının talimatlarına uymaksızın kurtarıp İtalyan limanlarına getirilen her göçmen için 3 bin 500 ila 5 bin 500 Euro'luk para cezası öngörülüyor.
20 Mayıs 2019	Almanya'dan Mülteciler ve Uyum İçin Rekor Harcama	Merkel hükümeti 2018 yılında mülteci ve uyum programları kapsamında 23 milyar euro harcayarak ülke tarihinde bir rekora imza attı. Harcamanın büyük bir bölümü iltica ve göçe sebep olan nedenlere karşı mücadelede yapıldı.
25 Mayıs 2019	Fransa: Sığınmacıların İngiltere'ye Gidişine Yardımcı Olan Bot Firması ve Taksi Şoförüne Hapis	Fransa'da yüzlerce yasa dışı göçmene Manş Denizi üzerinden İngiltere'ye geçmeleri için bot satmaktan suçlu bulunan ikinci el bir bot firması sahibi hapis cezasına çarptırıldı. Tekne şirketi sahibi 45 yaşındaki Emmanuel Desreux'ya 39 bot satmaktan 18 ay hapis cezasına, bir 18 ay daha eklendi. Göçmenlerin ve botların plaja taşınmasını organize ederek yasa dışı göçe yardımcı olmakla suçlanan taksi şoförüyle bir yıl hapis cezasına çarptırıldı.

28 Mayıs 2019	Avrupa'ya Girmek İsteyen Kaçak Göçmenler Arabanın Torpido Gözünde Yakalandı	Fas üzerinde İspanya'nın Afrika kıtasındaki özerk bölgesi Melilla'ya ulaşarak Avrupa'ya geçmeye çalışan dört göçmen, onları taşıyan arabaların gizli bölümlerinde yakalandı. İspanyol sınır muhafızları, 3 aracı gizli bölümlerinde saklanan kaçak göçmenlerin fotoğrafını yayınladı.
30 Mayıs 2019	Yunanistan'da Darp Edilip Türkiye'ye Zorla Geri Gönderildiği İddia Edilen Göçmenler Konuştu	Yunanistan'da üzerlerine plastik mermiyle ateş edildiği ve darp edilip Yunan sınır güvenlik görevlilerince Türkiye'ye zorla geri gönderildiği iddia edilen yaralı Irak ve Mısır uyruklu düzensiz göçmenler Edirne'de tedavi altına alındı. Edirne Jandarma Komutanlığı ekipleri, denetimleri sırasında yarı çıplak ve bitkin halde bulduğu Mısır ve Irak uyruklu düzensiz göçmenleri hastaneye götürdü.
4 Haziran 2019	İrkçilikle Mücadele Komitesi: Hollanda Polisi Türk Göçmenleri Keyfi olarak Daha Fazla Durduruyor	Avrupa İrkçilik ve Hoşgörüsüzlükle Mücadele Komitesi (ECRI) tarafından yayınlanan rapor, Hollanda polisinin, sırf fiziksel görüntüsüne bakarak, Kuzey Afrikalı ve Türk göçmenleri keyfi olarak daha fazla durdurup, aradığını ortaya koydu. Avrupa Konseyi bünyesinde faaliyet gösteren komitenin yayınladığı raporda, polisin göçmenlere yönelik keyfi tutumu eleştirildi.
7 Haziran 2019	Almanya'da Sert İltica Yasası: Göçmenlerin Sınır Dışı Edilmesi Kolaylaşıyor	Almanya Federal Meclisi'nin kabul ettiği yeni iltica yasasına göre sığınma talebi reddedilen göçmenler daha hızlı şekilde sınır dışı edilecek. İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ve iltica kanununda değişiklikleri içeren yasa tasarısı Federal Meclis'te 159'e karşı 372 oyla kabul edildi. Oylamada 111 milletvekili çekimser kaldı.

7 Haziran 2019	Macaristan'a Göçmen Çocukları Cinsel İstismardan Yeterince Korumama Suçlaması	Avrupa Konseyi Çocuk Hakları Komitesi, Macaristan'ı Sırbistan sınırındaki kamplarda göçmen çocukları cinsel istismara karşı korumaya yönelik gerekli adımları atmamakla suçladı. Komite yayınladığı son raporda, 14-18 yaşları arasında ebeveyni veya refakatçisi olmayan özellikle kız çocuklarının daha önceki uyarılara rağmen kamplarda Macar yetkililer tarafından yeteri kadar korunmadığını kaydetti.
19 Haziran 2019	Uluslararası Kurtarma Komitesi: Avrupa Göç ve Mülteci Politikalarında Sınıfta Kaldı	Uluslararası Kurtarma Komitesi Başkanı David Miliband, Avrupa ülkelerinin göç ve mülteci politikalarıyla ilgili eksikliklerini acilen tamamlamaları gerektiğini belirterek, mültecilerin "günah keçisi olarak görülmemesi gerektiği" uyarısında bulundu. Euronews muhabiri Tesa Arcilla'a konuşan Miliband, Avrupa ülkelerinin göç ve mülteciler konusyla ilgili daha duyarlı olmalarını ve üstlerine düşen sorumlulukları yerine getirmelerini istedi.
19 Haziran 2019	BM: Evlerini Terk Etmek Zorunda Kalanların Sayısı 70 Milyonu Aştı, Batılı Ülkeler Destek Olmuyor	Birleşmiş Milletler Mülteci Ajansı (UNHCR), 2018'de kendi ülkelerindeki savaş, baskı ve çatışmalardan kaçan insan sayısının 70 milyonu aştığını bildirdi. Bu rakam, mülteci ajansının 70 yıllık tarihinde kaydedilen en yüksek seviye olarak ifade edilmiştir. BM'nin 20 Haziran Dünya Mülteciler Günü öncesi açıkladığı küresel trend raporuna göre, dünya genelinde 71 milyonu bulan göçmen ve mültecilerin yarıdan fazlasını çocuklar oluşturuyor.

22 Haziran 2019	İtalya'da Göçmenlere Karşı Irkçı Saldırıları ve Yabancı Düşmanlığı Artıyor	Euronews muhabiri Giorgia Orlandi, İtalya'da bir otobüsteyken saldırıya uğradıktan sonra kısmi felç geçiren Jerry Boakye ile görüştü. Boakye Euronews'e yaşadıklarını şöyle anlattı; "Beni arkamdan yumrukladı ve yere düştüm. [...] Artık yürüyemiyorum, tekerlekli sandalyeye bağlı olarak hayatıma devam etmek zorundayım. Saldırgan ellerimi kırdı, sol elimi artık hissetmiyorum."
3 Temmuz 2019	Kaptan Rackete'nin Serbest Bırakılmasına İtalyan Hükümeti Tepkili	Sea-Watch 3 gemisindeki 40'dan fazla sığınmacı ile izinsiz olarak Lampedusa limanına yanaştıktan sonra hafta sonunda gözetilene alınan 31 yaşındaki kaptan Rackete dün akşam serbest bırakıldı. İtalya Başbakan Yardımcıları Matteo Salvini ve Luigi Di Maio ise ev hapsinde tutulan Rackete'nin Agrigent kentinde çıkarıldığı mahkemede hâkim tarafından serbest bırakılmasına tepki gösterdi.
8 Temmuz 2019	Tarih Profesöründen Çağrı: Göçü Durdurmak için Avrupa'nın Etrafına Duvar Çekelim	Danimarka'nın saygın gazetesi Politiken'de Avrupa'nın etrafına duvar çekilmesini savunan bir makale yayımlayan tarihçi Uffe Qstergaard, aksi takdirde Batı, Doğu ve Güney Avrupa arasında göçün idaresi konusunda ihtilaf yaşanmasının kaçınılmaz olduğunu söyledi. Avrupa Birliği'nin (AB) sınırlarına duvar çekmesinin zamanının geldiğini iddia eden Qstergaard, Avrupa'nın sınırlarını korumanın gereği olarak duvarın dört şerit dikenli tel, projektörler ve gözetleme kuleleriyle donatılması gerektiğini ileri sürdü.

12 Temmuz 2019	BM'den Libya'daki Sığınmacılar İçin Çağrı	Birleşmiş Milletler (BM) ve Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Avrupa'ya göçün ana rotalarından biri olan Libya'daki sığınmacı krizinin çözülmesi için "yeni bir yaklaşımın" benimsenmesi çağrısında bulundu. BM'nin Mülteci Yüksek Komiseri Filippo Grandi ve Uluslararası Göç Örgütü Başkanı Antonio Vitorino tarafından yapılan ortak açıklamada Avrupa Birliği ülkeleri tarafından Akdeniz'de yürütülen kurtarma operasyonlarının tekrar başlatılması istendi.
16 Temmuz 2019	Yunanistan Göçmenlerin Türkiye'ye İadesini Hızlandırmak İstiyor	Yunanistan'da göçmen meselesini gündemine alan yeni hükümet, Türkiye-Avrupa Birliği arasındaki göçmen mutabakatını tamamen uygulamaya koyarak, göçmenlerin Türkiye'ye iadesini hızlandırmayı planlıyor.
23 Temmuz 2019	14 AB Ülkesi Akdeniz'de Kurtarılan Göçmenleri Paylaşacak	Avrupa Birliği üyesi 14 ülke Akdeniz'i geçmeye çalışırken bulunacak olan göçmenlerin paylaşımını sağlayacak "Dayanışma Mekanizması" üzerinde uzlaşma sağladı. Karar Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron tarafından kamuoyuna duyurulurken, mekanizmanın nasıl işleyeceğine ilişkin detaylara şimdilik yer verilmedi.
5 Ağustos 2019	Avrupalılara Göre En Büyük Sorun Göç	Avrupa Birliği'nin (AB) yaptırdığı en güncel Eurobarometer anketinin sonuçlarına göre, Avrupa'da yaşayan vatandaşlar için göç hala iklim değişikliğinden daha endişe verici bir konu. Pazartesi günü kamuoyuyla paylaşılan sonuçlara göre, ankete katılan Avrupalıların yüzde 34'ü AB'nin en büyük iki sorunundan birinin göç olduğunu düşünüyor.

6 Ağustos 2019	İtalya'dan Kurtarma Gemilerine 1 Milyon Euro'luk Ceza Düzenlemesi	Akdeniz'de sığınmacıların hayatlarını kurtaran yardım örgütleri artık İtalyan karasularını ihlal etmeleri halinde daha da sert cezalarla karşı karşıya kalacak. Yardım örgütlerinin ülke karasularına izinsiz girmeleri durumunda 1 milyon euroya kadar para cezasına çarptırılması ve yardım gemilerine İtalyan otoritelerince el konulmasına olanak veren yasal düzenleme Senato'dan geçti. Yeni düzenleme para cezasının yanı sıra, İtalyan otoritelerinin karasularından çıkma yönündeki talimatlarına uymayan gemi kaptanlarının da tutuklanmasını ve 10 yıla varan hapis cezalarına çarptırılmasını öngörüyor.
27 Ağustos 2019	Danimarkalı Eski Göç Bakanından Mültecilere Çağrı: Ülkenizdeki Tehditler Bittiyse Geri Dönün	Avrupa ülkelerinde büyük bir sorun haline gelen Orta Doğu ve Kuzey Afrika'dan gelen göçmen dalgaları Danimarka'yı harekete geçirdi. Mültecilerin entegrasyon ve istihdam sorununun hızla büyüdüğü ülkede eski Göç Bakanı Inger Støjberg bu meselelere karşı tek çözümün göçmenlerin ülkelerine geri dönmesi olduğunu belirtti.
30 Ağustos 2019	İsveç'e Gelen Suriyeli Mültecilere Artık Doğrudan Oturma İzni Verilmeyecek	İsveç Göçmen Ajansı, ülkeye gelen Suriyeli bütün mültecilere 6 yıl sonra artık ölüm tehlikesi riski azaldığı gerekçesiyle doğrudan oturma izni verilmeyeceğini açıkladı.

5 Eylül 2019	Almanya'da Yılın İlk Yarısında Mültecilere Yönelik 609 Saldırı	Almanya'da polis kayıtlarına göre yılın ilk altı ayında mültecilere yönelik 609 saldırı gerçekleştiği bildirildi. Neue Osnabrücker Zeitung, "siyasi kaynaklı sağcı suçlar" kategorisinde değerlendirilen suçların hakaretten yaralamaya kadar farklılık gösterdiği belirtildi. Ayrıca mültecilerin kaldığı 60 sığınmacı yerleşkesine ve 42 yardım organizasyonuna da saldırılar düzenlendiği ve 102 kişinin yaralandığı aktarıldı.
14 Eylül 2019	Yeni AB Yönetiminin Göç Politikası Tepki Çekiyor	"Avrupalı Yaşam Biçimini Korumak" dosyasıyla yeni kabinede başkan yardımcısı pozisyonuna atanan Schinas, AB'nin göç ve iltica politikası, istihdam artışı ve entegrasyon ile Avrupa vatandaşlarını terör ve siber tehditlerden korumakla sorumlu olacak.
30 Eylül 2019	Altı AB Ülkesi "İkincil Göç" Sorununu Çözmek İçin Sınır Kontrollerini Yeniden Başlattı	Almanya ve Fransa'nın da aralarında bulunduğu altı Avrupa Birliği (AB) ülkesi, sığınmacıların ilk ayak bastıkları ülkelerden çıkarak kaçak olarak başka birlik ülkelerine gitmesini engellemek amacıyla rastgele sınır kontrollerini yeniden başlattı. Şu ana kadar sadece Avusturya sınırını kontrol eden Almanya, bu uygulamayı 2020 yılına kadar uzatacağını duyurdu.
30 Eylül 2019	Yunanistan 10 Bin Sığınmacıyı Türkiye'ye İade Edecek	Yunanistan'ın yeni merkez sağ hükümetinin Midilli Adası'ndaki Moria Kampı'nda çıkan yangının ardından yaptığı kriz toplantısından 2020 sonuna kadar 10 bin sığınmacıyı Türkiye'ye iade etme kararı çıktı.

1 Ekim 2019	BM: 2019'da Akdeniz'de Binden Fazla Sığınmacı Öldü	Birleşmiş Milletler (BM) Avrupa Birliği'ne Akdeniz'deki arama kurtarma faaliyetlerine yeniden başlama ve yardım kuruluşlarının kurtarma gemilerinin hayat kurtarmadaki önemini tanıma çağrısında bulundu. BM Uluslararası Göç Örgütü'ne göre Akdeniz'de 2019 yılında yaşamını yitiren sığınmacı sayısı altı yıl üst üste bini aşmış oldu.
4 Ekim 2019	Yunanistan İltica Yasasını Sertleştiriyor	Son dönemde Türkiye'den gelen sığınmacı sayısındaki artış nedeniyle sıkıntı yaşayan Yunanistan, yürürlükteki iltica yasasını sertleştirmeyi planlıyor. Atina'da Yunanistan Parlamentosu'nda konuşan Başbakan Kiriakos Miçotakis, hükümetin Ekim ayı içinde "daha katı ve daha adil" bir uygulama öngören tasarımı meclise sunacağını açıkladı.
10 Ekim 2019	AB'den Suriye açıklaması: Mülteciler Türkiye'de kalmazsa AB para yardımını keser	Brüksel'de gazetecilerin sorularını cevaplayan Avrupa Komisyonu sözcüsü Maja Kocijancic Türkiye'ye "sığınmacı anlaşması" kapsamında yapılan para yardımının Suriyeli mültecilerin ülkede tutulması için aktarıldığını, mültecilerin "güvenli bölgeye" yerleştirilmesi ve uluslararası kriterlerin ihlal edilmesi halinde Ankara'ya para yardımı yapılmasının anlamsız olacağını söyledi.
1 Kasım 2019	Hırvatistan Başbakanı: AB Sınırlarını Korumak İçin 6 Bin 500 Polis Görevlendirdik	Hırvatistan, Avrupa Birliği'nin (AB) en yeni üyesi ve Schengen Bölgesi'ne girmek için büyük bir adım attı. Hırvatistan Başbakanı AB'nin Türkiye ile ilişkilerini yeniden düzenlemesi gerektiğini söylerken sınıra göçmenlere karşı 6 bin 500 polis koyduklarını belirtti.

6 Kasım 2019	Fransa Göç Politikasını Sertleştiriyor	Yeni düzenleme sınır dışı işlemlerinin hızlandırılması, sığınma başvuruları reddedilen kişilerin sağlık sisteminden yararlanabilecekleri sürenin kısaltılması, bazı mülteci kamplarının kapatılması gibi önlemler ile nitelikli iş gücünü ülkeye çekmek için bazı iş kollarına kota uygulanması gibi adımlar içeriyor. Bakanların uzlaşma sağladıkları 20 maddelik paket uyarınca, ülkede kalmak için gerekli belgelere sahip olmayan göçmenler acil durumlar haricinde Fransa'da kaldıkları ilk üç ay boyunca resmi sağlık hizmetlerinden yararlanamayacak. Sığınma başvuruları reddedilen kişiler ve oturma izni dolan yabancı uyruklu kişiler de bu tarihten itibaren sağlık hizmetlerinden bir yıl değil sadece altı ay boyunca istifade edebilecek.
16 Kasım 2019	Danimarka, Para Vererek Göçmenleri Ülkelerine Geri Gönderiyor	Danimarka, yılın ilk 10 ayı içinde 438 göçmen ile mülteciyi gönüllülük esasına dayanarak ve para vererek geldikleri ülkeye geri gönderdi. Danimarka Göç Konseyi'nin verdiği rakamlara göre, Mayıs ayından bu yana 71 Suriye vatandaşına, kişi başı 140 bin kron ödenerek (21 bin dolar), ülkesine geri dönmesi sağlandı.
20 Kasım 2019	Atina'dan 15 Bin Sığınmacı İçin "Gözaltı Merkezi" Planı	Merkez sağ hükümet, Ege adalarında kapasitesinin çok üzerinde sığınmacıya ev sahipliği yapan üç büyük mülteci kampını kapatma kararı aldığını açıkladı. Savunma Bakan Yardımcısı Alkiviadis Stefanis'in açıkladığı plana göre Samos, Sakız Adası ve Midilli'deki her biri 4 bin 500 kişi kapasiteli bu kamplarda insanlık dışı koşullarda kalan toplam 27 bin sığınmacıdan en az 15 bininin kapalı yerleşkelere alınacağı belirtildi.

27 Kasım 2019	BM'den Atina'ya Sığınmacı Çağrısı	BM Mülteciler Yüksek Komiseri Filippo Grandi, Yunan hükümetine çağrıda bulunarak, mülteci kampla- rındaki koşulların iyileştirilmesini talep etti.
------------------	---	--